

متّانین رثوایتِ إله دئی ائنجئل

عئسا مسئحئن نسل شجرهسی

۱ ائبراهئم اوغلی، داوود اوغلی
 عئسا مسئحئن نسل شجرهسی:
 ۲ ائبراهئم ائسحاقین آتاسی ائدی،
 ائسحاق یعقوبون آتاسی ائدی،
 یعقوب یهودا و اونون قارداشلارینین
 آتاسی ائدی.
 ۳ یهودا تاماردان دوغولان پیرص و زرخئن
 آتاسی ائدی،
 پیرص خصرونون آتاسی ائدی،
 خصرون آرامین آتاسی ائدی.
 ۴ آرام عَمّئنادابین آتاسی ائدی،
 عَمّئناداب نَخشونون آتاسی ائدی،
 نَخشون سَلمونون آتاسی ائدی.
 ۵ سَلمون راحابدان دوغولان بوغزئن
 آتاسی ائدی،
 بوغز روتدان دوغولان عوبئدئن
 آتاسی ائدی،
 عوبئد یَسّه نئن آتاسی ائدی.
 ۶ یَسّه داوود پادشاهین آتاسی ائدی،
 داوود اوریانین آروادیندان دوغولان
 سولیمانین آتاسی ائدی.
 ۷ سولیمان رَحوبعامین آتاسی ائدی،
 رَحوبعام آبتیانین آتاسی ائدی،

آبتیا آسانین آتاسی ائدی.
 ۸ آسا یهوشافاطین آتاسی ائدی،
 یهوشافاط یهورامین آتاسی ائدی،
 یهورام عورثیانین آتاسی ائدی.
 ۹ عورثیا یوتامین آتاسی ائدی،
 یوتام آحازین آتاسی ائدی،
 آحاز خئرقتیانین آتاسی ائدی.
 ۱۰ خئرقتیا مئسه نئن آتاسی ائدی،
 مئسه آمونون آتاسی ائدی،
 آمون یوشئیانین آتاسی ائدی.
 ۱۱ یوشئیا پکونیا و اونون قارداشلارینین
 آتاسی ائدی،
 بو زامان یهودئلری بابئله اسرائیلیه
 آپاردیلار.
 ۱۲ یهودئلر بابئله اسرائیلیه گندن سورا:
 یِکونیا سِغلتی الئن آتاسی ائدی،
 سِغلتی ال زروبَابئللن آتاسی ائدی.
 ۱۳ زروبَابئل آبتهودون آتاسی ائدی،
 آبتهود إلیاقئمئن آتاسی ائدی،
 إلیاقئم عازورون آتاسی ائدی.
 ۱۴ عازور صادوقون آتاسی ائدی،
 صادوق آخئمئن آتاسی ائدی،
 آخئم إلتهودون آتاسی ائدی.
 ۱۵ إلتهود إلتعازارین آتاسی ائدی،
 إلتعازار ماتانین آتاسی ائدی،

رېئىن مله يئىنن بويوردوغى كىمى الهىب،
آروادىنى قبول الهدى. ۲۵ و ائلك اوغولنى
دوغانا قدر مريم ائىن ياخىنلىق الهمدى؛ و
اونون آدىنى عىسا قويدى.

موغلار يىن زىيارتى

۲ عىسا هئورد پادشاهىن گونلرئىندە،
يهودىيەنن بيت لىمئىندە آنادان اولان
زامان، شىردىن موغلار اورشلئىم شىرئىنە گىئب
ددئىلر: ۲ «آنادان اولموش يهودىلرئىن پادشاهى
هاردادير؟ چونكى اونون اولدوزونى شىرقە
گوردوك و گىمىشئىك كى، اونى پرستىش
الهيك.» ۳ هئورد پادشاه بونى اشئىدن واخى
پرئشان اولدى و بوتون اورشلئىمئىن اهالىسى
ده اونونان پرئشان اولدولار. ۴ هئورد خالقين
بوتون باش كاهىنلر و تئورات موعلئىم لرىنى
بئر يره يىغىب، اولاردان مىسئىحن هاردا
دوغولاجاغىنى سوروشدى. ۵ اولار دا
اونا ددئىلر: «يهودىيە وئلايتئىنن بيت لىم
شىرئىندە، چونكى پىغمبىرن واسئطەسى ائىن
بلە يازىلىب:

۶ و سن، اى بيت لىم شىرى كى يهودا
وئلايتئىندە سن،

يهودا زىيسلرئىنن آراسىندا، هج ده
كئچئىك دىئىلسن.

چونكى سندن بئر زىيس ظوهور لئىه جىك
كى،

منئم خالقىم ائسرائىللە چوبان
اولاجاقدير.»

۷ او زامان هئورد موغلارى گىزلىئىدن
چاغىرىب، اولاردان اولدوزون نه واخى
چىخىدىغىنى سوروشدى. ۸ و اولارى بيت لىم
شىرئىنە گوندرئىب، ددى: «گدىن و اوشاغىن
حاقىندا دئقت ائىن آختارىن. اونى تاپىدىغىز

مائان يعقوبون آتاسى ائدى.

۱۶ يعقوب مريمئىن آرى يوسئفىن

آتاسى ائدى،

مريمىدن ده مىسئىح آدلانان عىسا

دوغولدى.

۱۷ بلە ده، ائبراهئىم پىغمبىردن داوود پادشاه
قدر اولان بوتون نىسئىللر، اون دؤرد نىسئىلدئر؛
داووددان بابئىل اسرئىلئىننە قدر اون دؤرد
نىسئىلدئر؛ و بابئىل اسرئىلئىنن مىسئىحه قدر ده
اون دؤرد نىسئىلدئر.

عىسا مىسئىحن آنادان اولماسى

۱۸ عىسا مىسئىحن آنادان اولماسى بلە
اولدى؛ آناسى مريم يوسئفه نىشانلى ائدى،
آما اولنمەمئىشدىن قاباق، آشكار اولدى كى،
مريم موقدس روحدان حامىلە دئر. ۱۹ اونون
آرى يوسئف، صالح بئر آدام اولدوغونا گؤره،
ائىستەمئردى كى، اونى روسواى الهىسن و بو
نئىتەدە ائدى كى، گىزلىئىدن اونى بوشاسىن.
۲۰ آما بولارى دوشونن زامان، رېئىن بئر ملەيى
رؤيادا اونا ظاهىر اولوب، ددى: «داوود
اوغلى يوسئف، مريمى اؤزونە آروادلىغا
قبول الهىمكىن قورخما، چونكى اونون
قارنىنداكى موقدس روحىنداير. ۲۱ مريم
بئر اوغول دوغاجاق و سن اونون آدىنى
عىسا قوياجاقسان. چونكى او، اؤز خالقىنى
گوناهلارىندىن خئلاص لئىه جىك.» ۲۲ بوتون
بولار اوندىن اؤترى باش وردى كى، رېئىن پىغمبىر
واسئطەسى ائىن ددئىسى سؤز يرنە يىتئىشئىن:
۲۳ «باخ، باكئره قىز بولى اولوب، بئر

اوغول دوغاجاق

و اونون آدىنى عىمانوال قوياجاقلار،»

كى معناسى بودور: تارى بئر ائىن دئر.
۲۴ يوسئف يوخوسوندىن اوياناندىن سورا،

پيغمبرئن واسطه سي ائن ديئلن سؤز يرئنه يتئشدي:

۱۸ «راما شهرئندن بئر سس اشنئلدی،
آغلاشما و اوجا شئون سسی.
راحتل اوشاقلاری اوچون آغلاير،
ااسته مئر ده کی، تسلی تاپسين.
چونکی اولار یوخ اولدولار.»

مئصئردن دؤنوش

۱۹ آما هرود اؤلندن سورا، ربئن بئر
ملهپی رؤیادا یوسئفه کی مئصئرده ائدی
ظاهئر اولوب، ۲۰ ددی: «دور، اوشاق و
آناسینی گؤتور و ائسرائیل دئيارينا گت.
چونکی اوشاغن جانینی آختارانلار اؤلوبلر.»
۲۱ یوسئف ده قالخدی، اوشاق و آناسینی
گؤتوروب، ائسرائیل دئيارينا گتدی. ۲۲ آما
اوندا کی اشنئدی، آرخلاعوس آتاسی
هرودون يرئنده يهودئيہ وئلايتئنہ پادشاه
اولوب، اورايا گتمکدن قورخدی و چونکی
تاری طرفئنندن رؤیادا اونا ائخطار وئرلدى،
جلئل وئلايتئنئن سمئلرئنہ گتدی. ۲۳ یوسئف
گدئب ناصئرہ آديندا بئر شهرده ساکن اولدى
کی، پيغمبرلئن واسطه سي ائن ديئلن سؤز
يرئنه يتئشسئن: «او ناصئرہلی چاغيريلاجاق.»

تعمئد قوسلی ورن يحيانين اعلانی

۳ او گونلرده تعمئد قوسلی ورن يحييا
ظهور اله دی. او يهودئيہ چؤلونده تعلئم
ورئردی و ۲ ديئردی: «تؤبه اله يئن، چونکی
گؤيون پادشاهليغي سئزه ياخينلاشيپ.» ۳ بو،
اله او آدام دير کی، ائشعيا پيغمبرئن واسطه سي
ائئن اونون حاقيندا ديئلئمئشدي:
«بئر آدام چؤلده جار چکئر:

زامان منه خبر ورنن کی، من ده گلئب، اونی
پرستئش اله يئم.» ۹ اولار پادشاهين سؤزونى
اشئندئب، يولا دوشدولر. شرقده گؤردوکلى
اولدوز اولارين قاباغيندا گئئردی؛ او قدر
کی، گلئب اوشاغن اولدوغی يرئن اوستونده
دوردی. ۱۰ اولار دا اولدوزی گؤردوکلى زامان
بؤيوک شادليق ائنان حددن آرتيق سؤئندئلر.
۱۱ اولار اوه گئرب، اوشاغي آناسی مريم
ائئن گؤردولر و يره دوشوب، اونی پرستئش
اله دئلر. اوندان سورا خزئنه لرئنی آچيب اونا
قیزيل، بوخور و مور هديئهلری تقدئم اله دئلر.
۱۲ و رؤیادا اولارا تاری طرفئنندن ائخطار
ورئلدى کی، هرودون يانينا قايتماسينلار.
اولار دا آیری يولدان اؤز مملکتلرئنہ گتئلر.

مئصئرہ قاچماق

۱۳ موغلارين گئمه سنئندن سورا، ربئن بئر
ملهپی رؤیادا یوسئفه ظاهر اولوب، ددی:
«دور، اوشاق و آناسینی گؤتور و مئصئرہ
قاچ. من سنه خبر وره نه قدر، اوردا قال.
چونکی هرود اوشاغي آختاراجاق کی، اونی
اؤلدورسون.» ۱۴ یوسئف ده قالخيب، گجه
ائئن اوشاق و آناسینی گؤتوردی و مئصئرہ
ساری يولا دوشدی. ۱۵ و هرودون اؤلومونه
قدر اوردا قالدى کی، ربئن او سؤزی کی هوشع
پيغمبرئن واسطه سي ائن ديئلئمئشدي يرئنه
يتئشسئن: «اوغلولی مئصئردن چاغيرديم.»

۱۶ هرود موغلارين طرفئنندن آلدانميش
اولدوغونی گؤرئنده، چوخ حئرصلندی و آدام
گؤندرب، موغلاردان بئلديی وختا گؤره،
بيت ليجم شهرئنده و اونون اطرافيندا اولان
بوتون ائکی ياشيندا و داها آشاغي اولان اوغلان
اوشاقلارینی اؤلدورتدی. ۱۷ او وخت ارميا

رَبَّنْ يولونى حاضيرلاين،

اونون يوللاريني دوز اله يئن.

۴ يحيانين دوه توكوندن پالتارى، بلئنده ده درئندن قايشى وار ائدى؛ اونون يدئي چكترنگه و چؤل بالى ائدى. ۵ اورشلئم شهرئندن، بوتون يهوديه وئلايتئندن و اوردون چاينين بوتون اطرافلاريندان خالق اونون يانينا گلردى ۶ و گوناھلارينا اعتزاف اله يئب، اوردون چايندا اوندان تعمئد قوسلى آليرديلار.

۷ آما او زامان كي، يحييا فرئسى فئرقه سئئن و صادوق فئرقه سئئن عالئملرئندن بئر چوخونى گوردى كي، تعمئد قوسلى آلماق اوچون اونون يانينا گلئرلر، اولارا ددى: «اي افعلئر نسلئ! سئزى كئم آبيق سالدى كي گله جك قَضْبَدَن قاجاسيز؟! ۸ اله ائشئر گؤرون كي گؤرسنئسن، دوغرودان دا تۆوبه اله يئسئز. ۹ اؤز اؤروزه دمه يئن "بئزئم آتاميز، ائبراهئم بيغمير دئر". چونكى بونى سئزه دئرم، تارى قادئردئر كي، بو داشلاردان ائبراهئممه اؤولاد ياراتسين. ۱۰ حَتّا اله ائندى ده بالئا، آغاجلارين كۆكونه ياتيپ. هر آغاج ياخشى ئمره ورمسه، گسئلئب اودا آتيلار.

۱۱ من سئزى تۆوبه اوچون سو ائئن تعمئد وئرئم، آما او كي مندن سورا گلئر، مندن چوخ قوؤتلى دئر. من اونون باشماغيني گؤتورمه يه بله لايئق دئيلم. او، سئزى تارينين موقدّس روحى و اود ائنان تعمئد وره جك. ۱۲ اونون شئنه سى ائئنده دئر. خرمئئنى تمئز سوووروب، بوغدا سيني آئبارا ييغاجاق، آما سامانى سؤئمه ين اود ائنان يانديراجاق.»

عئسا تعمئد قوسلى آلير

۱۳ او زامان عئسا جلئل وئلايتئندن اوردون چاينينا، يحيانين يانينا گلدى كي، اوندان تعمئد

آلسين. ۱۴ آما يحييا قويماييب، ددى: «من سندن تعمئد آلماغا مؤحتاجام، سن منئم يانينا گلئرسن؟!» ۱۵ عئسا اونا جاواب وئرئب ددى: «قوى ائندى بله اولسون، چونكى بئزه بله ياراشير كي، دوز اولان هر شىي يرئنه يتئرک.» او زامان يحييا راضى اولدى. ۱۶ عئسا تعمئد آليب فوزن سودان چيخدى. او آندا گؤيلر اونون اوزونه آچيلدى و تارينين روحونى گوردى كي، گؤيرچئن كئمى ائئب اونون اوستونه قوندى. ۱۷ و گويدن بئر سس گلئب ددى: «بو منئم عزئز اوغلودور، اوندان چوخ راضى يام.»

ائبلئس عئسانى ائمتاحان اله يئر

۴ بوندان سورا موقدّس روح عئسانى چؤله آپاردى كي، ائبلئس طرفئندن ائمتاحان اولونسون. ۲ عئسا قيرخ گون-قيرخ گجه اوروج توتاندان سورا آجيقدى. ۳ ائمتاحان اله ين اونون يانينا گلدى و عئسايا ددى: «اگر سن تارينين اوغلوسان، امر اله كي، بو داشلار چؤريه دؤنسولر.» ۴ عئسا جاواب وئرئب، ددى: «تؤورات كئتابيندا يازيلىپ كي:

«آدام آنجاق چؤرك ائئن ياشاماز،

بلكى تارينين آغزيندان چيخان هر بئر

سؤز ائئن ياشار.»

۵ ائبلئس، عئسانى اورشلئم شهرئنه آپاردى و اونى معبدئن لاپ اوجا يرئنه قويوب، ۶ اونا ددى: «اگر سن تارينين اوغلوسان، اؤزونى آشاغى آت. چونكى داوودون زبور كئتابيندا يازيلىپ:

«او، سنئن حاقئيندا ملكرئنه

امر اللهيه جك،

و اولار سنى آلئرى اوستونده گؤتوره جكلر،

اولماي كي، آياغين بئر داشا ديسئن.»

۱۷ او واخندان عئسا تعلمم ورمهيه باشلاييب، ددى: «تؤويه الهين، چونكى گؤيون پادشاهليغي سئزه ياخينلاشيب.»

عئسانين ائلك شاگئردلري

۱۸ عئسا جلئل گؤلونون قيراغيندا گزنده، ائكى قارداشي، پطروس آدلانان شمعوني و اونون قارداشي آندرياسي گؤردى كى، گؤله تور آتيرديلار، چونكى اولار باليق توتان ائدئلر. ۱۹ عئسا اولارا ددى: «منئم داليمجا گلئن. من سئزى انئسان اووچوسى الهرم.» ۲۰ اولار دا او آندا تورلاريني بوراخيب اونون داليسيچا گئتئلر. ۲۱ عئسا اوردان بئر آز قاباقا گدئب، آيرى ائكى قارداشي دا گؤردى كى، آدلارى يعقوب و يوحنا ائدى و زېدى اوغوللارى ائدئلر. اولار آتالارى زېدى ائنن قايقدا تورلاريني حاضيرلايريديلار. عئسا اولارى چاغيردى؛ ۲۲ اولار دا او آندا قايبق و آتالاريني قويوب عئسانين داليسيچا گئتئلر.

عئسا ناخوش آداملار شفا ورئر

۲۳ عئسا بوتون جلئل وئلايتئنده دولانيب، اولارين عئبادتگاهلاريندا تعلمم ورئردى و گؤيون پادشاهليغينين خوش خبرئى اعلان الهئيب، خالق آراسيندا هر جور مرض و ناخوشلوعى شفا ورئردى. ۲۴ اونون حاقينداكى خبر بوتون سورتئيه دئيارينا ياييلدى و جوريه جور ناخوشلوق و دردله دوچار اولان ناخوشلارى، ائبلئس روحلارا اسئر اولانلارى، غشئلري، و ائفلئجلري اونون يانينا گئتئردئلر و اولارا شفا وردى. ۲۵ جلئل وئلايتئندن، دكاپولئس منطقه سئندن، اورشلئم شهرئندن،

۷ عئسا جاوابيندا اونا ددى: «تؤورات كئتابيندا بو دا يازيليپ كى:

«رب تاريبي ائمتاحان الهمه.»»

۸ ائبلئس گئنه عئسانى چوخ اوجا بئر داغين اوستونه آپاردى و دونيانين بوتون پادشاهليقلاريني و اولارين بوتون جالابى اونا گؤرسه دئب، ۹ ددى: «اگر يره دوشوب، منى پرستئش الهئيه سن، بولارين هاميسي سئنه ورهرم.» ۱۰ عئسا اونا ددى: «اوزاق اول، اى شيطان! چونكى تئؤورات كئتابيندا يازيليپ كى:

«رب تاريبي پرستئش اله

و فقط اونا قوللوق اله.»

۱۱ او زامان ائبلئس اونى بوراخدى و ملكلر گلئب، اونا خئدمت الهئلر.

عئسا خئدمته باشلاير

۱۲ عئسا يحيانين توتولماسيني اشئدن واخت جلئل وئلايتئنه قايتدى. ۱۳ و ناصئر شهرئى ترك الهئيب، كفرناحوم شهرئنده ساكئن اولدى. كفرناحوم زبولون و نفتالى بؤلگه سئنده، جلئل گؤلونون قيراغيندا ائدى. ۱۴ بو اولدى كى ائشعيا پيغمبرئن واسطه سى ائنن ديئلن سؤز يرئنه يتئشسئن:

۱۵ «زبولون دئيارى، نفتالى دئيارى،

دهنز قيراغيندا كى يولدا، اوردون چايينين او تاييندا،

قيرى يهودئلرئن جلئلئنده!

۱۶ قارائليقدا ياشايان خالق

بؤيوك بئر نور گؤردى،

اؤلومون كؤلگه سالدغي دئياردا

ياشايانلارا

اشئيق دوشدى.»

و سئز هَر جور بؤهتان وورورلار. ^{۱۲} سوئئنش و شادليق الهين، چونكى گؤيده، آجرئز بؤيوكدور. اونا گؤره كى، سئزدن قاباكي پيغمبرلر ده بله عذاب ورئبلر.

دوز و نور

^{۱۳} سئز ير اوزونون دوزوسوز. آما اكر دوز داديني آلدن ورسه، اوني نه جور گئنه شور الهمك اولار؟ آرتيق هج بئر شيه فايداسى اولماز، مگر اشئيه آتيليب، ائسانلارين آياقلارى آلتيندا پايماي اولار. ^{۱۴} سئز دونيانين نوروسوز. داغ اوستونده قورولان شهر گئرلى قالا بئلمز. ^{۱۵} هج كس، چيراق يانديريب، اوني قاين آلتينا قويماز. چيراقدا نا قويار كى، اوده اولانلارين هاميسينا ائشيق ورسئن. ^{۱۶} بله ده قويون سئزن نوروز ائسانلارين حوزوروندا اله شاخسين كى، ياخشى عملرئزى گؤرسونلر و گؤيده كى آتازا حمد اله سئنلر.

تؤوراتين حؤكملىرئئن يرئنه يتئشمه سى

^{۱۷} گومان الهمه يئن كى، من تئورات كتتابين و يا پيغمبرلرئ يازيلارينى پوزماغا گلمئشم؛ پوزماق اوچون بوخ، تاماملاماق اوچون گلمئشم. ^{۱۸} چونكى دوغروسونى سئز ديئر، گؤى و ير آرادان گدنه كئى، شرئعتدن بئر همزه و يا نؤقطه بله بوخ اولمايلاق، اله كى، هاميسى يرئنه يتئشسئن. ^{۱۹} بونا گؤره، هر كس بو لاپ كئچئك حرفلردن بئرئنى پوزسا و بله الهمه يي ائسانلارا اؤيرتسه، گؤيون پادشاهليغيندا او، لاپ كئچئك سايبلاچاق. آما هر كس اولارا عمل الهيتب اؤيرتسه، گؤيون پادشاهليغيندا بؤيوك سايبلاچاق. ^{۲۰} چونكى سئز ديئر كى، اكر سئزن صالحليئر تئورات

يهودئيه وئلايتئندن، و اوردون چاينين اوتايئندان بؤيوك بئر جاماعات اونون داليسي جا گئندلر.

حقئقى شادليق

۵ عئسا جاماعاتى گؤرن زامان داغا چيخيب، اوردا اوتوردى. شاگئردلرى ده يانينا گلدئلر. ^۲ و اولارا تعلئم ورميه باشلاييب، ددى:

^۳ «خوش روچدا يوخسول اولانلارين حالينا،

چونكى گؤيون پادشاهليغي اولاريندير.

^۴ خوش ياسلى اولانلارين حالينا، چونكى اولار تسلى تاپاچاقلار.

^۵ خوش حلئلرئن حالينا، چونكى اولار يري مئرائ

آلاچاقلار.

^۶ خوش صالحليئه

آج و سوسوز اولانلارين حالينا، چونكى اولار دوياچاقلار.

^۷ خوش رحم الهيلرئن حالينا، چونكى اولارا رحم اولوناجاق.

^۸ خوش اورهي تمئز اولانلارين حالينا، چونكى اولار تاريني گؤره جكلر.

^۹ خوش باريشى ساخلايانلارين حالينا، چونكى اولارا تارينين اوغوللارى

ديئله جك.

^{۱۰} خوش او آداملارين حالينا كى، صالحلك اوچون سئتم

چكئرلر،

چونكى گؤيون پادشاهليغي اولاريندير.

^{۱۱} خوش سئزن حاليزا او زامان كى، خالق منه گؤره سئز يامان ديئب، عذاب ورئرلر،

بدنٽنن جهڻم آتيلماسيندان داها ياخشي دير.
 ۳۰ اگر صاڻ الڻ سني پئس يولا چڪسه، اوني
 كس و آت گتسڻ. چونكي سنن اوچون
 عوضولرڻدن بڙنڻن يوخ اولماسي، بوتون
 بدنٽنن جهڻم آتيلماسيندان چوخ ياخشي دير.

بوشانما

۳۱ اشڻڊيسڙ كي، ديئلب: ”ڪٽم آرواڊيني
 بوشاسا، اونا بوشانما كاغيڏي ورسڻ!“ ۳۲ آما
 من سڙه ديئرم، هرڪس كي، آرواڊيني زڻادان
 باشقا، آيري بڙ سببه ڳوره بوشاسا، اوني زڻايا
 سالير. هر كس ده آرڻدن بوشانان آرواد اٿنان
 ولڻسه زڻا الهير.

آند اڇمڪ

۳۳ گڻه، اشڻڊيسڙ كي، قديم زامانلارين
 آداملارينا ديئلب: ”يالان يره آند اڇمڪه، بلڪي
 ربه اڇڊيڻن آندلاري پڙنه يتر!“ ۳۴ آما من
 سڙه ديئرم: هج واخ آند اڇمڪهڻ؛ نه ڳويه،
 چونكي او، تارينين تختي دڙ، ۳۵ نه يره، چونكي
 اونون آياقلاري اوچون آياق آلتی دير، نه ده
 اورشلڻم شهرڻه، چونكي او، بڙيوڪ پادشاهين
 شهری دڙ. ۳۶ باشيزا دا آند اڇمڪهڻ، چونكي
 بڙ دنه ده اولسا، توکوزي آغ و يا قارا الڻيه
 بڻلمزسڙ. ۳۷ آنجاڻ ”بڻلڙ، بلي“ اولسون و
 ”خيرڙ، خير“؛ بوندان آرتيغي شرڙدندڙ.

ڳوڙه ڳوڙ، دڻشه دڻش

۳۸ اشڻڊيسڙ كي، ديئلب: ”ڳوڙه ڳوڙ،
 دڻشه دڻش.“ ۳۹ آما من سڙه ديئرم: شرڙ
 آدامين قاباغيندا موقاوئمت الهههڻ. ڪٽم
 اوزوزون صاڻ طرفتنه وورسا، او بڙي طرفڻي
 ده چوڙڻ. ۴۰ و اگر بڙي محكمهيه گڊب،
 ڪڙينه يڙي آلماق اڻستهسه، اونا اوست

موجلڻملري و فرسٽلڙن صالحلڻيڻدن
 آرتيق اولماسا، ڳويون پادشاهليغيئا اصلا
 ڳرميهجڪسڙ.

آدام اوڏلورمڪ

۴۱ اشڻڊيسڙ كي، قديم زامانلارين خالقينا
 ديئلب: ”آدام اوڏلورمه، ڪٽم آدام اوڏلورسه،
 ڳرڪ موڇاڪڻمه اول.“ ۴۲ آما من سڙه ديئرم؛
 ڪٽم قارداشينا سببسڙ حڙصلڻسه، ڳرڪ
 موڇاڪڻمه اول. و ڪٽم قارداشينا آخماق
 دسه، مڻلت محكمهسڻنن قاباغيندا خاڻاڪار
 اولار. و ڪٽم ”سن، اي آخماق“ دسه،
 جهڻم اودونا موسحق اولار. ۴۳ بونا ڳوره،
 قورياني قوريانگهڏا تقدڻم الهديڻن واخ،
 يادينا دوشسه كي، قارداشينين سندن بڙ
 شڻڪاڻي وار، ۴۴ قورياني اوردا قوريانگهڻ
 يانيندا قوي. اوڻ گت قارداشين اٿنان باريش
 و اوندان سورا گل، قورياني تقدڻم اله.
 ۴۵ سندن شڻڪايت الهين آدام اٿنان، اله او
 واخ كي اونونان محكمه يولونداسان تڙ
 باريش، اولمايا كي سني حاڪڻمه تاپشيرا، حاڪڻم
 ده سني زڻدانابنن آلڻه وره، زڻدانابن دا
 سني زڻدانا سالا. ۴۶ دوغروسوني سنه ديئرم
 كي، آخير قارا پولوني ورمهيه نه قدر، زڻدانان
 چيخماياجاقسان!

زڻا و بوشانما

۴۷ اشڻڊيسڙ كي، ديئلب: ”زڻا الهه!“
 ۴۸ آما من سڙه ديئرم: هر كس بڙ آروادا
 شهوت اٿن باخسا، اڻله او آندا اورهه پڻده
 اونونان زڻا الههڻش اولور. ۴۹ اگر صاڻ ڳوڙون
 سني پئس يولا چڪسه، اوني چيخارت و
 اوڙوندن آت گتسڻ. چونكي سنن اوچون
 عوضولرڻدن بڙنڻن يوخ اولماسي، بوتون

قویما سول الن ساغ الثنن نه الهدئینی
بئلسن. ۴ صدقن گزلی اولسون؛ گزلینی
گورن آتان دا سنه عوضنی وره جک.

دوعا اله مک

۵ دوعا الهینده ائکی اوزلی آداملار کئمن
اولما. چونکی اولار سوئرلر کی، اوزلرنی آیری
آداملار گورسدمک اوچون، عبادتگاهلاردا و
کوجه لرلن اغیزیندا دوروب، دوعا اله سئلر.
دوغروسونی سئره دیئم؛ اولار بوتون اجرلرنی
آیلبار. ۶ آما سن، دوعا الهدیین وخت، اوز
اوتاغینا گئر، قاپینی باغلا و گوزلردن گزلی
اولان آتانا دوعا اله. گزلینی گورن آتان دا سنه
عوضنی وره جک.

۷ دوعا الهدیین وخت، بوتپرستلر
کئمن بوش سوزلر دمه؛ چونکی اولار اله
گومان الهیئرلر کی، سوزلرنن چوخلوغونا
گوره دوعالاری اشدئله جک. ۸ سئر اولارا
اوخشامایین؛ چونکی آتاز سئرلن نه لره محتاج
اولدوغوزی، اوندان ائسته مدن قاباق، بئلر.

۹ بونون اوچون بله دوعا الهین:
ای گویلرده اولان آتامین،

سنن آدین موقدس اولسون.

۱۰ سنن پادشاهلیغین گلستن.

سنن ائسته دیین، گویده اولدوغی

کئمی،

یرده ده اولسون.

۱۱ گونده لئک چوره یئمیزی بو گون

بئره ور.

۱۲ و بئرم بورجلاریمیزی بئره باغیشلا،

نجه کی، بئر ده، بئره بورجلی اولان هر

آدامی باغیشلا یریق.

۱۳ و بئری ائتماحانا چکمه،

بلکی شردن ختلاص اله.

پالتاریزی دا ورنن. ۴۱ کئم سنی بئر آعاج یول
گئمه یه زور الهسه، اونونان ائکی آعاج گت.
۴۲ هر کس یالواریب سندن بئر شی ائسته سه
اونا ور و سندن بورج ائسته یه اوز چوئرمه.

دوشمنلرئزی سوئن

۴۳ اشدئبئسئر کی، دیئلئب: "اوز قونشونی
سو و دوشمنئندن نفرت اله." ۴۴ آما من سئر
دیئم: دوشمنلرئزی سوئن و سئری ائجئدئب،
اذئیت ورنلر اوچون برکت دوعاسی الهین،
۴۵ اله کی گویده اولان آتازین اوغوللاری
اولاسیز. چونکی او، اوز گون ائشیغینی هم
پئس آداملارین، هم ده یاخشی آداملارین
اوستونه سالیر. یاغیشینی دا هم صالح
آداملارین، هم ده پئس آداملارین اوستونه
یاغدیریر. ۴۶ اگر سئری سونلری سوه سئر،
سئر نه اجری اولاجاق؟! مگر باج پیغانلار
دا بله الهمئرلر؟! ۴۷ و اگر آنجاق اوز
قارداشلاریزی سالاملایسیز، سئر نه اجری
وار؟! مگر بوتپرستلر ده اله الهمئرلر؟!
۴۸ بونون اوچون، گویده کی آتاز کئمی، سئر ده
کامئل اولون.

صدقه ورمک

۶ دئقت الهین کی، یاخشی عمللرئز
خالقین گوزی قاباغیندا، اوزوزی اولارا
گورسدمک اوچون اولماسین. چونکی اوندا
گویلرده اولان آتازین باینیدا اجرئز اولمایاجاق.
۲ اونا گوره، صدقه وردئین زامان، اونی
شیپور ائتان جار چکمه، نجه کی، ائکی اوزلی
آداملار، عبادتگاهلاردا و کوجه لرده
الهیئرلر، اله کی خالق اولاردان تعریفله سئلر.
دوغروسونی سئر دیئم؛ اولار بوتون اجرلرنی
آیلبار. ۳ آما سن، صدقه وردئین وخت،

۲۴ هج ڪنم اٽڪي اربابا قوللوق اٿيه بئلمز؛
چونڪي يا بئرنڊن نئفرت اله يئب او بئرسئني
سور، يا دا بئرنه وفالي قاليب، او بئرسئني
حقئر سيار. هم تاريا هم ده پولا قوللوق
اٿيه بئلمزسئر.

ننگارن اولماين

۲۵ »بونون اوچون سئزه ديئرم؛ اؤز حياتيز
اوچون ننگارن اولماين كي، نه يئيه جڪسئر و نه
اڇه جڪسئر، بدنئر اوچون ده ننگارن اولماين
كي، نه گئيه جڪسيز. مگر جان ڀمڪدن، بدن
ده پالتاردان آرتيق ڊيئل؟ ۲۶ گؤيون قوشلارينا
باخين؛ اولار نه اڪئرلر، نه بئچئرلر، نه ده
آنبارلارا بيغيرلار. آما گئنه ده، گؤيده اولان آتاز
اولارين روزي سئي ورئر. مگر سئر اولاردان
چوخ ارزشلي ڊيئلسئر؟ ۲۷ سئرلردن ڪنم وار
كي، ننگارن اولماق ائنان بئر ساعات عؤمرونه
آرتيرا بئلسئر؟!

۲۸ نه اوچون پالتاردان اؤتري ننگارن
اولورسوز؟ رمي زانباقلارينين نجه بؤيودوڪلرئنه
باخين؛ نه زحمت چڪئرلر، نه ده ائپلئڪ
آيئرئرلر. ۲۹ آما گئنه سئزه ديئرم كي، حٿا
سوليمان پادشاه دا، بوتون جلاليندا بولاردان
بئري ڪنمي گيئئمدهي. ۳۰ پس اگر تاري، بو
گون چؤلده اولان اوتي كي، صاباح اوجاغا
آتيلير پله گيئندئرئر، آيا سئزي داها آرتيق
گيئندئرميه جڪ، اي آز ائمانلي لار؟!

۳۱ بونا گؤره ده ”نه يئيه جه يئڪ؟“، ”نه
اڇه جه يئڪ؟“، ”نه گئيه جه يئڪ؟“ ڊيئب،
ننگارن اولماين. ۳۲ چونڪي بوتون بوٽپرستلر بو
شيرئن داليسي جا قاجيرلار؛ و سئرئن گؤيده
كي آتاز بو شيلره مؤحتاج اولدوغوزي بئلئر.
۳۳ آما سئر اول تارينين پادشاهليغي و اونون

چونڪي سلطنت، قودرت و جلال ابده
ڪنمي سنئندئر. آمن.

۱۴ چونڪي اگر سئر ائسانلارين تقصئرلرئي
باغيشلاريسيز، گؤيلرده اولان آتاز دا سئزي
باغيشلار. ۱۵ آما اگر ائسانلارين تقصئرلرئي
باغيشلارماياسيز، آتاز دا سئرئن تقصئرلرئي
باغيشلارماز.

اوروج

۱۶ اوروج توتدوغوز زامان اٽڪي اوزلي آداملار
ڪنمي قاشقاباقللي گرمه يئن؛ چونڪي اولار،
اوزلرئي ڊيئشئرلر كي خالقا اوروج اولدوقلاريني
گؤرسدهلر. دوغروسوني سئزه ديئرم؛ اولار
بوتون اجرلرئي آليبلار. ۱۷ آما سن، اوروج
توتدوغون واخت، باشينا ياغ سورت و اوزوني
يو؛ ۱۸ اله كي، آداملارا بوخ، گؤزلردن گئرلي
اولان آتانا اوروجلي گؤرونه سن. و گئرلئي
گؤرن آتان دا سنه عوضئي وره جڪ.

گؤيده خزئنه لر

۱۹ پير اوزونده اؤزوزه خزئنه لر ييغمائين؛
اوردا بئد و پاس اولاري محو الهه؛ و اوغولار
اوراني ياريب، اوغولارلار. ۲۰ بلڪي اؤزوزه
گؤيده خزئنه لر حاضيرلاين، اوردا كي نه بئد،
نه پاس وورار؛ نه ده اوغولار اوراني ياريب
اوغولارلار. ۲۱ چونڪي سئرئن خزئنه هاردا
اولسا، اوره يئزده اله اوردا اولاجاق.

۲۲ گؤز بدنئن چيراغي دير؛ اونا گؤره، گؤزون
سالئم اولسا، سنئن بوتون بدنئن ائشيق ائنان
دولي اولار. ۲۳ آما اگر گؤزون پئس اولسا،
سنئن بوتون بدنئن قارائليق ائنان دولي اولار.
پس اگر او ائشيق كي سنده دئر قارائليق اولسا،
او قارائليق نه بؤيوڪدور!

شروسوز، بئلسٽر ڪي نجه اوڻولادلاريزا ياخشي هڏيٽه لري وره سٽز، نه قدر آرتيق، گڏيده ڪي آتاز اوندان ائسته ٽنلره ياخشي شيلر وره جڪ. ۱۲ بونا گوره، آداملار ائنان له رفتار الهين ڪي، ائسته يٽرسٽر اولار دا سٽر ائنان اله رفتار اله سٽنلر. چونڪي تڙورات و پيغمبرلرن يازيلاري بودور.

دار قاي، گنش قاي

۱۳ دار قاييدان ائجه ري گئرن؛ چونڪي هلاڪته آپاران قاي گنش و يول ائلي دئر؛ بو قاييدان گئرنلر چوخدور. ۱۴ حياتا آپاران قاي دار و يول انسٽدئر؛ بو يولي تاپانلار آزديرار.

آڃا و ميوه سي

۱۵ يالان اولان پيغمبرلرن اوڙوزي اوزاق ساخلاين ڪي، يانيزا قويون جئلڏنده گئرنلر، آما باطنده وحشي قوردورلار. ۱۶ سٽر اولاري ميوهلرئندن تانييا جاقسيڙ. مگر تئڪانلاردان اوزوم و گونڊن انجئر ڌرلر؟ ۱۷ بوجور دا، هر ياخشي آڃا ياخشي ميوه ورر؛ آما پئس آڃا پئس ميوه گئئر. ۱۸ ياخشي آڃا پئس ميوه وره بئلمز؛ پئس آڃا دا ياخشي ميوه وره بئلمز. ۱۹ ياخشي ميوه وره يمين هر آڃا ڪسٽلر و اودا آتيلار. ۲۰ بله ده، يالان اولان پيغمبرلري ميوهلرئندن تانييا جاقسيڙ.

۲۱ منه ”يارب، يارب“ دئين هرڪس گڏيلرن پادشاهليغيئا گئرميه جڪ. اورايا آنجاڇ او آداملار گئره جڪر ڪي، گڏيده ڪي آتامين ائراده سئنه عمل اله يئرلر. ۲۲ او گونده بئر چوخي منه دئيه جڪ: ”يارب، يارب، مگر بئر سئنان آيندا نئيلنڪ اله مه دئڪ؟! مگر سئنان آيندا ائبلئس روحلاري ائسانلارين ائچئنڊن قوماديق؟! مگر سئنان آيندا بئر

عدالتي داليسيڃا اولون، او واختر بو شيلر سٽره ورئله جڪ. ۳۴ بونا گوره، صاباڇ اوچون نئنگاران اولماين؛ چونڪي صاباڇڪي گونون اوڙي اوچون، نئنگارانچيليغي اولاجاڇ. هر گونون اوڙي اوچون چئنلنڪي وار.

حؤڪم اله مه يئن

۷ حؤڪم اله مه يئن، سٽره ده حؤڪم اولماڙ. ۲ چونڪي نه حؤڪم ائنان موهاڪئمه ائيه سٽز، اونونان دا موهاڪئمه اولوناجاقيسيڙ؛ و هانسي اوڻچي ائنان اوڻچه سٽز، او اوڻچي ائنان ده سٽره اوڻچوله جڪ. ۳ نه اوچون قارداشينيڻ گوزونده ڪي چوڻي گورورسن، آما اوڙ گوزونده ڪي آڃا ڪوتوهوني سچمئرسن؟! ۴ اوڙ گوزونده اولان آڃا ڪوتوهوني گورمه دئئين حالدا، نجه قارداشينا دئيه بئلسرن: ”قارداش، قوي گوزونده ڪي چوڻي چيخارديم؟!“ ۵ اي ائڪي اوزلي! اوڻ آڃا ڪوتوهوني اوڙ گوزوندن چيخارت، او زامان آيدن گورورسن ڪي، چوڻي قارداشينيڻ گوزوندن نجه چيخارداسان.

۶ موقدس سايدغيڙ شيلري ائتلره ورمه يئن و مئروائرلرئزي دونوزلارين قاباغينا آتماين، اولماي ڪي اولاري آياقلاري آلتيندا پايما اله سٽنلر و دؤنوب سٽري ده پارچالاسينلار.

تاريدان ائسته يئن

۷ ائسته يئن، سٽره ورئله جڪ؛ آختارين، تاپاجاقيسيڙ؛ قايپني دؤيون، سٽره آچيلاجاق. ۸ چونڪي هر ائسته يئن آير، آختاران تاپير و قايپني دؤينه، آچيلير. ۹ سٽردن ڪئم وار ڪي، اوڻي اوندان چورڪ ائسته سه، اونا داش ورسن؟! ۱۰ و يا باليق ائسته سه، اونا ائلان ورسن؟! ۱۱ ائندي اگر سٽر ڪي

كاهنئنه گٲوسد و موساين بويوردوغى قوربانى
تقدئم إله كى، اولارا شهادت اولسون.»

روملى افسرئن ائمانى

۵ عئسا كفرناحوم شهرئنه گئرن واخت،
بئر روملى افسر اونا ياخينلاشيب يالواردى:
۶ «يارب، نؤكرئم فلج اولوب، إوده ياتير
و چوخ عذاب چكئر.» ۷ عئسا اونا ددى:
«گئئب اونى شفا ورهم.» ۸ افسر جاواب
ورئب ددى: «يارب، من لايئق دئيئم، منئم
داميمين آلتينا گله سن. آما سن بئر كلمه ده
كى، قولوم صاغالسين. ۹ چونكى من اوزوم ده،
بئرئئن آلتئن آلتيندا اولان مأمورام، آلتئمئن
آلتيندا دا سربازلار وار. بئرئنه ديئر «گت»
گدئر، او بئرئنه ديئر «گل» گئر و قولوما دا
ديئر «بونى إله» او دا اله يئر. ۱۰ عئسا بونى
إشئدن واخت، حيران قالدى و داليسيچا گن
جاماعاتا ددى: «دوغروسونى سئر ديئر كى
حئا، ائسرائئل خالقينين آراسيندا دا، بله بئر
ائمانا راست گلمه مئشم.» ۱۱ سئر ديئر كى،
شرفدن و قُربدن چوخ آدمالار گئئب، گُيون
پادشاهليغيندا ائبراهئم پيغمبر، ائسحاق
پيغمبر و يعقوب پيغمبر ائن بئرئلكده سوفره
باشيندا اوتوراجاقلار، ۱۲ آما بو پادشاهليغين
اوغوللارى چؤل قاراندليغينا آتيلاجاق؛ اوردا
آغلاشما و دئش قيچيرتماسى اولاجاق.»
۱۳ سورا عئسا روملى افسره ددى: «گت،
ائئانديغين كئمى اولسون.» نؤكر او آندا
ياخشىلاشدى.

عئسا چوخ آدمادا شفا ورئر

۱۴ عئسا پطروسون إوئنه گئرئب، گُوردى
كى، اونون قايناناسى قيزديرما ائچئنده ياتيب.

چوخ مۇجوزه الهمه دئك؟! ۲۳ او زامان
اولارا دئيجهيم: «من سئزى هچ واخت
تانيماميشام. مندن اوزاقلاشين، اى پئس
ائش گُورنلر.»

مؤحكَم بونؤوره

۲۴ بله ده، منئم بو سؤزلرئمى كئم اشئدئب
اولارا عمل الهسه، اونى او آغيللى آدمادا بنزه دئرئم
كى، إوئنى داش اوستونده تئكدى. ۲۵ ياغيش
ياغدى، سئلر گلدى، يئلر اسدى و او إوه
هوجوم الهدى، آما إو اوچمادى. چونكى
بونؤورهمى داش اوستونده قويولموشدى.
۲۶ آما هر كس منئم بو سؤزلرئمى إشئدئر و
اولارا عمل الهمئر، بئر آغيلسىز آدمادا بنزه يئر
كى، إوئنى قوم اوستونده تئكدى. ۲۷ ياغيش
ياغدى، سئلر گلدى، يئلر اسدى و او إوه
هوجوم الهدى، و إو اوچدى و اونون خاراباليغى
چوخ بؤيوك ائدى.»
۲۸ عئسا بو سؤزلرى قورتارانئان سورا، خالق
اونون تئلئمئئندن مات قالميشدى. ۲۹ چونكى
عئسا اولارا تؤورات موعئلملرى كئمى يوخ،
قودرت ائن تئلئم ورئردى.

عئسا جوداملى بئر آدمادا شفا ورئر

۸ عئسا داغدان إندئي واخت، داليسيچا
بؤيوك بئر جاماعات گئدى. ۲ بو آرادا
بئر جوداملى گلدى و اونون قاباغيندا سجده
اله يئب ددى: «يارب، اگر ائستيه سن، منى
شفا وره بئلسن.» ۳ عئسا آلتنى اوزاتدى و
اونون اوستونه قويوب ددى: «ائسته يئر، شفا
تاپ.» او آندا، جوداملى آدم جودامدان
تمئزلئدى. ۴ عئسا اونا ددى: «باخ، هچ كسه
بئر سؤز دمه، آنجاج گت، اوزونى معبدئن

٢٥ شاگُردلر ياخيلاشدیلار و عئسانی اوبادیب ددئلر: «بئزی نَجَات ور یارب، آز قالیب آرادان گِدک!» ٢٦ عئسا اولارا ددی: «ای آز ائمانلی لار! نه اوچون قورخورسوز؟» سورا دوروب، یله و سویا آجیقلاندی و بؤیوک بئر آراملیق دوشدی. ٢٧ آداملار مات قالیب بئریئرلرنه دیئردئلر: «بو، کئمدئر کی، حتّا یل و گؤل ده اوندان اطاعت الهیئرلر؟»

ائبلئس روحا توتولموش ائکی آدام

٢٨ عئسا، گؤلون او تاینیدا اولان «جدهرئلرئن» منطقه سئنه گلدئی زامان، ائبلئس روحا توتولموش ائکی کئشئیه راست گلدی کی، قیبرئستاندان چیخیردیلار. اولار چوخ دلی ائندئر و هچ کئم او یولدان کچه بئلمزدی. ٢٩ بئردن باغریب ددئلر: «ای تارینین اوغلی، بئر ائنه نه ائشئن وار؟ مگر بورا گئئسن کی، واختیندان قاباق بئره عذاب وره سن؟» ٣٠ اولاردان اوزاقدا بؤیوک بئر دونوز سوروسی یمک پیئردئر. ٣١ او ائبلئس روحلار عئسایا یالواریب ددئلر: «اگر بئزی قوواجاقسان، بو دونوز سوروسونون ائچئنه یوللا.» ٣٢ عئسا اولارا ددی: «گئرئن.» اولار دا چیخیب، دونوزلارین ائچئنه گئرئدئر. دونوز سوروسی ده، داغی اوزی آشاغی قاچدیلار و گؤله آتیلیب سودا بوغولدولار. ٣٣ دونوز چوبانلاری قاچدیلار و شهره گئرئن واخت، بولارین هامیسینی و ائبلئس روحا توتولموشلارین باشینا گئن ائشلری خبر وردئر. ٣٤ بونا گؤره، شهرئن بوتون خالق

١٥ اونون ائندن توتدی و آروادین قیزدیرماسی کستلیدی. او دا قالخیب اولارا خئدمت الهدی. ١٦ گون باتان واختدا، ائبلئس روحا اسئر اولموش بئر چوخ آداملاری عئسانین یانینا گئرئدئر. او دا بئر سؤز ائنه روحلاری قوودی و ناخوشلارین هامیسینا شفا وردی، ١٧ بو ائشله اولدی کی ائشعیا پیغمبرئن واسطه سی ائنه دینلن سؤز پرئنه یئتئشئن:

«او بئزئم ضعیفلئک رئمئزی گؤتوردی، و مَرَض رئمئزی داشیدی.»

عئسایا پیرو اولماغین باهاسی

١٨ عئسا اطرافیندا بؤیوک بئر جاماعاتی گورن واخت، بوبوردی: «گئن گؤلون او تاینیدا کچک.» ١٩ بو زامان بئر تئورات موعلئمی گئئب، اونا ددی: «هارا گیده سن، من سنئن دالینجا گله زم.» ٢٠ عئسا اونا ددی: «تولکولرئن یوواسی، گؤی قوشلارینین دا یوواسی وار؛ آما ائنسان اوغلونون باشینی دایاماغا دا بئر یری یوخدور.» ٢١ آیری بئر شاگُرد عئسایا ددی: «آغا، قوی اوّل گدئم، آتام اوّلنده اونی باسدیریم سورا گئئم.» ٢٢ آما عئسا اونا ددی: «سن منئم دالیمجا گل. قوی اوّلور، اؤز اوّلورئنی باسدیرسینلار.»

عئسا کوله بی یاتیردیر

٢٣ عئسا قایيغا مئندئی زامان، شاگُردلری ده اونون دالیسیجا گئتئر. ٢٤ بئردن بئره گؤله بؤیوک بئر کولک باشلادی، اله کی، قاییق شپهلر ائنه اؤرتولدی. آما عئسا یاتمیشدی.

فٽرڦه سٽنن عالئملري بوني گورنده، عئسانين شاگتردلرئنه ددئرلر: «نه اوچون اوستاديز باج ييغانلار و گوناھڪار آداملار ائنان يٽمڪ ييئر؟»^{۱۲} آما عئسا بوني ائشئن واخٽ ددي: «صاغ آداملار يوخ، ناخوش آداملار طئيٻه مؤحتاجديرلار.^{۱۳} گدئن بو سوزون معناسيني اوڀره نئن كي، ديئر: ”من رحمت ائسته يئر من قوريانليق.“ چونكي من گلمئشم كي، صالح آداملاري يوخ، گوناھڪار آداملاري چاغيرام.»

اوروج حاقيندا بئر سوال

^{۱۴} بو آرادا بحيانين شاگتردلري عئسانين يانينا گلئب ددئرلر: «نه اوچون بئر و فرئسئرلر اوروج توتوروق، آما سئنن شاگتردلرئن اوروج توتومورلار؟»^{۱۵} عئسا اولارا ددي: «مگر اولار كي تويون قوناقلاري او زاماناچاكي كي بي حله اولارين يانيندا دير، ياس توتسونلار؟ اله گونلر گلهجك كي، بي اولارين آئندن آليسين. او زامان اولار، او گونلرده اوروج توتاجاقلار.»^{۱۶} هچ كس كوهنه پالتارا تزه پارچادان ياماق وورماز؛ ساليان ياماق كوهنه پالتاردان قوپار و يريتيق لاپ پئس اولار.^{۱۷} تزه شرابي دا كوهنه تولوقلار دولدورمازلار. پله اله سهلر، تولوقلار پارتلار، شراب توكولر، تولوقلار دا آرادان گدر. يوخ، تزه شرابي تزه تولوقلار دولدورلار؛ او زامان هر ائكئسي ده حئفظ اولونار.»

دئرئلن قيز و شفا آلان بئر آرواد

^{۱۸} عئسا بو شيلري ديئردي كي، ريئسلردن بئري گلدی و اونون قاباغيندا يره دوشوب ددي: «قيزيم اله ائندي اولدي. آما گلئب اونا الئني قوياسان، ياشاياچاق.»^{۱۹} عئسا آياغا قالخيپ شاگتردلري ائن اونون داليسيچا گندي.^{۲۰} اله او واخٽ، بئر آرواد كي، اون ائكي

عئسانين پئشوازيئا چيخيديلار و اوني گورن زامان يالوارديلار كي، اولارين منطقه سئندن گئسن.

بئر ائفلئجئن شفاسي

۹ عئسا بئر قاييغا مئندي و گولون او تايينا كچئب، اؤز شهرئنه گلدی.
^۲ اونون يانينا پريئنن ائچئنده ياتان ائفلئج بئر آدامي گئتردئرلر. عئسا اولارين ائمانيني گوروب ائفلئجه ددي: «اوغول، اورهيئن اوزولمه سئن! گوناھلارين باغيشلاندي.»
^۳ تئوروات موعئلملرئندن بعضئتلري اؤز-اؤزونه ددئرلر: «بو آدام كوفر دانيشير!»^۴ عئسا اولارين نه فئكر اله دئكلر بئللپ ددي: «نه اوچون اورهيئزده پئس شيلر دوشونورسوز؟^۵ هانسينين دمه يي داها آساندير؛ ”سئن گوناھلارين باغيشلاندي“ دمك، يوخسا ”قالخ، پري!“ دمك؟! آما اونا گوره كي، بئله سئر ائئسان اوغلونون، پر اوزونده گوناھلاري باغيشلاماغا قودرتي وار...»
او ائفلئجه ددي: «سنه ديئر، قالخ، پريئي گوتور و اوه گت!»^۷ ائفلئج ده قالخيپ اوئنه گندي.^۸ جاماعات بوني گورنده قورخدولار و بله قودرتي آداملارا ورن تارييا حمد اله دئرلر.

مٽانين چاغيريلماسي

^۹ عئسا اوردان كچنده، مٽا آييندا بئر آدامي گوردی كي، باجخانا دكه سئنده اوتورموشدي. اونا ددي: «داليمجا گل.» او دا قالخيپ اونون داليسيچا گندي.
^{۱۰} عئسا مٽانين اوئنده سوفره باشيندا اوتوران واخٽ، بئر چوخ باج ييغانلار و گوناھكارلار گلئب، عئسا و شاگتردلري ائن سوفره باشيندا اوتوردولار.^{۱۱} فرئسي

حیران قالیب دیئردئلر: «بله بئر شی ائسرائیلده هچ واخت گُورنمه یئب.»^{۳۴} آما فرئسئلر دیئردئلر: «عئسا، ائبلئس روحلارین ریئسئئنن کؤمه یی ائنن ائبلئس روحلاری قووور.»

محصول چوخ، ائشچی آز

^{۳۵} عئسا بوتون شَهرلر و کندلری گزئب اولارین عئبادتگاهلاریندا تعلئم ورئردی و گویون پادشاهلیغینین خوش خبرئی اعلان اله یئب، هر جور ناخوشلوی و هر جور مرضی شفا ورئردی.^{۳۶} جاماعاتی گُورن واخت، اولارا اورهی یانیردی، چونکی چوبانسیز قویونلار کئمی پَرئشان و چاره سئر ائدلئر.^{۳۷} او واخت عئسا شاگئردلرئنه ددی: «محصول چوخدور، آما ائشچئلر آز دیر.»^{۳۸} اونا گُوره ده، محصولون صاحبئنه، یالوارین کی، محصولونی ییغماق اوچون، ائشچئلر گؤندرسئن.»

اون ائکی شاگئردئن گؤندئرلمه سی

۱۰ عئسا اون ائکی شاگئردئی اؤز یانینا چاغیریب، اولارا قودرت وردی کی، خبئث روحلاری قووسونلار و هر جور ناخوشلوق و مرضه شفا ورسئلر.^۱ اون ائکی حوارئنئن آدلاری بولاردیر: بئرئنجئسی پطروس چاغیریلان شمعون، و اونون قارداشی آندریاس. زیدیدئن اوغلی یعقوب و قارداشی یوحنا.^۲ فئلئپوس و بارتولمای. توما، و باج ییغان متا. آلفاعوس اوغلی یعقوب و تادای.^۳ وطنپرست شمعون و عئسایا خیانت الهین یهودا ائسکاریوت.

^۴ عئسا بو اون ائکی لری گؤندردی و اولارا امر اله یئب ددی: «قیری یهودلرله گدن یولا گتمه یئن و سامئرهلرئن شهرلرئندن هچ

ائل ائدی قان آخینماسینا دوچار ائدی، عئسانین دالیسیجا گئب، اونون پالتارینین آته یئننه آلئن ووردی.^{۲۱} چونکی اؤز-اؤزونه دیئردی: «آنجاک پالتارینا آلئم دَیسه بله، شفا تاپاجام.»^{۲۲} عئسا دؤندی و اونی گُروب ددی: «اوره یئن اوزولمه سئن، قیزیم. ائمانین سنی شفا وردی.» و آرواد او ساعات شفا تاپدی.^{۲۳} عئسا ریئسئن اؤئنه گلدئی واخت، نوحه چئلر و شئون الهین جاماعاتی گُوردی.^{۲۴} و اولارا ددی: «چکئلئن بوردان، چونکی قیز اؤلمه یئب، آنجاک یاتیب.» اولار عئسایا گولدولر.^{۲۵} آما جاماعات اشئیه چیخاردیلاندان سورا، عئسا انچه ری گئردی و قیزین ائئندن توتدی. قیز آیاغا قالخدی.^{۲۶} بونون خبری بوتون او منطقه ده یاییلدی.

ائکی کور ائنان بئر لالین شفاسی

^{۲۷} عئسا اوردان قاییدان واخت، دالیسیجا گدن ائکی کور قیشقیردیلار: «ای داوود اوغلی، بئرله یازیغین گلسئن!»^{۲۸} اوه گئرنندن سورا کورلار اونون یانینا گلدئلر. عئسا اولارا ددی: «آیا ائنانیرسیز کی، بونی الهمه یه قودرتئم وار؟» کورلار ددئلر: «بلی آغا!»^{۲۹} او زامان عئسا اولارین گؤزلرئنه ال قویوب ددی: «سئرله ائمانیزا گُوره اولسون.»^{۳۰} کورلارین گؤزلری آچیلدی. عئسا اولارا جنئی تاپشیریب ددی: «باخین، هچ کئم بو باره ده بئر شی بئلمه سئن.»^{۳۱} آما اولار چیخیب، اونون حاقینداکی خبری او منطقه نئن هر یرئنه یایدیلار.

^{۳۲} اولار چیخاندان سورا، ائبلئس روحا توتولموش لال بئر آدمی عئسانین یانینا گئئردئلر.^{۳۳} عئسا او کئشئدن ائبلئس روحی قوواندان سورا، لال دانیشماغا باشلادی. خالق

واخت سڙه ورڻه جڪ. ۲۰ دوعرودان دا ڪي،
دانيشان سڙ ديئلسڙ، بلڪي آتازين روحدور
ڪي سڙن دٽلڙ اٿن دانشير. ۲۱ قارداش
قارداشي و آتا اوولاديني اوڻومه تسلم
الئيه جڪ. اوولادار آتا-آنالارينن ضبڏنه
قالخاقلار و اولاري اوڻلدورده جڪر. ۲۲ منئم
آديما گوره هامي سڙن نفرت الئيه جڪ، آما
آخيرا ڪٿي دايانان نجات تاپاجاق. ۲۳ بئر
شهرده سڙي قوودوقلاري زامان، او بئرئسئنه
قاجين. چونڪي دوعروسوني سڙه ديئم، سڙ،
اٿسرايئل شهرلڙني دولانيب قورتارماميش،
اٿسان اوغلي گله جڪ.

۲۴ شاگڙد اوڙ موعلمئندن بڙيوڪ ديئل؛
قول دا اوڙ آغاسيندان بڙيوڪ ديئل.
۲۵ شاگڙدئ اوڙ موعلمئي ڪٿي اولماسي،
قولون دا اوڙ آغاسي ڪٿي اولماسي اولارا
ڪٿايتدئر. اگر او صاحبئنه بعل-زبول
دسهر، اونون او اهلئنه نه قدر آرتيق
دئيه جڪر.

۲۶ اونا گوره، اولاردان قورخماين؛
هچ اوڙتولي بئر شي يوخدور ڪي، آشڪارا
چيخماسين، يا دا هچ گڙلئ بئر شي يوخدور
ڪي، بئلئنه سئن. ۲۷ سڙه قارانليقدا نه ديئم،
اوني ائشيقيدا ديئن؛ قولاغيزا پيچيلداناني
دا داملاردان اعلان الهين. ۲۸ اولاردان
قورخماين ڪي، بدني اوڻلدوروب، روي
اوڻلدوره بئلئلر. اوندان قورخون ڪي، هم
روي، هم ده بدني جهئمده هلاڪ الهميه
قادرئر. ۲۹ مگر اٿڪي سرچه بئر قارا پولا
ساتيلمير؟ آما آتازين حوڪمي اولمدان،
بولاردان حٿا بئر ده يره دوشمز. ۳۰ حٿا
سڙن باشيزداڪي توڪرئن ده هاميسي بله
ساييليب. ۳۱ قورخماين؛ سڙن ارزئشڙ، بئر
چوخلي سرچه دن آرتيقدير.

بئرئنه گئرمه يئن. ۶ بونون يرئنه اٿسرايئل
خالقنين ائتمئش قويونلارينين يانينا گڏن.
۷ و گده-گده اعلان الهيب ديئن ڪي، گؤيلرئن
پادشاهليغي ياخيندير. ۸ ناخوشلارا شفا ورئن،
اوڻولري دئرئلدن، جوداملي لاري شفا ورئن،
اٿيلئس روحلاري اٿسانلاردان قوون. موفته
آلبيسيز، موفته ورئن. ۹ قاييشلاريزدا قيزيل،
گوموش، يا دامئس پول گؤتورمه يئن. ۱۰ سفر
اوچون نه توربا گؤتورون، نه آرتيق ڪوئينڪ،
نه باشماق، نه ده آل آغاجي. چونڪي ائشچي
اوڙ روزئسئنه لايئقدئر. ۱۱ هانسي شهره،
يا دا ڪنده گئره سڙ، ديري بئرئي آختارين
و او ڀردن چيخاناجاق اوردا قالين. ۱۲ اوه
گئرنده، اوڻده ڪئلري سالاملين. ۱۳ اگر او
اوڻده ڪئلر بونا لايئق اولسلار، سالاميزين برڪتي
اولارين اوستونده قالار. لايئق اولماسالار،
سالاميزين برڪتي اوڙوزه قاييدار. ۱۴ ڪئم
سڙي قبول الهمه سه و سؤزلرئزه قولاق
آسماسا، او اودن و يا شهردن چيخان وخت،
آياقلاريزداڪي توزي چيرين. ۱۵ دوعروسوني
سڙه ديئم؛ قئيامت گوني، سودوم و گومورا
شهرئئن حالي، او شهرئن حاليندان لاپ آسان
اولاجاق.»

۱۶ باخين، من سڙي قوردلار آراسينا
قويونلار ڪٿي گؤندرئرم؛ اونا گوره ده،
اٿلان ڪٿي عاغلي، گؤيرچئن ڪٿي ده ساده
اولون. ۱۷ آما اوڙوزي خالقدان گؤزله يئن؛
چونڪي اولار سڙي محكمه لره تسلم
الئيه جڪر و عبادة تگاهلاريندا سڙه شالاق
ووراجاقلار. ۱۸ مندن اوڙري سڙي والئرئن و
پادشاهلارين حوزورونا آپاراجاقلار ڪي، اولارا
و قيري يهودئلره شهادت اولسون. ۱۹ سڙلري
تسلم الهين زامان، نه و يا نه دئيهجه يئرئن
فئڪرئنه قالماين؛ چونڪي نه دئيهجه يئر او

عَسَا و يَحْيَا

۱ عَسَا اُون ائكى شاگُردننه نصِحت ورنِدن سورا گتدى كى، اولارين شهرلرئنده تعلِّم ورتب، اولارا دانيشسين.

۲ يَحْيَا زئنِداندا مسُحَنِّنْ الهِديئى ائشلىرى اشئدن واخت، شاگُردلرئندن بعضئسئنى گُؤندردى كى، ۳ عَسَادان سوروشسونلار: «او كى گرک گله سَن سَن، يوخسا آيرى بئرئئن يولونى گُؤزله يَك؟» ۴ عَسَا جاوايىندا اولارا ددى: «گِئِئِن، گُؤردويوز و اِشئندئئز شيلرى يَحْيَا دِئِن كى، ۵ كورلار گُؤرورلر، چولاقلار پُرئئرلر، جوداملىلار شفا تاپيرلار، كارلار اِشئندئرلر، اُولُور دئرئئلرلر، فاغيرلار دا خوش خبر وِرئرلر. ۶ بختور او آدام كى، منئم بارهمده شك اله مئيه.»

۷ يَحْيَانين شاگُردلىرى گِئِن واخت، عَسَا يَحْيَانين حاقيندا، جاماعاتا دانيشماغا باشلايىب ددى: «سُز چُوله نه يى گُؤرمه يه گتدُز؟ بئر قاميشى كى يِل اَلئنده اَسُر؟ ۸ بس نه يى گُؤرمه يه گتدُز؟ ظُرُف پالتار گِئِنمئش بئر كئشئنى گُؤرمه يه؟ باخين، اعيانى پالتارلار گِئِنئب، دَبْدَبه ائتن ياشايان آداملار پادشاهلار ساراي لاريندا دِيرلار. ۹ بس كئمى گُؤرمه يه گتدُز؟ بئر پيغمبرى گُؤرمه يه؟ بلى، سُرّه دِئرم كى، يَحْيَا بئر پيغمبردن ده بؤيوكدور. ۱۰ چونكى يَحْيَا، اله او آدامدِير كى، ملاكى پيغمبرئِن كُتتابيندا اونون حاقيندا يازيليب:

”ائندى، سَنن قاباغيندا اؤز الجئمى

گُؤندُرئرم.

او سندن قاباق سَنن يولونى

حاضِرلايلاق.

۳۲ هر كئم ائسانلارين حوزوروندا، منئمكى اولدوغونى دئله گئئرسه، من ده اونى گُؤيلرده اولان آتامين حوزوروندا دئله گئئرهجه يم. ۳۳ آما هر كئم ائسانلارين حوزوروندا منى ائكار الهسه، من ده اونى گُؤيلرده اولان آتامين حوزوروندا ائكار الئيهجه يم.

۳۴ گومان اله مه يئن كى، پُر اوستونه صولح گئئرمه يه گلمئشم؛ صولح يوخ، قيلينچ گئئرمه يه گلمئشم. ۳۵ چونكى من گلمئشم كى، «”اوغولى آتادان، قيرى آتادان،

و گئنى قاينانادان آيىرام.

۳۶ آدامين دوشمنلىرى، اؤز اِوئئن

اهلى اولاجاق.”

۳۷ «كئم آتاسينى يا دا آناسينى مندن آرتيق سِوه، منه لايئق دِئل؛ و كئم اوغلونى يا دا قيرينى مندن آرتيق سِوه منه لايئق دِئل. ۳۸ هر كئم اؤز چارمىخينى گُؤتورمه يئب، داليمجا گلمه سه، منه لايئق دِئل. ۳۹ هر كس اَللَشسه كى اؤز جانينى ساخلايا، اونى الدن وره جك؛ آما هر كس منئم اوچون اؤز جانيندان كِچسه، اونى ساخلايلاق.

۴۰ «هر كئم سُرّى قبول الهسه، منى قبول الهمئش؛ و هر كئم منى قبول الهسه، منى گُؤندُرئى قبول الهمئش. ۴۱ هر كس كى بئر پيغمبرى پيغمبر اولدوغونا گُؤره قبول اَلئيه، بئر پيغمبر اجرئنى اَلجاج و هر كس كى بئر صالح آدمى صالح اولدوغونا گُؤره قبول اَلئيه، بئر صالح آدمين اجرئنى اَلجاج. ۴۲ كئم بو كئچكلكردن بئرئنه، شاگُردئم اولدوغى اوچون، بئر كاسا سويوق سو ائچئرتسه، دوغروسونى سُرّه دِئرم كى، اجر سُرّ قالمايلاق.

باش ورمئشدي. چونڪي اولار تڙوبه اله مه
 دٿلر: ۲۱ عئسا ددي: «واي سٽزنن حاليزا،
 اي خورازين شهري! واي سٽزنن حاليزا،
 اي بيتصيدا شهري! چونڪي سٽزده اولان
 مڙجوزه لر، صور و صندون شهرلرنده
 اولسايدى، اولارين خالقي چوخدان پالازا
 بورونردنلر و كول ائچئنده تڙوبه الهيردنلر.
 ۲۲ آما سٽزه ديئرم، قئيامت گوني، صور
 و صندونون حالي، سٽزنن ڪئنندن لاپ
 آسان اولاجاق. ۲۳ و سن، اي ڪفرناحوم،
 ائسته يئرئنن گويه قدر قالخاسان؟ اوئلور
 عالمئنه قدر، اندئرئله جڪسن. چونڪي سنده
 باش ورن مڙجوزهلر سودومدا باش ورسيدى،
 او، حله ده بو گونه ڪئمي قالاردى. ۲۴ آما
 سنه ديئرم ڪي قئيامت گوني، سودومون حالي
 سنن ڪئنندن لاپ آسان اولاجاق.»

يورغونلارا خوش خبر

۲۵ او زامان عئسا بله ددي: «آتا، گويون و
 يرن ربي! سنه شوڪور اله يئرم ڪي، بو شيلري،
 آغيلي لاردان و بئلنلردن گئزلدئب و اولارى
 ڪئچئڪ اوشاقلارا آشكار اله يئيسن. ۲۶ بلي،
 آتا! چونڪي سننن لوطف دولي ائرادن، بله
 ائدى. ۲۷ هر شي گويدي ڪي آتام طرفئنندن منه
 تاپشيريليپ. هچ ڪس اوغولي تانيماز مگر آتا،
 و هچ ڪس ده آتاني تانيماز مگر اوغول و او
 آداملار ڪي، اوغول اولارى سچئب ڪي اوني
 اولارا آشكار اله سنن.

۲۸ اي بوتون يورغونلار، اي يوكلري آغير
 اولانلار، منئم يانما گلن و من سٽزه
 راحتليق ورهم. ۲۹ منئم يوغومي گؤتورون و

۱۱ دوغروسوني سٽزه ديئرم؛ تعمئد ورن
 يحيادان بڙيوك، هچ بئر آدام آنادان
 دوغولماييب. آما گوييلرن پادشاهليغيندا،
 لاپ ڪئچئڪ اولان آدام، يحيادان بڙيوكدور.»
 ۱۲ تعمئد ورن يحيانين گونلرئندن ائندئييه
 ڪئمي گوييلرن پادشاهليغي زور ائنان برقرار
 اولور و زورلي آداملار اوني آله گئئرئلر.
 ۱۳ چونڪي بوتون پيغمبرلرن يازيلاريندا و
 تڙورائين يازيلاريندا، يحييا قدر اولاجاقلاري،
 نبئلنك اله دئلر. ۱۴ و اگر بوني قبول اله مڪ
 ائسته يئرسئز، يحييا اوزي هممن گلمهلي اولان
 ائليادير. ۱۵ هر ڪئمئن ائشمهيه قولاي وار
 ائشئسن.

۱۶ بو نئسئي نه به بنزه دئم؟ اولار ميدانلاردا
 اوتوران اوشاقلارا بنزه يئرلر ڪي، يولداشلاريني
 چاغيريب ديئرلر:

۱۷ «بئر سٽزنن اوچون ني چالديق، سٽز
 اويناماديز؛

سٽزنن اوچون نوحه اوخودوق،
 آغلاماديز.»

۱۸ چونڪي يحييا گلدى، نه ييئردى نه ده
 ائچئردى. و ديئرلر ڪي، «اوندا ائبلئس روح وار.»
 ۱۹ ائنسان اوغلي گلئب ڪي، هم ييئر هم ده
 ائچئر و ديئرلر: «باخ، قارينقولى و شراب ائچن
 بئر آدامدير، باج ييغانلارين و گوناهاكلارين
 دوستيدير!» آما بئر حئڪمئنن دوز اولوب
 اولماماسيني، اونون نتئجه سي گؤرسه در.»

تڙوبه اله مهين شهرلر

۲۰ او زامان عئسا او شهرلري دانلاماغا
 باشلادى ڪي، مڙجوزهلرئئنن چوخلاري اولاردا

اڏی. عئسايا بڙهتان وورماق اوچون اوندان سوروشدولار: «آيا شنبه گوني شفا ورمک جائز دٿر؟»^{۱۱} عئسا دا اولارا ددی: «سٺلردن کٽم وار کي، بئرجه قويوني اولسون و قويون شنبه گونونده قويويا دوشسون و آدام اوني توتوب چيخارتماسين؟!»^{۱۲} ائسان قويوندا چوخ ارزڻشلی دٿر. بونا گوره شنبه گوني ياخشيلیق اله مک جائز دٿر.»^{۱۳} او واخت عئسا آلی قوروموش آداما ددی: «الٿی اوزات.» آدام الٿی اوزاتدی و او آل، او بئری آلی کٽمی صاغالدی.^{۱۴} آما فرئسٺلر چؤله چيخیب، مصلحتشدٺلر کي، عئسانی نجه هلاک اله سٺلر.

تارينين سجدئي قول

^{۱۵} عئسا بوني بئلب، اوردان اوزاقلاشدی. اونون داليسيچا چوخ آدام گندی و عئسا اولارين هاميسينا شفا وردی.^{۱۶} و اولارا جڏی ٽاپشیردی کي، اونون کٽم اولدوغوني بئلدٺرمه سٺلر.^{۱۷} إله کي، إشعيا پيغمبرئن واسطه سی ائنن ديٺلمئش سؤز یرئنه یتئشسن:

^{۱۸} «بودور منٺم سجدئيٺم قول؛

منٺم سؤدئيٺم کي، جانيم اوندان

راضي دير.

روحوی اونون اوستونه قوياجاغام،

و او، مٺلٺره عدالتی اعلان إئييه جک.

^{۱۹} او، نه ساواشاجاق، نه ده چيغیراجاق،

و هچ کٽم کوچه لرده اونون سسٺی

اشٺتمه يه جک.

^{۲۰} ازٺلمئش قاميشی قيرماياجاق،

توستوله نن پئلته نی سؤندورمه يه جک

مندن اویره نئن: چونکي من حلٺم و اورکدن تواضؤ عکارام. و جانلاريزدا راحتليق ٽاپارسيز.
^{۳۰} چونکي يوغوم آسان و يوکوم يونگولدر.

موقدس شنبه گوني حاقيندا سوال

۱۲ او زامان يهودٺلرن بئر موقدس شنبه گونونده عئسا آکٺنلر آراسيندان کيچئردی. اونون شاگئردلری آج اڏٺلر و سونبوللری درٺب يمه يه باشلاديلار.^۲ آما فرئسی فئرقه سٺنن عالملری بوني گؤرن زامان اونا دٺٺلر: «باخ، سنن شاگئردلرن او ائشي گورورلر کي اونون گؤرمه يي شنبه گونونده جائز ديٺل؟»^۳ عئسا اولارا جواب ورٺب ددی: «مگر اوخوماييبسيز کي، داوود پادشاه و اونونان اولانلار آج قالان زامان، نه اله دٺلر؟^۴ نجه داوود تارينين اوئنه گئردی و تارييا تقدئم اولونموش چؤره يي یدی. او چؤرک کي اونون به يي نه اونا جائز اڏدی، نه ده اونونان اولانلارا، بلکي فقط معبدن کاهنلرنه جائز اڏدی.^۵ و يا تئورات کٽابيندا اوخوماييبسيز کي، کاهنلر معبدده شنبه گونونون حؤرمٺتی ساخلاميرلار، آما گوناھکار سايليميرلار؟^۶ آما سئزه ديٺم بوردا بئری وار کي معبدن لاپ بؤيوکدور.^۷ آما اگر سئز بو کلامين معناسيني بئلسيدئز کي، ديٺر: "من رحمت ائسته يٺم نه قوريانليق،" قصئرسٺلری محکوم اله مزدئز.^۸ چونکي ائسان اوغلی شنبه گونونون صاحبي دٺر.»

آلی قوروموش آدامين شفاسی

^۹ عئسا اوردان گدئب، اولارين کٺسه لرئنه گئردی.^{۱۰} اوردا آلی قوروموش بئر آدام وار

باغيشلاناڄاڻ، آما تارينين موقدس روحونون
ضئڏنه ديٺن ڪوڦر باغيشلانماياڄاڻ. ۳۲ هر
ڪٽم ائسان اوغلونون ضئڏنه بئر سؤز دسه،
باغيشلاناڄاڻ؛ آما هر ڪٽم تارينين موقدس
روحونون ضئڏنه ڪوڦر دانيشسا، نه بو
دونيدا نه ده او دونيدا باغيشلانماياڄاڻ.

۳۳ ياخشي آغاڄين، ميوهسي ده ياخشي
اولار، و پئس آغاڄين، ميوهسي ده پئس
اولار؛ چونڪي آغاڄ ميوهسئندن تانينار. ۳۴ اي
افعلئر نسلئي، سئز شرور اولدوغوز حالدا،
نجه ياخشي شيلر دانيشا بئلسئز؟! چونڪي
دئل اورڪدن داشاني دانيشير. ۳۵ ياخشي آدام
اورهينئن ياخشي خزانهسئندن، ياخشي شيلر
چيخاردير؛ پئس آدام دا، اورهينئن پئس
خزانهسئندن، پئس شيلر چيخاردير. ۳۶ آما
سئزه ديئرم: قئيامت گونونده ائسانلار،
دانيشديقلاري هر بوش سؤز اوچون حساب
ورهجڪن. ۳۷ چونڪي اؤز سؤزلرئزه گؤره
بوراخيلاجاقسيز، و اؤز سؤزلرئزه گؤره ده
محڪوم اولاجاقسيز.»

يونوسون علامتي

۳۸ او زامان تئورات موعئلملري و فرئسي
عائلملرئندن بعضئلري ددئلر: «اوستاد،
ائستهيئرئڪ كي، سندن بئر علامت گؤرڪ.»
۳۹ عئسا جاوابيندا اولارا ددي: «شرور و
زنئكار نسل بئر علامت ائستهيئرلر؛ آما اولارا
يونوس پيغمبرئن علامتئندن باشقا هج بئر
علامت ورنلمهيهجڪ. ۴۰ چونڪي الهه اوچور
كي يونوس اوچ گون-اوچ گجه نهنگئن قارينيدا
قالدي، ائسان اوغلي دا اوچ گون-اوچ
گجه يئرئن ائچئنده الهه قالاجاڻ. ۴۱ قئيامت
گونونده نينوا خالقي، بو نسلئن آداملاري
ائئن قالخيپ اولاري محڪوم اللهيهجڪ.

و آخيريندا عدالتي ظفره چاتديراجاڻ.
۲۱ و خالقلار اونون آدينا اومئد
باغلاياڄاقلار.»

عئسا و بعزلبول

۲۲ او واخت ائبلئس روحا توتولموش
كور و لال بئرئني عئسانين يانينا گئئرئدلر
و عئسا اونا شفا وردي. الهه كي، كور و
لال اولان بو آدام، هم گؤرمهيه هم ده
دانيشماغا باشلادي. ۲۳ بوتون خالق حيران
قاليب ددي: «آيا بو، داوود اوغلي ديئل؟!»
۲۴ آما فرئسي فئرقهسئئن عائلملري بوني
ئشئندن واخت ددئلر: «بو آدام بعزلبولون
ڪؤمهي ائئن كي، ائبلئس روحلارين ريئسي دئر،
ائبلئس روحلاري قوورور.» ۲۵ عئسا كي
اولارين فئڪئرلئني بئلدري، اولارا ددي: «هر
پادشاهليغي كي، اؤزي اؤز ضئڏنه بؤلونسه،
وئران قالار و اؤزي اؤز ضئڏنه بؤلونن
شهر و او ده داوام گئئرمز. ۲۶ اگر شيطان
شيطاني قووسا، اؤز ضئڏنه بؤلونموش
اولور؛ پس اونون پادشاهليغي نه جور داوام
گئئر؟ ۲۷ و اگر من بعزلبولون ڪؤمهي ائئن
ائبلئس روحلاري قوورورام، سئزن شاگئردلرئز
ڪئمئن ڪؤمهي ائئن اولاري قوورورلار؟ پس
اولار سئزه قاضي اولاجاقلار. ۲۸ آما اگر
من ائبلئس روحلاري تارينين روجي ائئن
قوورورام، دمڪ تارينين پادشاهليغي، سئزه
گلمئش. ۲۹ بئر آدام قووتلي بئرئئن اوئنه
گئئرئب، اونون مالييني نجه اوغورلايا بئلر؟
مگر اول اونون قوللاريني باغلاسين. او زامان
اونون اوئني اوغورلايا بئلر. ۳۰ هر ڪٽم كي
من ائئن ديئل، منئم ضئڏنمه دئر و هر ڪٽم
كي من ائئن ييغمير، داغيدير. ۳۱ بونا گؤره
سئزه ديئرم: ائسانلارين هر گونا و ڪوفري

اڳنڃي مٿي

۱۳ او گون عئسا اودن چيخدي و گڏب، گول قيراغيندا اوتوردي. ۲ يانينا ايله چوخ آدم بيغيلدي ڪي، اوزي بئر قاييغا مئنب، اوردا آيلشدي و بوتون جاماعات دا ساحتلده دوردي. ۳ عئسا اولارا مثلر ائنن چوخ شي دانيشيب، ديئردى: «بئر اڳنڃي توخوم سيمهيه چوله چيخدي. ۴ سڀن وخت توخوملاردان بعضئسى يول اوستونه دوشدي و قوشلار گئب اولاري يدنلر. ۵ بعضئسى تورپاغي چوخ اولمايان داشليغا دوشدي. تورپاغن درٽلئى اولماديغينا گوره، تز بئندي. ۶ اما گون چيخان وخت سولدي و ڪوڪي اولماديغينا گوره قورودي. ۷ توخوملاردان بعضئسى تنڪانلار آراسينا دوشدي. تنڪانلار بويوبوب، اولاري بوغدولار. ۸ اما قالانلاري ياخشي تورپاغا دوشدولر؛ بعضئسى بئر يوز، بعضئسى بئر آلتيميش، بعضئسى ده بئر اوتوز ثمره وردنلر. ۹ هر ڪئمنن ائتمهيه قولاغي وار ائستسن.» ۱۰ شاگتردلر ياخينلاشيب، عئسايا ددئلر: «نه اوچون اولارا مثلر ائنن دانيشيرسان؟» ۱۱ عئسا جاوبيندا اولارا ددى: «گوليرن پادشاهليغيبن سئرلرئتن ائلاماسي، سزه ورتلئب، اما اولارا ورتلمه يئب. ۱۲ چونڪي هر ڪئمه وار دير، اونا لاپ چوخ ورتله جڪ و او بوللوق ائچئنده اولاجاق؛ اما هر ڪئمه يوخدور، حٽا التنده اولان دا اوندان آئيناجاق. ۱۳ بونا گوره اولارا مثلر ائنن ديئلر ڪي، ”باخيرلار اما گورمورلر،

چونڪي اولار يونس پيغمبرئن سوزلري ائنن توبه اله دئلر و ائدى يونس پيغمبردن لاپ بويوڪي بوردادير. ۱۲ جنوب ملڪهسي قيايمت گونونده بو نسلنن آدمالاري ائنن قالخيب، اولاري محكوم ائليه جڪ. چونڪي او، سوليمان پادشاهين حڪمتلى سوزلرئى ائستمتك اوچون، پرنن او باشيندان گلدی. ائدى سوليمانندان، لاپ بويوڪي بوردادير. ۱۳ خبئن روح بئر آدمندان چيخانندان سورا، سوسوز چؤلرده دولانير و راحتليق آخترير. ۱۴ تاپماديغي زامان ديئر: ”چيخديغيم ائومه قاييدارام.“ او گلدئي وخت، اوى بوش، سوپورولموش و تر، تمئر گورور. ۱۵ او زامان گيدر و اوزوندن لاپ شرور اولان يدي روح گوتوروب گتئرر و اورايا گئرئب يرله شئرلر. او آدمين آخيري، اولڪئندن ده لاپ پئس اولور. بو شرور نسلئنده آخيري بله اولاجاق.»

عئسانين آناسي و قارداشلاري

۱۶ عئسا خالقا حله دانيشيردي ڪي، آناسي و قارداشلاري ائشكده دوروب، اونونان دانيشماق ائسته دئلر. ۱۷ و بئري عئسايا ددى: «آنان ائنان قارداشلارين ائشكده دوروب، ائسته يئرلر ڪي، سن ائنن دانيشسينلار.» ۱۸ اما عئسا بو سوزي دئين آداما جاواب ورتب ددى: «منئم آنام و قارداشلاريم ڪئملردئر؟» ۱۹ و الئى شاگتردلرئنه طرف اوزاديب ددى: «بولارديلار منئم آنام و قارداشلاريم! ۲۰ چونڪي هر كس منئم گويده اولان آتامين ائراده سئنى پرننه پئترسه، منئم قارداشيم، باجيم و آنام دا اودور.»

ننگارانليقلاري و دونيا مالينين تولاتماسي
 كلامي بوغور و اوني ثمرهسٽر الهير. ۲۳ ياخشي
 تورپاغا دوشن توخوم دا او ادامدير كي، تارينين
 كلاميني ايشندئر، آنلاير؛ بعضئي بئر يوز،
 بعضئي بئر آلتيميش، بعضئي ده بئر اوتوز
 ثمره وئر.

آلاق اوت مٿلي

۲۴ عئسا اولارا آيري بئر مٿل ده نقل
 الهيب ددي: «گويلرئن پادشاهليغي او آداما
 دا بنهر كي، زمئسنه ياخشي توخوم سپدي.
 ۲۵ اما آداملار باتاندان سورا، اونون دوشمني
 گلدی و بوغدلارين آراسينا آلاق اوت سپٽب،
 گتدي. ۲۶ بوغدا بؤيويوب ثمره وردئي زامان،
 آلاقلار دا گوروندي. ۲۷ زي صاحبئنئن
 قوللاري گٽب اونا ددئلر: "آغا، مگر سن
 زمٽيه ياخشي توخوم سپمه دئن، بس آلاق
 اوت هاردان عمله گٽب؟" ۲۸ آغا قوللارا
 ددي: "بوني دوشمن الهيب." قوللار اونا
 ددئلر: "ائسته يئرسن گٽب اولاري ييغاق؟"
 ۲۹ زي صاحبي ددي: "يوخ، اولماي كي
 آلاقلاري ييغان واخت، اولار ائنان بوغداني
 دا كؤكدن چيخارداسيز. ۳۰ قوبيون بئچنه قدر
 هر ائكئسي ده بؤيوسونلر. بئچئن واختي
 من بئچئنچلره دئيه رم: اولده آلاق اولتاري
 ييغين و يانديرمق اوچون اولاري دسته-دسته
 باغلاييم. اما بوغداني انبارلار ييغين."

خاردال توخومونون مٿلي

۳۱ عئسا اولارا آيري بئر مٿل ده نقل الهيب
 ددي: «گويون پادشاهليغي خاردال توخومونا
 بنهر كي، بئر آدام گؤتوروب، اوني زمئسنده
 اكدي. ۳۲ خاردال، بوتون توخوملارين لاپ
 كئچئي دئر، اما بؤيويون واخت باغچادا بئن

قولاق آسپلار اما نه ايشندئرلر و نه ده
 آنلايرلار.

۱۴ ايشعيا پيغمبرئن اولارين حاقيندا ددئي سؤز
 يرئنه يتئشئر كي، دمئشدي:

قولاغيز ائنان ايشنده جكسٽر، اما باشا
 دوشمه يه جكسٽر،
 گؤزلرئز ائئن باخاجاقسيز، اما
 آنلامايا جاقسيز،

۱۵ چونكي بو خالقين اورهي برک اولوب.

قولاقلاري ائئن آغير ايشندئرلر،

گؤزلرئي يوموبلار،

اولماي كي گؤزلي ائئن گؤرسونلر،

و قولاقلاري ائئن ايشئتسنلر،

اوزكري ائئن آنلاييب

منه دؤسونلر كي، من اولارا شفا وئرئم.

۱۶ اما سٽرئن گؤزلرئزن خوش حالينا، چونكي
 گؤرورلر؛ قولاقلاريزين خوش حالينا، چونكي
 ايشندئرلر. ۱۷ دوغروسوني سٽره ديئر م كي:

چوخ پيغمبرلر و صالح آداملار سٽرئن
 گؤردويوز شيلري گؤرمك آرزوسوندا ائدئلر
 و گؤرمه دئلر. سٽرئن ايشئتديئر شيلري،
 ايشئتكم آرزوسوندا ائدئلر و ايشئتمه دئلر.

۱۸ ائندي سٽر ائكئچي مٿلئن معناسينا قولاق

آسين: ۱۹ كئم گويون پادشاهليغي باره ده كي
 كلامي ايشئدب آنلاماسا، شئر گٽب اورهيئنه
 سٽئلئشي اوغورلايار. بو اله او توخومدور
 كي يول اوستونه سپئلدي. ۲۰ داشليغا دوشن

توخوم او آدامدير كي، او كلامي ايشندئر و
 آئن اوني شادليق ائنان قبول الهير. ۲۱ اما

اؤز-اؤزونده كؤكي اولماديغينا گؤره، آز بئر

مودت قالير و او زامان كي، بو كلامدان اؤتري

دارليق و اذئيٽ باش وئر، آئن ائماندان

دوشور. ۲۲ تئكانلار آراسينا دوشن توخوم او

آدامدير كي، او كلامي ايشندئر؛ اما دونيائين

صالح آداملار آتالارينين پادشاهليغيڻدا گون
کٽمي شاخاچاقلار. هر کٽمنن اِشتمهيه
قولاي وار اِشتستن.

کٽچڪ مثل ل

۴۴ گويون پادشاهليغي اڪن ڀرئنده گٺلڻ
اولان بٿر خزئنهيه بٿر ڪي، بٿر آدام اوني تاپيب
گٺلندي. و شادليق اٿنان گڏب، بوتون وار-
يوخوني ساتدي و او اڪن ڀرئي آلدی.

۴۵ گٽنه، گويڻ پادشاهليغي گوزل
مٿرواري آختاران بٿر تاجٿر بٿر ڪي، ۴۶ چوخ
قٽيمٿلي بٿر مٿرواري تاپيب، گندي و بوتون
وار-يوخوني ساتيب، اوني آلدی.

باليق تورونون مٿلي

۴۷ گٽنه، گويون پادشاهليغي دهنه آتيلان
بٿر تورا بٿر ڪي، هر جور باليق توتدي.
۴۸ دولدوغي زامان اوني ساحٿله چڪڏلر و
اوتوروب، ياخشي لاري قابلا پيغديلا، آما
پٿسلي اِشتيه آتديلا. ۴۹ بو عالمٿن آخيريڻدا
دا بله اولاجاق. ملڪر گٽب، پٿسلي صالح
آداملارين آراسيندان آيراچاقلار ۵۰ و اولاري
اود تندرئنه آتاجاقلار. اودا آغلاشما و دٿش
قيچيرتماسي اولاجاق.

۵۱ «آيا بوتون بو شيلري آنلاڊيز؟» اولار
عٿسايا دڊلر: «بلي.» ۵۲ عٿسا دا اولارا
ددي: «بونا گوره، هر تڙورات موعٿمي ڪي،
گويون پادشاهليغيڻا گوره تعلٿم تاپيب، بٿر او
صاحبٿنه بٿر ڪي، خزئنه سٿندن تزه و ڪڙهه
شيلر چيخاردير.»

عٿسا رد اولونور

۵۳ عٿسا بو مٿلري قورتاراندان سورا اوردان
آيريلدي. ۵۴ و اڙر شهرئنه گٽب، اولارين

بوتون بٿتڪنلردن بڙيوڪ اولار، و بٿر آغاج
بويڊا اولار. اِله ڪي، گويون قوشلاري گٽب،
اونون خوللاريندا يوا تٿڪلر.»

۳۳ عٿسا اولارا آيري بٿر مٿل ده ددي:
«گويڻ پادشاهليغي خمٿر مياسينا بٿر
ڪي، بٿر آرواد اوني گوتوروب، اوچ ڪئسه
اون ائچئنه قاتدي، اِله ڪي، بوتون خمٿر
تورشودي.»

۳۴ عٿسا بوتون بو شيلري خالقا مٿل ل اٿن
ديڙدي و اولارا مٿلسٿر هچ بٿر شي دمٿري.
۳۵ بو اولدي ڪي پيغمبرٿن واسطهسي اٿن
ديٿلن بو سڙ ڀرئنه پٿشستن:

«آغزيي مٿل ل اٿن آچاچاغام،
و او شيلري ڪي دونيا ياراناندان بري گٺلي
قاليب اعلان اِثيه جهيم.»

آلاق اوتون مٿلئڻ معناسي

۳۶ او زامان عٿسا خالقي بوراخي، اوه
گندي. شاگٿرڊلري اونا ياخينلاشيب دڊلر:
«زمئده ڪي آلاق اوتون مٿلئڻ معناسي
بٿر ده.» ۳۷ عٿسا جاوايندا اولارا ددي:
«ياخشي توخومي سپن اٿنسان اوغلودور؛
۳۸ زمي دونيادير؛ ياخشي توخوم پادشاهليغيڻ
اوڙلادلاري دير. آلاق اوتلاري دا شرٿڻ
اوڙلادلاري ديرلار. ۳۹ آلاق اوتي سٿن دوشمن،
اٿلسڊر؛ بٿچن واخي بو عالمٿن آخيري دير
و بٿچنچٿلر ملڪرڊلر. ۴۰ اونا گوره نجه
ڪي، آلاق اوتلار ييغليي، اودا بانديريلر،
بو عالمٿن آخيريڻدا دا اله اولاجاق. ۴۱ اٿنسان
اوغلي ملڪرٿي گونڊرهچڪ و اولار گوناها

چڪن بوتون شيلري و پٿسٿڪ الهين هر
آدامي اونون پادشاهليغيڻدان ييغاجاقلار. ۴۲ و
اولاري اود تندرئنه آتاجاقلار. اودا آغلاشما
و دٿش قيچيرتماسي اولاجاق. ۴۳ او واخي

اڻڄڻده منہ ور.»^۹ پادشاہ قمگن اولدی؛ آما آند اڻڇڏئڻه و مجلسده اوتورانلار گوره امر الهدی کی، قیزین ائسته دئڻی ورسنلر.^{۱۰} او آدم گوندرئب، زئنداندا یحیائین باشینی کسدردی.^{۱۱} یحیائین باشی بئر مجمه اڻڇڏنه گتئرلدی و قیزا ورئلدی. قیز دا آناسینا آپاردی.^{۱۲} یحیائین شاگتردلی گدلر و اونون جسدئی گوتوروب باسدیردیلار. سورا گدئب عئسایا بو باردهده خبر وردئر.

عئسا بش مئن نفری دیورور

^{۱۳} عئسا بونی ائشدئب، اوردان تک باشینا قاییق ائنان ساکنټ بئر یره گتدی. آما جاماعات بونی ائشدن وخت، شهرلردن پئیدا اونون دالیسیجا گتدلر.^{۱۴} عئسا قاییقدان ائنده بویوک بئر جاماعاتی گوردی و اولارا یازیغی گئب، ناخوشلارینا شفا وردی.

^{۱۵} گون باتان چاغی، شاگتردلر عئسانین یانینا گئب ددلر: «بورا چؤللوکدور، وخت دا آرتیق گجدر؛ خالقی مورخص اله کی، اطرافدا اولان کندلره گدئب اوزلری اوچون یمک آلسینلار.»^{۱۶} آما عئسا اولارا ددی: «لازیم دئیل گدهلر. سئر اولارا یمک ورنن.»^{۱۷} شاگتردلر عئسایا ددلر: «بوردا بش چورک و ائکی بالیقدان آرتیق بئر شیمئر یوخدور.»^{۱۸} عئسا ددی: «اولاری بورایا منئم یانیم گتئرئ.»^{۱۹} سورا جاماعاتا امر الهدی کی، یاشیل اوتلار اوستونده اوتورسونلار. بش چورک ائتن، ائکی بالیغی گوتوردی، گویه باخیب، چورکری و بالیقلاری برکت وردی، و چورکری بؤلوب شاگتردلرئنه وردی، شاگتردلری ده اولاری جاماعاتین آراسیندا پایلادیلار.^{۲۰} هامی پیئب دویدی و آرتیق

عئبادتگاهلاریندا خالفا تعلیم وردی. اله کی، اولار حیران قالیب دیردلر: «بو آدم بله حنکمتی، بله قودرتلی ائشلیری هاردان آله گتئرئ؟»^{۵۵} مگر بو، نجار اوغلی دئیل؟ مگر آناسینین آدی مریم دئیل؟ مگر قارداشلاری یعقوب، یوسف، شمعون و یهودا دئیلر؟^{۵۶} مگر بوتون باجیلاری آرامیزدا دئیلر؟ بس بو آدم بوتون بو شیلری هاردان آله گتئرئ؟»^{۵۷} پس اوندان ائڇڏئلر. آما عئسا اولارا ددی: «هچ بئر پیغمبر هچ یرده حورمتسئر دئیل، مگر اوز وطننده و اوز اؤئنده.»^{۵۸} و اولارین ائمانسیرلیغینا گوره اوردا چوخ مؤجوزه الهمهدی.

یحیا پیغمبرئن اولدورولمه سی

۱۴ او زامان حاکئم هئرو د عئسانین حاقیندا اولان خبرلری ائشئتدی و^۲ نوکزلرئنه ددی: «بو، تعمئد ورن یحیادیر؛ کی اؤلورلدن دئرلئب. بونا گوره ده اوندا بله مؤجوزهلی قودرتلر گورونور.»^۳ هئرو، یحیانی قارداشی فنلئپئن آروادی هئروئاسا گوره توتمودی و باغلاییب، زئنداندا آتمیشدی.^۴ چونکی یحیا هئرودا دمئشدی: «اونونان اولئمک سنه جائز دئیل.»^۵ هئرو ائسته مئشدی کی، یحیانی اولدورسون، آما خالقدان قورخموشدی؛ چونکی خالق یحیانی پیغمبر سایردی.

^۶ هئرودون آنادان اولان گونی، هئروئاسین قیزی مجلسده اوینادی و بو دا هئرودون خوشونا گلدی.^۷ بونا گوره ده آند اڻڇب وعده وردی کی، قیز نه ائسته سه، اونا وره جک.^۸ آما قیز آناسینین تحرئکی ائتن ددی: «تعمئد ورن یحیائین باشینی بوردا بئر مجمه

ناخوش آداملارين شفاسي جنٽسارت ده

۳۴ اولار گؤلون او تايينا ڪڇنب، جنٽسارت دئياريئا گلدٿلر. ۳۵ او يرٿن آداملاري، عئساني تانيديقلاري زامان، اطرافا خبر يايديلار و ناخوش آداملارين هاميسي عئسانين يانينا گٽرٿلر. ۳۶ اولار اونا يالوارديلار ڪي، آنجاڪ پالتارينين آتهٿينه آل سورتمهه ائجازه ورسٺن و آل سورٿلرٺن هاميسي شفا تاپدي.

رسملر و حوڪملر

۱۵ او زامان فرئسي فٽرٽه سٺنٺن عالٿملري و تٿورات موعلٿملري اورشلٺم شهرٿنڊن عئسانين يانينا گلٺ دٿلر: ۲ »نه اوچون سنٺن شاگٿرٿلرٺن، آغساقالارين رسمٺي پوزورلار؟ چونڪي چوڪر بيٺن زامان آلرٺي يومورلار؟« ۳ عئسا جاوابيندا اولارا ددي: »بس سٺ نه اوچون اوڙ رسمٺڙدن اوٽري تارينين حوڪموني پوزورسوز؟ ۴ چونڪي تاري بويوروب: ”آتا و آنانا حورمت اله“ و ”آناسينا يا دا آناسينا يامان دٺين آدام گرڪ اوڙلورولسون.“ ۵ آما سٺ ديٽرسٺ: ”ڪٺم آناسينا يا دا آناسينا دسه: مندن سنه يٺنٺن ڪوٺمك تارييا تقدٺم اولونوب، ۶ آرٿيق آناسينا حورمت الههيه مجبور ديٺل.“ بله ده سٺ، اوڙ رسملرٺڙدن اوٽري تارينين سؤزوني باٽل الهيٽرسٺ. ۷ اي اٺڪي اوڙلي لرا! اشعيا پيغمبر سٺڙن بارهزه نه ياخشي نبٺلٺڪ الهيٺ:

۸ ”بو خالق دوداقلاري اٺن منه حورمت الهيٺ،

آما اوڙڪلري مندن اوزاقدير.

۹ منه بوش يره عبادت الهيٺلر،

چونڪي اٺسان امرلرٺي، احڪام آديندا

تعلٺم وٺرلر.“

قالان تٺڪهلرڊن اون اٺڪي سبد دولورولدي. ۲۱ يٺن آداملارين سايسي، آروادلار و اوشاقلاردان باشقا، بش مٺن نفره ياخين اٿدي.

عئسا سو اوستونده يرٿيئر

۲۲ عئسا آٺن شاگٿرٿلرٺه امر الهدي ڪي، قاييغا مٺنٺ، اوڙوندن قاباق گؤلون او تايينا گٽسٺلر ڪي، جاماعاتي مورٽص الهسٺن. ۲۳ خالقي يولا سالاندان سورا، عئسا دوعا الهمڪ اوچون تڪ باشينا داغا چيخدي؛ آخشام دوشن واخت، اوردا تڪ اٿدي. ۲۴ بو آرادا، قاييق ساحلڊن چوخ اوزاقد، ڪولهين اوزلرٺه آسدئي اوچون، شپهلر اٺن دويوشوردي. ۲۵ گجه ساعات اوچه ياخين عئسا گؤلون اوستونده يرٺيه-يرٺيه اولارين يانينا گلدي. ۲۶ آما شاگٿرٿلر اونون سو اوستونده يرٺمه سٺي گورن واخت قورخوب دٿلر: »بو بئر روحدور.« و قورخودان چيغيرماغا باشلاديلار. ۲۷ آما عئسا او آندا اولار اٺن دانيشيب ددي: »اوره يئر اوزولمه سٺن. منم، قورخمايئن!«

۲۸ پٽروس اونون جاوابيندا ددي: »يارب، اگر سن سن، امر اله ڪي، سو اوزونده سنٺن يانينا گلٺم.« ۲۹ عئسا ددي: »گل.« پٽروس دا قاييقدان چيخيب، عئسانين يانينا گٺمڪ اوچون سو اوستونده يرٺمهيه باشلادي. ۳۰ آما ڪولهين شٺٺ اٺن آسدئيئي گورن واخت قورخدي و باتماغا باشلاياندا چيغيردي: »يارب، منه نجات ور.« ۳۱ عئسا او آندا الٺي اوزاقيب، اوني توتدي و ددي: »اي آز اٺمانلي، نه اوچون شك الهدٺن؟« ۳۲ و قاييغا مٺنٺڪلري زامان ڪولڪ ساڪٺلٺشدي. ۳۳ قاييقدان اولانلار گلدٿلر و اونا سجده الهيٺ دٿلر: »دوغرودان دا سن تارينين اوغلسان.«

ورٽب ددي: «من آنجاق ائسرائيل خالقينين ائتمئش قوبونلارينين يانينا گؤندئرلمئشم.»^{۲۵} آما آرواد ياخينلاشدي و اونا سجده الهيتب ددي: «يارب، منه گؤمك اله.»^{۲۶} عئسا جواب ورٽب ددي: «اوشاقلارين چؤرهيتي آليب، ائتلره آتماق دوز ديئل.»^{۲۷} آرواد ددي: «حافلي سان يارب، آما ائتلر ده صاحبئرئئن سوفره سئندن دوشئن تئكه لردن يئرلر.»^{۲۸} او واخت عئسا جواب ورٽب آرواد ددي: «آرواد، ائمانين بؤيوكدور! سنه ائسته دئيئن كئمي اولسون!» و اونون قيزي او ساعاتدا شفا تاپدي.

عئسا دؤرد منن نفري دويورور

^{۲۹} عئسا اوردان چيخيب، جلئل گؤلونون ياخينليغيغا گلدي و داغين باشينا چيخيب اوردا اوتوردى. ^{۳۰} اونون يانينا بؤيوك بئر جاماعات بيغيلدي و آرالاريندا چولاقلار، كورلار، علئلر، لاللار و بولاردان باشقا چوخلاري دا وار ائدي. اولاري عئسانين آياقلارينين يانينا قويدولار و عئسا اولارا شفا وردى. ^{۳۱} خالق لاللاري دانيشان، علئلري صاغ، چولاقلاري پرتين و كورلاري گؤرن زامان تعجب الهيتب ائسرائيلئن تارييسينا حمد اله ديئلر.

^{۳۲} عئسا شاگئردلرئني يانينا چاغيريب ددي: «بو خالقا اورهيئم يانير، چونكي اوچ گوندور كي، يانيمداديرلار و يمهيه هج بئر شيلري يوخدور. ائسته مئرم اولاري آج يولا سلام، اولماسين كي يولدا طاقتدن دوشسونلر.»^{۳۳} شاگئردلري اونا دديئلر: «چؤللوكدە بو قدر جاماعاتي دويورماق اوچون چؤره يي هاردان تاپاق؟!»^{۳۴} عئسا اولارا ددي: «نچه چؤره يئر وار؟» دديئلر: «يڊي چؤرك و بئر نچه

^{۱۰} عئسا جاماعاتي يانينا چاغيريب، اولارا ددي: «قولاق آسين و آنلايين! ^{۱۱} آغيزا گئرن شي، ائنسانني نجئس الهمز؛ آغيزدان چيخان شي دئر كي، ائنسانني نجئس الهز.»^{۱۲} او واخت شاگئردلر گئئب، اونا دديئلر: «آيا بئلئرسن كي، فرئسئلر بو سؤزي اشئدن واخت حئرصلئندئلر؟»^{۱۳} عئسا جواب وردى: «گؤيده كي آتامين اكمه دئيي هر شي، كؤكوندن چيخاريلاجاق.»^{۱۴} اولاري بوراخين. اولار كورلارين كور بلدچئلري دئرلر؛ كور، كورا يول گؤرسدسه، هر ائكئسي ده قوبيويا دوشر.»^{۱۵} آما پطروس عئسايا ددي: «بئزه بو مئئلن معناسيني آچيقل.»^{۱۶} عئسا ددي: «مگر سئز ده حله باشا دوشمه يئبئسئز؟»^{۱۷} مگر آنلاميرسيئز كي، آغيزا گئرن هر شي آدامين قازينا گئدر و دفع اولونور؟^{۱۸} آما آغيزدان چيخان، اوركدن چيخار و ائنسانني نجئس الهز.^{۱۹} چونكي اوركدن پئس فئكئرلر، آدام اؤلدورمك، زئناكارليق، عئقتئسئزلئك، اوغورلوق، يالانچي شاهئدلئك و كوفر چيخار.^{۲۰} ائنسانني نجئس الهين شيلر بولادير. يويولماميش اللر ائئن يمك، ائنسانني نجئس الهمز.»

گئعائلي آروادين ائمانى

^{۲۱} عئسا اوردان چيخيب، صور و صئدون منطقسه سئنه گئدي. ^{۲۲} گئعائلي بئر آرواد او طرفلردن گئئب، چيغيرا-چيغيرا ددي: «آغا، اي داوود اوغلي، منه يازيغين گئسئن. فيزيم ائيلئس روحا توتولوب و پئس بئر حالدادير.»^{۲۳} آما عئسا جاواييندا اونا بئر سؤز بله دمه ددي. شاگئردلري عئسانين يانينا گئئب اونا يالوارديلار: «بونى مورخص اله، گئسئن. داليميزدان باغيريب گئر.»^{۲۴} عئسا جواب

اوزاق ساخلاين.»^۷ شاگتردلر آزالاريندا بحث اله يئب ديتردنلر: «چورك گوتورمه دئيئمز نه گوره بله ديتر.»^۸ عئسا بونى باشا دوشوب اولارا ددى: «اي آز ائمانلىلار! نه اوچون چورك گوتورمه دئيئز باره ده اوز آرازدا بحث اله يئرسئز؟^۹ حله آنلاميرسيئز؟ بش منن آدام اوچون بش چوره يي و نچه سبد ييغديغيزي خاطيرلاميرسيئز؟^{۱۰} دورد منن آدام اوچون يئى چوره يي و نچه زنبئل ييغديغيزي دا خاطيرلاميرسيئز؟^{۱۱} نچه آنلاميرسيئز كي، من سئزه فرئسنلرن و صادوقئلرن خمترياسيندان اوزوزى اوزاق ساخلاين دئيئنه، چوره يي نظرده توتمايمشديم؟»^{۱۲} او زامان شاگتردلر آنلاديلار كي، عئسا چورك ماياسيندان يوخ، فرئسنلرن و صادوقئلرن تعلئمئندن اوزاق قالماقلاريني نظرده توتموشدى.

پطروسون مستحي تانيماسي

^{۱۳} عئسا فئلپ قيصرئيه سى طرفلرنه گلديي زامان، اوز شاگتردلرئندن سوروشدى: «خالق ديئر ائسان اوغلى كئمدئر؟»^{۱۴} اولار جاواب وردنلر: «بعضئلري ديئرلر تعمئد ورن يحيا، بعضئلري ديئرلر ائليا پيغمبر، بعضئلري ده ديئرلر ارميا و يا پيغمبرلردن بئرئسي.»^{۱۵} عئسا اولارا ددى: «سئز نه ديئرسئز؟ سئز ديئرسئز من كئتم؟»^{۱۶} شمعون پطروس جاواب ورتب ددى: «سن دئري تارينين اوغلى وعده ورتلن مستحسن.»^{۱۷} عئسا اونا ددى: «خوش سنن حالينا، اي يونا اوغلى شمعون! چونكي بونى سنه جئسم و قان يوخ، بلكى گويده اولان آتام بئلئردى.^{۱۸} من ده سنه ديئر كي، سن پطروس سان و من كئلئسامي بو داش اوستونده بئنا

كئچئك باليغيميز وار.»^{۳۵} او واخت عئسا خالقا امر الهدى كي، يره اوتورسونلار.^{۳۶} يئى چورك ائتن باليقلارى گوتوروب شوكور الهدى و بؤلوب شاگتردلرئنه وردى. شاگتردلر ده جاماعاتين آراسيندا پايلاديلار.^{۳۷} هامي يئب دويدى و آرتيق قالان تئكله لردن يئى دولى زنبئل ييغديلار.^{۳۸} يئينلر آروادلار و اوشاقلاردان باشقا دورد منن نفر ائئلر.^{۳۹} عئسا خالقي مورخص الهيندن سورا قايعا مئئب مجدل دئيارينا گتدى.

فرئسنلر و صادوقئلر بئر علامت ائسته يئرلر

فرئسنلر ائتن صادوقئلر ۱۶ ياخينلاشيب، عئسانى ائمتاحان الهمك اوچون اوندان ائسته دئلر كي، اولارا گويدين بئر علامت گورسدسن. ^۲ آما عئسا اولارا جاواب ورتب ددى: «آخشام اولاندا ديئرسئز كي، "هاوا ائستى اولاجاق، چونكى گوى قيزايريدير." ^۳ سحر واختى دا ديئرسئز: "بو گون كولك اولاجاق، چونكى گوى قيزارميش و توتقوندور." گوى اوزونون حاليني تعبئر الئيه بئلئرسئز، آما زامانين علامتلرئنى تعبئر الئيه بئلئرسئز؟! ^۴ شرور و زئناكار نسل بئر علامت ائسته يئرلر! آما اولارا يونوس پيغمبرئن علامتئندن باشقا هج بئر علامت ورتلمه يه جك.» پس اولارى بوراخيب گتدى.

فرئسنلرن و صادوقئلرن خمترياسي

^۵ شاگتردلر گؤلون او تايينا كچنده، چورك گوتورمه يي ياددان چيخارتميشديلار. ^۶ عئسا اولارا ددى: «دئقتلى اولون! اوزوزى فرئسنلرن و صادوقئلرن خمترياسيندان

آما اڙز جانيئي آلدن وره؟ ائٽسان اڙز جاني
عوضٽنه نه وره بئٽر؟
۲۷ چونڪي ائٽسان اوغلي آتاسينين
جلاليندا اڙز ملڪري ائٽن گلهجڪ و او
زaman هر كسه اڙز عملٽنه گوره عوض
ورهجڪ. ۲۸ دوغروسوني سٽزه ديٽرم كي،
بوردا دورانلاردان بعضٽسي وار كي، ائٽسان
اوغلونون اڙز پادشاهليغيئدا گلمه سٽي
گورمه يئٽنجه اڙلومي دادماياجاقلار.

عٽسانين ظاهرِي ديٽشٽلٽر

۱۷ آلتی گوندن سورا عٽسا، پٽروسی،
يعقوبي و اونون قارداشي يوحٽاني
اڙزي ائٽن گوٽوروب، اولاري آيريچا اوجا بٽر
داغين اوستونه آپاردی. ۲ اولارين قاباغيندا
عٽسانين ظاهرِي ديٽشٽلدي؛ اوزي گون کٽمي
پاريلدادي و پالتاري ائشيقي کٽمي آغ-آباغ
اولدي. ۳ بٽردن شاگٽرلٽن گوزونه موسا
پيغمبر و ائليا پيغمبر گوزوندولر. اولار عٽسا
ائٽن صوٽبت اله يٽرڊئلر. ۴ پٽروس عٽسايا
ددی: «يارب، بوردا اولماغيئمز نه ياخشى
اولدي! اگر ائٽسته يٽرسن، بوردا اوچ چادير
قوراق؛ بٽري سٽنه، بٽري موسا پيغمبره، بٽري
ده ائليا پيغمبر اوچون.» ۵ حله پٽروس بو
سوزلري ديٽردی كي، نورلي بٽر بولود اولارين
اوستونه كؤلگه سالدی. بولوددان بٽر سس
گلدی كي ديٽردی: «بو منٽم عزٽز اوغلودور.
اوندان چوخ راضى يام. اونون سوزونه قولاق
آسين.» ۶ شاگٽرلر بوني ائشٽدن واخٽ، چوخ
قورخدولار و اوزي-اوسته يره ييخيلديلار.
۷ عٽسا گلدی و اولارا آل قويوب ددی:

ائٽيهجهيم و اڙولر ديٽارينين قاپيلاري
اونا قالب گله بئلمه بهجڪر. ۱۹ گوٽيون
پادشاهليغيئنين آچارلاريني سٽنه ورهجهيم؛
پير اوزونده باغلاديغين هر شي، گوٽيده
باغلانميش اولاجاق و پير اوزونده آچديغين
هر شي، گوٽيده آچيلميش اولاجاق. ۲۰ او
واخٽ عٽسا شاگٽرلٽني چوخ جٽڊي قدغن
الهدی كي، اونون مسٽح اولدوغوني هچ كسه
دمه سٽئلر.

عٽسانين اولوب ديٽرلمه سٽنٽن خبري

۲۱ او زاماندان عٽسا باشلاييب شاگٽرلٽنه
خبر وردی كي، لازيمدير اورشلٽم شهرٽنه
گٽسٽن و آغساقلالار، معبدٽن باش كاهٽئلري
و تٽورات موعٽملٽرٽن طرفٽنندن چوخ عذاب
چڪٽب، اڙلدورولسون و اوچونجي گونده
ديٽرلٽسٽن. ۲۲ پٽروس اونى بٽر يانا چكدی و
اعتراض اله يٽب ددی: «جانيندان ائراق آغا!
سٽن باشينا بله بٽر شي هچ واخٽ گلمز!»
۲۳ آما عٽسا دؤنوب پٽروسا ددی: «مندن
اوزاق اول شيطان! سن منى بودردن داشسان،
چونكى سٽن فٽكٽرلٽن تارينين فٽكٽرلري ديٽل،
ائٽسانين فٽكٽرلري ديٽر.»

۲۴ او زaman عٽسا شاگٽرلٽنه ددی: «هر
كٽم ائٽسته سه منٽم داليمجا گله، گرڪ اوزوني
ائٽكار ائٽيه و چارمبيخيني گوٽوروب، منٽم
داليمجا گله. ۲۵ چونكى هر كٽم جانيئي
قورتارماق ائسته سه، اونى آلدن ورهجڪ. آما
هر كٽم منٽم اوچون اڙز جانيندان كچسه،
اونى قازاناچاق. ۲۶ چونكى آدام اوچون نه
فايداسى وار كي، بوتون دونياني آله گٽتره،

یانینا گئیب ددئلر: «نه اوچون بئز اونى چىخاردا بئلمه دئك؟»^{۲۰} عئسا اولارا ددى: «ائمانىزىن آز اولدوغى اوچون. اگر سئزده بئر خاردارل توخومى قدر ائمان اولسايدى بو داغا دئيه بئلدئز: "بوردان اورايا كؤچ"، داغ دا كؤچردى. سئزنى اوچون مومكون اولمايان هچ بئر شى اولماز. آما بو جنس روح اشئيه چىخماز، مگر دوعا و اوروج ائنان.»

عئسا اؤلمه سى و دئرئلمه سى حاقيندا خبر ورئر

^{۲۲} جئل وئلايتئنده اولان زامان، عئسا اولارا ددى: «ائسان اوغلى ائسانلارن آئننه تسلم اولوناچاق. ^{۲۳} اونى اؤلدوره جكر و اوچونچى گون دئرئله جك.» شاگئردلر بونا چوخ قمگئن اولدولار.

معبدن مالياتى

^{۲۴} كفرناحوما گلدئكلرى واخت، معبد مالياتىنى يىغانلار پطروسا ياخينلاشيب ددئلر: «سئزنى اوستاديز ائكى دئرهم مالياتى ورمئر؟»^{۲۵} پطروس ددى: «ورئر.» اوه گن زامان، عئسا اونى قاباقلاييب ددى: «شمعون، سن نهج دوشونورسن؟ دونيانين پادشاهلارى مالياتى، يا دا باجى كئملردن آليرلار؟ اؤز اوغوللاريندان، يوخسا قئرئبلردن؟»^{۲۶} پطروس اونا ددى: «قئرئبلردن.» عئسا دا اونا ددى: «اگر بله دئر، اوندا اوغوللار آزادديرلار. ^{۲۷} آما اولارى ائنجئتمه يك، گؤله گت و قولابى آت. اؤلده توتدوغون باليغين آغزىنى آچ. بئر دؤرد دئرهملىك سئكه تاپارسان؛ اونونان منئم سهممى و اؤزونونكئنى اولارا ور.»

«قالخين، قورخماين.»^۸ اولار دا گؤزلرئنى قالخيزديلار و عئسادان باشقا هچ كسى گورمه دئرلر.
^۹ داغدان ائن واخت، عئسا شاگئردلرئنه امر اله يئب ددى: «ائسان اوغلونون اؤلورلدن دئرئلمه سئنه قدر، گؤردويوزى هچ كئمه دمه يئن.»^{۱۰} شاگئردلرى اوندان سوروشدولار: «اگر إله دئر، بس نه اوچون تئورات موعئملرى ديئرلر كى، اؤلجه ائليا گلمه لي دئر؟»^{۱۱} عئسا جاواب ورئب ددى: «دوغرودان دا، اؤلجه ائليا گله جك و هر شى قايديا سالاچاق. ^{۱۲} آما سئر دئر: ائليا گلدى و اونى تانيماديلار. آما ائسته دئكلرى هر شى اونا اله دئرلر. اله بوجور ائسان اوغلى دا اولارين آئندن عذاب چكه جك.»^{۱۳} شاگئردلر او زامان باشا دوشدولر كى، عئسا بو سؤزلرى اولارا، تعمئد ورن يحيا حاقيندا ديئردى.

ائبلئس روحا توتولموش اوشاق

^{۱۴} جاماعاتين يانينا يئتشن زامان، بئر آدام عئسانين يانينا گلدى و اونون قاباغيندا دئر چؤكوب ددى: «آغا! اوغلوما يازيغين گلسئن، چونكى غشئدئر و چوخ اذئيت چكئر، چونكى تزتز گاه اودا، گاه دا سويا دوشور. ^{۱۶} اونى سنئن شاگئردلرئئن يانينا گئئردئم، آما شفا وره بئلمه دئرلر.»^{۱۷} عئسا جاواب ورئب ددى: «اى ائمانسىز و ترسه نسل! نه واختاجاك گرک سئر ائن اولوب، سئر دؤزم؟! اونى منئم يانينا گئئرئن.»^{۱۸} عئسا ائبلئس روحا آجيقلاندى و ائبلئس روح اوشاقدان اشئيه چيخدى. اوغلان او آندا شفا تاپدى.
^{۱۹} سورا شاگئردلر، تك اولان زامان، عئسانين

ديئرم، گۆيده، اولارين ملكرى، گۆيده اولان
آتامين اوزونى دائم گۆرورلر. ۱۱ چونكى ائىسان
اوغلى گلدی كى، ائتمئش اولانى، نئجات
ورسئن. ۱۲ سئز نه گومان الهېئسئز؟ اگر بئر
آدامين يوز قويونى اولسا و اولاردان بئرى
يولونى آزسا، مگر دوخسان دوقوزونى داغلاردا
قويوب، ائتمئش قويونى آختارماغا گتمز؟ ۱۳ و
اگر اونى تاپا بئلسه، دوغروسونى سئزه ديئرم،
او، يولونى آزمايان دوخسان دوقوزوندان داها
چوخ، اونون اوچون سوئئر. ۱۴ بوجور دا،
گۆيلردىكى آتازين بله بئر ائستهبى يوخدور كى،
بو كئچئكلردن بئرى هلاك اولسون.

اگر قارداشين سنئن حاقيندا خاا الهسه

۱۵ اگر قارداشين سنئن حاقيندا خاا الهسه،
گت و خاااسيى اونا گۆرسد. هر شى
آنجاك اؤز آرازدا قالسين. اگر سنه قولاق
آسسا، قارداشيى قازانبسان. ۱۶ آما اگر
قولاق آسماسا، يانينا بئر و يا ائكى نفر داها
آل كى، دبئل هر سؤز ائكى و يا اوچ شاهئدئن
آغزى ائئن تصدئق اولونسون. ۱۷ و اگر اولارين
سؤزونه قولاق آسماق ائستمهسه، كئئلئسا
ده. اگر كئئلئسانين سؤزونه ده قولاق آسماق
ائستمهسه، قوى او سنئن اوچون بوتپرست و يا
باج ييغان كئىمى اولسون. ۱۸ دوغروسونى سئزه
ديئرم؛ ير اوزونده باغلاديجيز هر شى، گۆيده
باغلانميش اولاجاق. و ير اوزونده آچديجيز
هر شى، گۆيده آچيلميش اولاجاق. ۱۹ گئنه
سئزه ديئرم كى، اگر سئزدن ائكى نفر ير اوزونده
ائسته دئكلرى هر هانسى بئر شى اوچون
موتفئق اولالار، گۆيده اولان آتام اولار اوچون
الئيهجك. ۲۰ چونكى هاردا ائكى و يا اوچ نفر
منئم آديمدا بئر يره ييغيلسالار، من اوردا،
اولارين آراسيندايام.»

لاپ بؤيوك كئمدئر؟

۱۸ او زامان شاگئردلر عئسانين
يانينا گئئب ددئلر: «گۆيلرئن
پادشاهليغيندا لاپ بؤيوك كئمدئر؟» ۲ عئسا
بئر كۆريه اوشاغى يانينا چاغيردى و اونى
اورتايا قويوب، ۳ ددى: «دوغروسونى سئزه
ديئرم، اگر سئز دؤنوب كۆريه اوشاقلار
كئىمى اولماياسيز، گۆيلرئن پادشاهليغينا
گئرمه يه جكسئز. ۴ اونا گۆره، كئىم اؤزونى
بو اوشاق كئىمى آلچاق الهسه، گۆيلرئن
پادشاهليغيندا لاپ بؤيوك اودور. ۵ و هر كئىم
بله بئر اوشاغى منئم آديمدا قبول الهسه، منى
قبول الهمئش اولور.

۶ آما كئىم منه ائنانان بو كئچئكلردن بئرئى
گوناهها سالسسا، اونون اوچون لاپ ياخشى او
اولاردى كى، بوبنونا ائرى بئر ديئرمان داشى
آسيب، دهئزنئ دئبئنه آتيلسين. ۷ و اى بو
دونيانين حالينا، ائىسانلارى گوناها وسوسه
الهين شيلرى اوچون! البئته كى بله شيلرئن
گلمهسى حتمى دئر، آما و اى او آدامين حالينا
كى، وسوسه اونون واسئطهسى ائئن گله.
۸ اگر آلئن، يا دا آياغين سنى پئس يولا چكئر،
اونى كس و اؤزوندىن آت؛ سنئن اوچون توپال يا
دا چولاق حياتا گئرمك، ابدى اودا ائكى آل يا دا
ائكى آياقلى آتيلماقدان داها ياخشى دير. ۹ اگر
گوزون سنى پئس يولا چكئر، اونى چيخارت و
اؤزوندىن آت؛ سنئن اوچون حياتا تك گؤزلى
گئرمك، جهئم اودونا ائكى گؤزلى آتيلماقدان
داها ياخشى دير.

ائتمئش قويونون مئلى

۱۰ دئقت الهيئن كى، بو كئچئكلردن هچ
بئرئنه حقارت ائئن باخماياسيز، چونكى سئزه

رحمىسۇر نۇكرىن مىلى

۲۱ او زامان پىطروس گىئىب عىسايى ددى: «يارب، قارداشىم منىم حاقيمدىن نىچە دىفە خاڭا الەسە، اونى باغىشلامالى يام، يىدى دىفە؟» ۲۲ عىسا اونا ددى: «سەن دىيىم: يىدى دىفە يوخ، يىتمىش دىفە يىدى دىفە!

۲۳ چونكى گۇيون پادىشاھلىقى او پادىشاھى بىزەر كى، نۇكرلىرى ائىن حسابلاشماق ائىستەدى. ۲۴ حسابلاشماقا باشلايدىغى زامان، اونون يانىنا بىر نۇكر گىتتىلىدى كى، اون مىن تالانت بورجى وار ائىدى. ۲۵ بورجونى ورمەيە بىر شىي اولمادىغى اوچون، آغاسى امر وردى كى، او، آروادى و اوشاقلارى و بوتون وار-يوخى ساتىلىسىن و بورجى قايتارىلىسىن. ۲۶ او زامان نۇكر يە دوشدى و اونا سجدە الەيتىب ددى: "منە مۇھلىت و، بورجومون ھامىسىنى وىرەم." ۲۷ آغاسىنىن قوللا وىرەي ياندى. اونى آزاد الەيتىب، بورجونى دا باغىشلادى. ۲۸ آما الەكى او نۇكر چۇلە چىخىپ، اونا يوز دىنار بورجلى اولان بىر يولداشىنى گۇردى. اونى توتدى و بوغازىنىدان ياپىشىپ ددى: "بورجونى وىر!" ۲۹ يولداشى آياقلارىنا دوشوب يالواردى: "منە مۇھلىت و، بورجومى وىرەم." ۳۰ آما نۇكر قبول الەمەيتىب، بورجونى وىرەنە قدر اونى زىنداندا سالىدردى. ۳۱ بو آدامىن يولداشلارى، باش وىرنىن حادىئەنى گۇرن وخت، چوخ قىمگىن اولدولار و گىئىب بوتون اولانلارى آغالارنىا خبر وردىلر. ۳۲ او زامان آغاسى نۇكرى يانىنا چاغىرىپ، ددى: "اى پىس نۇكر، يالواردىغىن اوچون بوتون او بورجى سەن باغىشلادىم. ۳۳ من سەن رەم الەدىئىم كىمى، مگر سەن دە يولداشىنا رەم الەمەلى دىئىلدىن؟!" ۳۴ پىس

خىرلەنەن بوتون بورجونى وىرەنە قدر، اونى شىكەنجە ورنلرئىن الەنە وردى. ۳۵ گۇيدە اولان آتام دا سىزە بلە الەيەجك، اگر سىزلردىن ھەر بىرىز دە قارداشىزىن خاڭاسىنى اوزكىدن باغىشلاماسىز.»

بوشانما حاقيندا سۇال

۱۹ عىسا بو سۇزلرى قورتاراندىن سورا، جىلل وئلايتىندىن چىخىپ اوردون چاينىن او بىرى تايىنا، يەھۇدىيە دىيارىنا گىلدى. ۲ بۇيوك بىر جاماعات اونون دالىسىجا گىلدى و عىسا اوردا اولارا شفا وردى.

۳ فرىسى فەرقەسىنن عالملىرى اونى ائمتاحان الەمك اوچون اونون يانىنا گىئىب دىئىلر: «آيا كىشىئە جائىز دىر كى، آروادىنى ھەر سىبە گۇرە بوشاسىن؟» ۴ عىسا جاواب ورتىب ددى: «مگر اوخومايىسىز كى، "باشلانىشدا خاللىق اولارى كىشى و آرواد ياراتدى." ۵ و ددى: "بونا گۇرە دە كىشى اۇز آتا-اناسىندىن آيرىلاچاق، اۇز آروادىنا ياپىشماق و اولار بىر بدن اولاجاقلار." ۶ الە كى، اولار آرتىق ائىكى يوخ، بىر بىندىلر. اونون اوچون تارىنىن بىرلىشىدردىئىنى ائىسان آيرماسىن.» ۷ اولار عىسايى دىئىلر: «اگر بلەدىر، بىس نە اوچون موسا حۇكم الەدى كى، آر، آروادىنا بىر بوشانما كاغىزى ورتىب، اونى بوشاسىن؟» ۸ عىسا اولارا ددى: «داش اوزكىلى اولدوغوز اوچون موسا ائجازە وردى كى، آروادلارنىزى بوشايا بىللەسىز. آما باشلانىشدا بلە دىئىلدى. ۹ سىزە دىيىم: كىم آروادىنى زىنداندا باشقا آيرى بىر سىبە گۇرە بوشايىپ، آيرى بىر آرواد ائىن اولىنسە، زىنا الەيىر.»

۱۰ شاگىردلر عىسايى دىئىلر: «اگر آر ائىن آرواد آراسىنداكى موناسىئەت بلەدىر، دىمەلى

«بوتون بولاري ڀرڻه ڀٽر مٿس، آرتيڻ نه ڀٽم اسڪنڊڻ؟» ۲۱ عئسا اونا ددي: «اگر ڪامٿل اولماق ائسٽه ڀٽرسن، گت هر نه ڀٽن وار دير سات، يوخسوللارا پالا ڪي گوڍه خزڻن اولاجاق. سورا منٿم داليمجا گل.» ۲۲ آما جاون اوغلان بو سؤزلري اشدن واخٽ چوخ ڪمگن اولوب اوردان گتدي، چونڪي چوخ واري ائدي.

۲۳ عئسا اؤز شاگرڊلرڻه ددي: «دوغروسوني سئره ديئرم: واري آداملار گوڙيون پادشاهليغينا چٽنلٿڪ ائن گتره جڪر. ۲۴ گئنه سئره ديئرم: ڏوهنن ائينه ڊشٽيندن ڪچمه سي، واري آدامين تارينين پادشاهليغينا گتره سئندن چوخ آساندير.» ۲۵ شاگرڊلري بوني اشدنده چوخ تعجب اله ڀٽب دڊلر: «بس ڪٿم نجات تاپا بٿلر؟!» ۲۶ عئسا اولارا باخيپ ددي: «ائسانلار اوچون بو، ڦيري مومڪوندور، آما تاري اوچون هر شي مومڪوندور.»

۲۷ او واخٽ پطروس اونا جاواب ورتب ددي: «باخ، بئر هر شي آتيب سنن دالينجا گلمٿشٿڪ، اگر بله دئر، بس بئرٿم نه ڀٽم اولاجاق؟» ۲۸ عئسا دا اولارا ددي: «دوغروسوني سئره ديئرم: او زامان ڪي، ائسان اوغلي هر شپن تره لئمه سئنده شووڪتلي تختنه اوتورور، منٿم داليمجا گلن سئرلر ده اون اٿڪي تختن اوستونده اوتوروب، ائسرايئلن اون اٿڪي ڦٽله سئنه حؤڪم ائيه جڪسئر. ۲۹ و هر ڪٿم منٿم آديما گوڙه اوئي، قارداشلاريني، باجيلاريني، آتاسيني، آناسيني، اوشاقلاريني و يا زمٿلرڻي بوراخميش اولسا، يوز دفة

اولئمه مڪ ياخشيدير.» ۱۱ آما عئسا اولارا ددي: «هرڪس بو سؤزي قبول ائيه بئلمز، مگر او آداملار ڪي، بو قابئلٿيت اولارا ورتلب. ۱۲ چونڪي اله خاجه لر وار ڪي، آنا قاريندن بله دوغولوبلار؛ و اله خاجه لر ده وار ڪي، ائسانلار طرفندن بله اولونوبلار. گوڙيون پادشاهليغي اوچون اؤزلرڻي خاجه سايانلار دا واردير. بوني قبول ائيه بئلن قبول اله سئن.»

ڪٽڻڪ اوشاقلار

۱۳ او واخٽ اوشاقلاري عئسانين يانينا گترڊلر ڪي، اولارا ال قويوب برڪت ورسن، آما شاگرڊلري اولارا آجيقلانديلار. ۱۴ عئسا ددي: «قويون اوشاقلار منٿم يانينا گلستلر، اولارا مانع اولماين. چونڪي گوڙيون پادشاهليغي اله بوجور آداملارين دير.» ۱۵ و اولارين اوستونه ال قويوب، اوردان گتدي.

واري جاون آدام

۱۶ بئر آدام عئسانين يانينا گلٿب ددي: «اوستا! ابدی حياتا مالٿڪ اولماق اوچون نه ياخشي عمل اله مه لي ڀم؟» ۱۷ عئسا اونا ددي: «نه اوچون نه ڀٽن ياخشي اولدوغي باره سئنده مندن سوروشورسان؟ فقط تاريدير ڪي ياخشيدير. آما اگر ابدی حياتا گترمڪ ائسٽه ڀٽرسن، حؤڪملري ڀرڻه ڀٽر.» ۱۸ او ڪٽشي عئسايا ددي: «هانسي حؤڪملري؟» عئسا دا ددي: «آدام اؤلدورمه، زئا اله مه، اوغورلوق اله مه، يالاندان شهادت ورمه؛ ۱۹ آتا و آنانا حؤرمٿ اله؛ و قونشوني اؤزون ڪٿي سو.» ۲۰ جاون اوغلان عئسايا ددي:

جاواب ورئب، اولارين بئرنه ددى: "دوستوم! من سنه حاقسىزلىق الهئم. مگر سن من ائتن بئر دئئارا راضىلاشمادين؟^{۱۴} موزدونى آل، گت. ائسته يئم كى، بو آخىركى لارا دا سنه وردئئيم قدر ورم.^{۱۵} آيا اخئتئياريم يوخدور كى، اؤز ماليم ائنان نه ائسته دئئيمى الهيم؟ آيا سن منئم سخاوتلى اولدوغوما پاخىلىق اله يئرسن؟"^{۱۶} بله ده آخىركى لار اول و اولكى لار آخىركى اولاجاقلار.

عئسا گئنه اؤز اولومونى خبر ورئر

^{۱۷} عئسا اورشلئم شهرئنه سارى يولا دوشنده اون ائكى شاگئردى بئر قيراغا آپاريپ، اولارا ددى: ^{۱۸} «باخين، بئر اورشلئم گدئرئك و ائئسان اوغلى باش كاهئنلر و تئورات موعئلملرى ائنه ورئلجك. اولار اونى اؤلومه محكوم اله يئب،^{۱۹} قيرى يهودئلرن ائنه تسلمم لئيه جكركى اولار اونى مسخره اله سئلر، شالاق ائنان ووروب، چارمىخا چكسئلر. آما او، اوچونجى گون دئرئلجك.»

بئر آنانين ائسته يى

^{۲۰} او زامان، زېدى اوغوللارينين آناسى، اوغوللارى ائتن عئسانين يانينا گلئب، سجده الهدى و ددى كى، اوندان بئر خاھىشى وار. ^{۲۱} عئسا اونا ددى: «نه ائسته يئرسن؟» آرواد اونا ددى: «امر اله كى، منئم بو ائكى اوغولم سنئن پادشاهليغيندا بئرى صاغيندا و بئرى ده سولوندا اوتورسون.» ^{۲۲} آما عئسا جاواب ورئب ددى: «سئر نه ائسته دئئئىزى بئلمئرسئر. مگر ائچه جه يئم پئئالادن ائچه بئلسئر؟» اولار ددئلر: «ائيه بئرئك.» ^{۲۳} عئسا اولارا ددى: «ائچه جه يئم پئئالادن ائچه جكسئر؛ آما

آرتيق آلاچاق، هم ده ابدى حياتا وارئث اولاجاق. ^{۲۰} آما چوخ بئرئنجى لار آخىركى و چوخ آخىركى لار بئرئنجى اولاجاقلار.»

ائشچئلر مثلى

۲۰. «دوغرودان دا گؤيون پادشاهليغى باغ صاحئبى اولان بئر آداما بنزهر كى، سحر تزدن دوروب، اوزوم باغى اوچون ائشچى توتماغا چيخدى. ^۲ ائشچئلر ائتن گونى بئر دئئارا راضىلاشيب، اولارى اوزوم باغينا گؤندردى. ^۳ سحرچاغى ساعات دوغوزا ياخين چيخيب، آيرى ائشچئلرى ميداندا گوردى كى، ائشسئر دوروبلار. ^۴ اولارا ددى: "سئر ده منئم اوزوم باغىما گدئن و حاقيز هر نه اولسا وهرم." ^۵ اولار دا گتئلر. گوندوز ناهارچاغى ساعات اون ائكئيه ياخين و ناهاردان سورا ساعات اوچه ياخين گئنه چيخيب بله الهدى. ^۶ آخشامچاغى ساعات يشه ياخين چيخيب، ائشسئر دوران آيرى ائشچئلرى گوردى و اولارا ددى: "نه اوچون بوردا بوتون گون آوارا دوروبسوز؟" ^۷ اولار اونا ددئلر: "چونكى هچ كئم بئزى ائشه گؤتورمه يئب." اولارا ددى: "سئر ده منئم باغىما گدئن." ^۸ آخشامچاغى باغ صاحئبى اؤز ناظئرئنه ددى: "ائشچئلرى چاغير و آخىركى لاردان باشلاييب، اولكى لره كئنى موزدلرئنى ور." ^۹ ساعات يشه ياخين ائشه گلنلر، هر بئرى بئر دئئار آلدىلار. ^{۱۰} اونا گؤره ده، اولكى لره اله دوشوندولر كى، لاپ چوخ آلاچاقلار. آما اولارين دا هر بئرى بئر دئئار آلدى. ^{۱۱} آلاندا سورا، باغ صاحئبئنه شكاييت اله يئب، ددئلر: ^{۱۲} "بو آخىردا گلنلر آنچاق بئر ساعات ائشله دئلر، آما سن اولارى بئر ائتن كى، گونون آغيرليق و ائستى لئئئنى چكئمئشئك، بئر توتدون." ^{۱۳} آما باغ صاحئبى

عٿسا اورشلئمه گٽرئ

۲۱ اولار اورشلئم شهرئنه ياخينلاشاندا، زيتون داغينين يانيندا اولان بيت فاجي كندئنه گلن زامان، عٿسا شاگٽر دلرئندن ائكئسئي گؤندرئب، ۲ اولارا ددي: «قاباغيزدا اولان كنده گئدن. اورايا گٽر دئئز زامان باغلانميش ائشك ائن بئر سيباني تاپاجاق سيز. اولاري آچيب منئم يانيدا گٽرئ. ۳ اگر بئر سئزه بئر سؤز دسه، دئئن كي، رئين بولارا احتياجي وار، آئن اولاري گؤنڊره جك.» ۴ بو ائش، اونون اوچون باش وردى كي، پيغمبر واسطه سي ائن ديتلن سؤز پرنئه پتئشئ:

۵ «صحيون قيزينا دئئن،

باخ، پادشاهين سنن يانينا گلر؛

او حلمدئر، ائشه يه منئمئش،

سيپايا منئمئش.»

۶ شاگٽر دلر گئڊب عئسانين اولارا ددئي كئمي اله دئلر. ۷ اولار ائشك ائن سيباني گٽر دئلر، اؤز پالتارلاريني اولارين اوستونه سردئر، عٿسا دا منئدى. ۸ جاماعاتين چوخلاري پالتارلاريني يولا دؤشه دئلر و اؤزگه لر ده آغاجلارين خوللاريني كسئب يولا سردئر. ۹ عئسانين قاباغيندا گدن و داليسي جا گلن جاماعات قيشقيريديلار:

«هوسا، داوودون اوغلونا!

رئين آديندا گلن موبارك اولسون!

لاپ اوجالاردا هوسا،»

۱۰ عئسانين اورشلئمه گٽر دئي زامان، بوتون شهر جوشا گلئب سوروشوردولار: «بو كئمدر؟» ۱۱ جاماعات ديئردى: «بو جئلل

صاغيمدا، يا دا سولومدا اوتورماغا ائجازه ورمك منئم آئمه دئل. آتام بو يرلري موعين آداملار اوچون حاضيرلاييب.»

۲۴ اون شاگٽر، بوني ائشئن واخ، ائكي قارداشا حئرصلندئر. ۲۵ آما عئسا اولاري يانينا چاغيريب ددي: «بئلسئر كي، قيرى يهودئلرئن حاكئملري اولارا آغاليق الهئرلر و رئينسلى اولارين اوستونه حاكئمنئيت سورورلر. ۲۶ آما سئرئن آرازدا بله اولمامالى دير. آرازدا بؤيوك اولماق ائسته ين هر كس، او بئرئلرئن نؤكرى اولسون ۲۷ و آرازدا بئرئنجى اولماق ائسته ين، او بئرئلرئن قولى اولسون. ۲۸ چونكى حئا انسان اوغلى دا، اونا خئدمت اولونماق اوچون گلمه دى. او گلدى كي، خئدمت الهسن و جانيني چوخ آداملارين يولوندا فدا الهسن.»

ائكي كورون گؤزلىر آچيلير

۲۹ ارئحا شهرئندن چيخاندا بؤيوك بئر جاماعات عئسانين داليسي جا گئدى. ۳۰ يول قيراغيندا اوتوران ائكي كور، عئسانين كچدئئنى ائشئن واخ، باغريدلار: «آغا، اى داوود اوغلى! بئزه يازيغين گلئسن.» ۳۱ جاماعات اولارا آجيقلانيب، ساكئت الهمه يه آللشدئر. آما اولار لاپ برك قيشقيريديلار: «آغا، اى داوود اوغلى! بئزه يازيغين گلئسن.» ۳۲ عئسا دا ياندى و او ائكي آدامي چاغيريب ددي: «مندن نه ائسته يئرئسئر كي، سئزه الهئم؟» ۳۳ اولار اونا ددئلر: «آغا، گؤزئرئمئز آچيلسين.» ۳۴ عئسانين اولارا اورهي ياندى، گؤزئرئنه ال سورتدى؛ او آندا اولارين گؤزلىر آچيلدى و عئسانين داليسي جا گئدئلر.

وردى: «دوغروسونى سئزە دىئرم: اگر ائمانيز اولسا و شَك الهمئيه سئز، نه ائكى انجئر آغاجينا اولانى ئئيه بئلسئز، اگر بو داغا دئيه سئز كى، "قالخ، دَهْزَه آئيل"، اولاجاق. ۲۲ اگر ائمانيز اولسا، دوغادا نه ائستيه سئز، آلاجاقسىز.»

عئسانين ائقتئدارى

۲۳ عئسا معبدە گئرب اوردا تعلقم ورتئردى كى، باش كاهئئر و خالقين آغساقاللارى اونون يانينا گئب ددئئر: «سن بو ائشلىرى نه حاق ائنان الهمئرسن؟ بو قودرتى سنه كئم ورتب؟» ۲۴ عئسا اولارا جاواب وردى: «منئم ده سئزدن بئر سؤاليم وار. اگر منه جاواب وره سئز، او زامان من ده سئزە دئيه جهيم كى، بو ائشلىرى كئمئ قودرتى ائئن گوروم. ۲۵ يحيانين تعمئد قوسلى هاردان ائدى؟ تارى طرفئندن ائدى، يوخسا ائئساندان؟» اولار آزالاريندا مصلحتله شئب ددئئر: «اگر "تاريدان" دِسَك، او دئيه جك؛ "نه اوچون اونا ائئناماديز؟" ۲۶ آما اگر "ائئساندان دِسَك"، جاماعاتان قورخوروق، چونكى هامى يحيانى بئر پيغمبر ساير.» ۲۷ اونا گوره ده عئسا بله جاواب وردئئر: «بئلمئرك.» عئسا اولارا ددى: «من ده سئزە دئمزم كى، بو ائشلىرى نه حاق ائنان گوروزم.

ائكى اوغول مثلى

۲۸ بونا نه دوشونرسوز؟ بئر آدامين ائكى اوغلى وار ائدى. بئرئنجئسئئن يانينا گدئب ددى: "اوغول، بو گون گت اوزوم باغيندا ائشله." ۲۹ اوغول جاواب وردى: "گتمزم." آما سورا، پشمان اولوب گتدى. ۳۰ آدم ائكئنجئسئئن يانينا دا گئب همين سؤزى

وئلايتئئن ناصئره شئرئندن اولان عئسا پيغمبردئر.»

عئسا آليش-ورئش الينلرى معبدن قوور

۱۲ عئسا معبدە گئردى و آليش-ورئش الينلرن هاميسينى ائشيه قوودى؛ صرّافلارين مئزلرنى و گؤيرچئن ساتانلارين كورسولرنى چوئردى. ۱۳ اولارا ددى: «موقدس يازيلاردا يازيليپ كى، "منئم وئئم دوعا اوى چاغيريلاجاق، آما سئز اوى اوغولار يوواسينا دؤندئرئبسئز."»

۱۴ معبدە كورلار و توپاللار اونون يانينا گدئئر و عئسا اولارا شفا وردى. ۱۵ آما معبدئن باش كاهئئرلى و تئورات موعلئملرى اونون عجائب ائشلىرى و معبدە «هوسانا، داوودون اوغولونا» باغيران اوشاقلارى گورن واخت، حئرصله نئب ددئئر: ۱۶ «بولارين نه ددئكلرنى ائشئئرسن؟» عئسا ددى: «بلى، مگر هچ اوخوماييبسىز كى،

"اوشاقلارين و سود آمتلرن آغزيندان

حمد توكدوردون؟!"»

۱۷ اولارى قويوب شهربن ائشيه، بيت عنيا كندئنه گتدى و گجه نى اوردا قالدى.

ميوه سئز انجئر آغاجى

۱۸ سحر تزدن عئسا شهرب قايداندا اجيقدى. ۱۹ يول قيراغيندا بئر انجئر آغاجى گوروب اونا باخينلاشدى، آما اوندا يارپاقدان باشقا هچ بئر شى تاپمادى. او زامان اونا ددى: «آرتيق بوندان سورا سندن هچ ميوه چيخماسين!» و انجئر آغاجى او آندا قورودى. ۲۰ شاگئردلى بونى گورن واخت، تعجبوب الهئب ددئئر: «انجئر آغاجى بئر آندا نجه قورودى؟!» ۲۱ عئسا اولارا جاواب

اؤزگه باغبانلارا ائجاره يه وره جک کي، محصولي اونا اؤز واختيندا ورسئلر.»

۴۲ عئسا اولارا ددي: «مگر موقدس يازيلاردا اوخومايبيسيز کي:

”بتالارين ردّ اله دئکلري داش،

بئنارين اصلي داشي اولوب.

بو ربتن ائشي دئر،

و گؤزوموزده حيرتلي گؤرونور.”

۴۳ بونا گؤره، سئزه دئيرم کي، تارينين پادشاهليغي سئزدن آليبيب اله بئر خالقا ورتله جک کي، ثمره سئني يتئشدئر بئلسئن.

۴۴ بو داشين اوستونه بيخيلان هر کس پارچالاناجاق و بو داش کئتمئن اوستونه دوشسه، اوني آزه جک.»

۴۵ باش کاهئنلر و فرئسئلر اونون مثل لرئني اشدن واخت، باشا دوشدولر کي، بو سؤزلري اولارين باره سئنده دئر. ۴۶ اوني توتماغا بئر يول آختارديلار، آما خالقدان قورخدولار، چونکي اولار عئساني پيغمبر حساب اله يئرئلر.

توي ضيافتئنن مثلي

۲۲ عئسا گئنه اولارا مثل لر ائتن دانيشيب ددي: ۲ «گؤيون

پادشاهليغي بئر پادشاها بزهز کي اوغلونا توي ضيافتي وردی. ۳ او، قوللاريني گؤندردی کي، توي ضيافتئننه دعوت اولونانلاري چاغيرسينلار، آما اولار گلکم ائستمه دئلر.

۴ پادشاه آيري قوللاري بئر دفة ده گؤندرئب اولارا ددي: ”دعوت اولونانلارا ديتن

کي: باخين، سوفرم حاضيردير؛ اوکوزلر و بسلئمئش ماللار کسئلئمئش، هر شي حاضيردير. توي مجلئسئننه گلئن.” ۵ آما

اولار اعتئننا اله مهيئب اؤز يوللارينا گئتئلر؛ بئرئسي زمئسئننه، بئرئسي ده تئجارتئننه گئدي.

ددي. اوغول جاواب وردی: ”گدهرم، آغا.“ آما گئمه ددي. ۳۱ بو ائکي اوغولون هانسي آتاسينين ائسته دئيئني يئرئنه يتئردي؟» جاواب وردئلر: «بئرئنجئسي.» عئسا اولارا ددي: «دوغروسوني سئزه دئيرم: باج ييغانلار و فاحئشلر تارينين پادشاهليغي سئزدن قاباق گئرلر. ۳۲ چونکي يحيا سئزه صالحئلک يولوندا گلدي، سئر اونا ائنانماديز، آما باج ييغانلار و فاحئشلر ائنانديلار. بوني گؤرندن سورا بله پشمان اولوب اونا ائنانماديز.

بئس باغبانلار مثلي

۳۳ آيري بئر مثل اشدئنن: بئر مالئک وار ائدي کي، اوزوم باغي اکدي. باغين اطرافينا حصار چکدي. اوزومي سيخماق اوچون ائچئنده بئر حووض قازدي و بئر بورج تئکئب باغي باغبانلارا ائجاره يه وردی و اؤزگه بئر مملکته گئدي. ۳۴ محصول زاماني يتئشن واخت، باغبانلارين يانينا نؤکرلرئني گؤندردی کي، محصولي آلسينلار. ۳۵ آما باغبانلار نؤکرلري توتوب بئرني دؤيدولر، بئرني اؤلدوردولر، بئرني ده داشا باسدیلار.

۳۶ باغ صاحبي بو دفة اؤلکئندن لاپ چوخ قول گؤندردی. باغبانلار بولار ائنان دا اله اوجور اله دئلر. ۳۷ آخيردا باغ صاحبي اولارين يانينا اوغلوني گؤندردی و دئيردي کي، اوغلوما حؤرمهت اله لر. ۳۸ آما باغبانلار، اوغولي گؤرن واخت، آرالاريندا ددئلر: ”وارئث بودور؛ گلئن اوني اؤلدورک و مئراث بئزه قالسين.“

۳۹ باغبانلار اوغولي توتدولار و باغدان ائشيئه آتيب اؤلدوردولر. ۴۰ بله ده، باغين صاحبي گلنده بو باغبانلارا نه لئيه جک؟» ۴۱ اولار

عئسايي ددئلر: «بو خائنلري قورخولي بئر اؤلومه محکوم لئيه جک، اوزوم باغيني دا

روم ائمپراطورینا خراج ورمک بئره جائزدرئ
یا یوخ؟»^{۱۸} آما عئسا اولارین پئس نئیتلرئی
باشا دوشوب ددی: «منی نه اوچون ائمتاحان
اله یئرستز، ای ائکی اوزلی لر؟»^{۱۹} باج وردئیز
سئگه منی گؤرسدن. اولار اونا بئر
دئنا گئتردئر. ^{۲۰} عئسا اولارا ددی: «اونون
اوستونده اولان شکیل و آد کئمن دئر؟»
^{۲۱} ددئل: «ائمپراطورون.» عئسا اولارا ددی:
«او زامان ائمپراطورون مالیینی ائمپراطورا،
تارینین مالیینی دا تارینا ورئن.»^{۲۲} اولار بونی
ايشندنه حیران قالدیلار و عئسانی ترک اله یئب
گئندئر.

دئرئلمک حاقیندا بئر سوال

^{۲۳} همن گون صادوقی فئرقه سئنن عالئمیری
عئسانین یانینا گئدئر. صادوقئلر اؤلورلئن
دئرئلمه سئی ائیکار اله یئر دئر. اولار عئسادان
سوروشدولار: ^{۲۴} «اوستاد! موسا دئب: "اگر
بئر آدام اوشاغی اولمادان اؤلسه، قارداشی
گرک اونون دول آروادینی آلیب اؤلن قارداشینا
نسئل قویا.»^{۲۵} بئرئم آرامیزدا یدئ قارداش
وارائدی؛ بئرئنجئسی بئر آرواد آلدی و اؤلدی.
اوشاغی اولمادیغینا گؤره آروادینی قارداشی
اوچون قویدی. ^{۲۶} اله بوجور ائکئنجئسی
و اوچونجوسی، حتا یدئنجئسنه قدر اله
اولدی. ^{۲۷} هامیسیندان سورا آرواد دا اؤلدی.
^{۲۸} بونا گؤره اؤلورلر دئرئلنده او آرواد اولاردان
هانسینین آروادی اولاجاق؟ چونکی هامیسینین
دا آروادی اولوب.»

^{۲۹} عئسا جاواب ورتب اولارا ددی: «سئر
سهو اله یئرستز، چونکی نه موقدس یازیلاری
بئلرستز، نه ده تارینین قودرتئی.»^{۳۰} اونا گؤره
کی، قئیامت گونونده نه اولهنرلر، نه ده آره
گدئرلر، بلکی گؤیده کی ملکر کئمی اولارلار.

^۱ قالانلاری دا اونون قوللارینی توندولار
و تحقئر اله یئب اؤلدوردولر. ^۷ پادشاه
حئرصلندی و قوشونلارینی گؤندرئب، او
قاتئل لری محو اله دی، شهرلرئی ده یاندیردی.
^۸ او زامان قوللارینا ددی: "توی مجلئسی
حاضریدیر، آما چاغیریلیمیش قوناقلار
بونا لایئق دیتلدئرلر. ^۹ کوچهلر باشینا
گدن و تاپدیغیز هر آدمی توی مجلئسنه
دعوت اله یئن." ^{۱۰} او نؤکرلر، یوللارا
چیخیدیلار، یاخشیدان پئسدن تاپدیقلاری
هر کسی ییغیدیلار و توی مجلئسی قوناقلار
ائنان دولدی.

^{۱۱} پادشاه قوناقلاری گؤرمک اوچون
مجلئسه گئرنده، اوردا توی پالتاری گیمه مئش
بئر نفری گؤردی. ^{۱۲} و اونا ددی: "دوستوم!
توی پالتاری گیمه مئش بورایا نهجه گئردئن؟"
آدامین دئلی توتولدی. ^{۱۳} او زامان پادشاه
نؤکرلرئنه ددی: "اونون ال-آیاغینی باغلایین و
گؤتوروب چؤل قارانلیغینا آتین؛ او یره کی،
اوردا اغلاشما و دئش قیجیرتماسی اولاجاق."
^{۱۴} چونکی دعوت اولونموشلار چوخ، آما
سچئلئمئشلر آزیدیلار.»

قیصره باج ورمک حاقیندا

^{۱۵} او زامان فرئسی فئرقه سئنن عالئمیری
گئندئر و مشورت اله دئر کی، اونو نهجه
اؤز سؤزلی ائتن گئره سالسینلار. ^{۱۶} اولار
اؤز شاگئردلرئی هئردوچولار ائنان بئر یرده
عئسانین یانینا گؤندرئب ددئلر: «اوستاد!
بئر بئلرئک کی، سن صادئق بئر آدمسان
و تارینین یولونی دوزلئک ائتن اؤتیدئرسن و
هچ کسدن ده قورخون یوخدور، چونکی
هچ کسئن ده کئم اولدوغونا باخمیرسان.
^{۱۷} ائندی بئر ده گؤرک، سئن نظرئن نه دئر؟

وای حالیزا!

٤١ فرئستلر بئر يره ييغيلاندا عئسا
اولاردان سوروشدى: ٤٢ «مئىچ حاقيندا نه
دوشونورسوز؟ او، كئمن اوغلودور؟» اولار
ددلر: «داوود پادشاهين اوغلى.» ٤٣ عئسا
اولارا ددى: «اگر إله دئر، بس نه اوچون داوود
تارينين روحنون واسطهسى ائتن، اونى رب
چاغيرير و بله دئر،
٤٤ رب مئىم رېئمه ددى:
”صاغيمدا اوتور،

آند ائچىر. ۲۲ گۆيە آند ائچىن تارنين تختتئە و اونون اوستونده اوتورانا آند ائچىر.

۲۳ «آما وای سئزىن حاليزا، ای تئورات موعلىملرى و فرىستلر، ای ائكى اوزلىلر! چونكى سئز تئوراتين اوندا-بئر ورمك حؤكمئى، حتا نائع، شويود و زئره اوچون يرئنه يتئرسئز آما تئوراتين موهم حؤكملىرىندە كى، عدالت، رحمت، و ائماندير اهمال الهئرسئز. گرک بولارى اللهئسئز، اولارى دا يرئنه يتئرمك ده اهمال الهئسئز، ۲۴ ای كور بلدچئلر! مئلچەپى سوزورسوز، آما دوهنى اودورسوز.

۲۵ «وای سئزه، ای تئورات موعلىملرى و فرىستلر، ای ائكى اوزلىلر! چونكى سئز پئىلا و بوشقاين چؤلونى تمئزلهئرسئز، آما اؤز ائچىر طاماح و پئىسلىك ائىن دولودور. ۲۶ سن، ای كور فرئسى، اول پئىلا و بوشقاين ائچئى تمئزله كى، چؤلى ده تمئز اولسون.

۲۷ «وای سئزىن حاليزا، ای تئورات موعلىملرى و فرىستلر، ای ائكى اوزلىلر! چونكى سئز آغارديلميش قىلرله تئزئرسئز: چؤلى گؤزل گؤرونور، آما ائچى اؤلى سوموكلرى و هر جور نجئسلىك ائىن دولودور. ۲۸ اله بوجور سئز ده ائىسانلارا ظاهرده صالح گؤرونورسوز، آما باطنئز ائكى اوزلىلئك و پئىسلىك ائىن دولودور.

۲۹ «وای سئزىن حاليزا، ای تئورات موعلىملرى و فرىستلر، ای ائكى اوزلىلر! چونكى سئز نبىلره مقبرهلر تئكئرسئز و صالحلرئىن مقبرهلرئى بزهئرسئز. ۳۰ دئئرسئز كى: "بئز اگر آتالاريميز ياشادىقلارى گونلرده اولسايدىق، پيغمبرلرئى قانىنى تؤكمكده اولار ائىنان آل اولمازدىق." ۳۱ اله بله ده سئز اؤز ضئدئزه شهادت ورتئرسئز كى، پيغمبرلىرى اؤلدورلرئى اؤلادلاريسيز.

بؤيوك اولان، او بئرلرئىن نؤكرى اولاجاق. ۱۲ چونكى هر كس اؤزونى اوجالدا آلچالاجاق، هر كس ده كى اؤزونى آلچالدا اوجالاجاق.»

۱۳ «وای حاليزا، ای تئورات موعلىملرى و فرىستلر، ای ائكى اوزلىلر! سئز گؤيون پادشاهليغينين قايبىسىنى ائىسانلارين اوزونه باغلايريسيز. نه اؤزوز گئئرسئز، نه ده گئرمك ائستهينلرى قوبورسوز.

۱۴ «وای حاليزا، ای تئورات موعلىملرى و فرىستلر، ای ائكى اوزلىلر! چونكى سئز بئر ياندان دول آروادلارين اؤنى اودورسوز و او بئر ياندان اؤزلرئى گؤرسدمك اوچون اوزون اوزون دوعالار الهئرسئز. بونون اوچون ده، سئزىن جازا لاپ چوخ اغير اولاجاق.

۱۵ «وای حاليزا، ای تئورات موعلىملرى و فرىستلر، ای ائكى اوزلىلر! چونكى سئز بئر نفرى ائمانا گئئرمك اوچون دهئزى و قورولوغى دولانيرسيز و گئئرىدن سورا، اونى ائكى قات اؤزوزدن آرتىق جهئم اؤلادى الهئرسئز.

۱۶ «وای حاليزا، ای كور بلدچئلر كى دئئرسئز: "كئىم معبدە آند ائچسە، اله موهم بئر شى دئىل، آما كئىم معبدئىن قيزيلينا آند ائچسە، گرک اؤز آندىنى يرئنه يتئره." ۱۷ ای آخماقلار، ای كورلار! هانسى چوخ بؤيوكدور؟ قيزىل، يوخسا قيزىلى موقدس الهين معبد؟ ۱۸ سئز دئئرسئز: "كئىم قورىانگاها

آند ائچسە، اله موهم بئر شى دئىل، آما كئىم قورىانگاھين اوستونده كى قورىانا آند ائچسە، گرک اؤز آندىنى يرئنه يتئره." ۱۹ سئز، ای كورلار! هانسى چوخ بؤيوكدور؟ قورىانلىق، يوخسا قورىانى موقدس الهين قورىانگاھ؟

۲۰ بله ده، قورىانگاھ آند ائچىن، اونا و اونون اوستونده اولان بوتون شيلره آند ائچىر.

۲۱ معبدە آند ائچىن، اونا و اوندا ساكئى اولانا

۳ عئسا زيتون داغيندا اوتورموشدى كى، شاگئردلر تكلئكده اونون يانينا گلئب ددئلر: «بئزه ده گورك، بو ددئكلرن نه زامان اولاجاق؟ سنن گلمه يئنن و بو دؤورون باشا چاتماسينين علامتى نه دئر؟» ۴ عئسا جاواب ورئب اولارا ددى: «آييق اولون كى، هچ كس سئزى يولدان چىخارتماسين. ۵ چونكى بئر چوخلارى منئم آدميدا گلئب دئيەجكلر، "مسنح منم" و چوخ آدماملارى يولدان چىخارداچاقلار. ۶ و جنگلردن اشئدهجكسئر و جنگلرن خبرى قولاغيزا يتئشهجك. او زامان اورهيئر اوزولمه سنن، چونكى بوتون بولار گرگ يرئنه يتئشه، آما آخير زامان حله يتئشمه يئب. ۷ مئلت مئلتن، مملكت مملكتن ضئدئنه قالخاجاق. موختلف يرلرده فيتليقلار و زلزله لر اولاجاق. ۸ بوتون بولار دوغوم سانجى لارينين باشلانماسى دير.

۹ او زامان سئر سئر اذئيت ورئب، سئزى اؤلدورهجكلر و منئم آديما گؤره، بوتون خاقلار سئزدن نفرت الئيهجكلر. ۱۰ او واخت بئر چوخلارى ائماندان دوشهجكلر، بئرئرلرئنى تسلم الئيب بئرئرلرئندن نفرت الئيهجكلر. ۱۱ بئر چوخ يالان اولان پيغمبرلر ظوهور الئيب، چوخ آدماملارى آزديراچاقلار. ۱۲ پئس ائشلرن آرتديغيندان چوخ آدماملارين سؤگئسى سويوياچاق. ۱۳ آما آخيرا قدر صبر الهين نجات تاپاجاق. ۱۴ گؤيون پادشاهليغي حاقيندا اولان بو خوش خبر بوتون دونيا اعلان اولوناجاق كى، مئلتلرن هاميسينا شهادت اولسون. و آخير او واخت گلهجك. ۱۵ نه واخت كى گوردوز، دانيال پيغمبرن واسطهسى ائن ديئلمئش او خاراباليق گئرن ائيرنج شى موقدس يرده دورور -اوخويان دئقت اله سنن- ۱۶ يهودئيە وئلايتئنده اولان

۳۲ ائندى كى بله دئر، او ائشى كى آتالاريز باشلاييب سئر قورتارين! ۳۳ اى ائلانلار، اى افعلئر نسلئ! جهئم جزاسيندان نجه قاچاجاقسيز؟ ۳۴ باخين، بونون اوچون سئر پيغمبرلر، معرفئت آدماملارى و تئورات موعئلملرى گؤندئرئم: سئر اولاردان بعضئلرئنى اؤلدورهجكسئر و چارميخا چكهجكسئر. بعضئلرئنى ده عئبادتگاهلاريزدا دؤيوب شهردن شهرة قوواجاقسيز. ۳۵ اله كى هر صالح آدمين ير اوزونده تۆكولموش قانى، سئرئن اوستوزه گلئسن؛ صالح هابئلئن قانيندان توتموش، بركئيا اوغلى زكرئيانين قانينا قدر كى، اونى معبد ائن قوربانگاهين آراسيندا اؤلدوردولر. ۳۶ دوغروسونى سئر ديئرئم: بوتون بو شيلر بو نسلئن اوستونه گلهجك.

۳۷ اى اورشلئم، اى اورشلئم، اى پيغمبرلرى اؤلدورن شهر، اى سنن يانينا گؤندئرئلئلىرى داشا باسان! من نجه دفه ائسته دئم، تويوق اؤز جوجه لرئنى قانادلارينين آلتينا ييغان كئمى، سنن اؤلادلاريني بئر يره ييغيم. آما سن ائسته دئن! ۳۸ باخ، سئرئن اؤز سئر وئران بوراخيلير. ۳۹ چونكى سئر ديئرئم كى، آرتيىق منى گؤرمه بهجكسئر او زاماناچاق كى، دئيە سئر: "رئتن آديندا گلن، موبارك اولسون."

آخير گونلرن علامتى

۲۴ عئسا معبددن چيخيب گدنده، شاگئردلرى اونا ياخينلاشديلار و ائسته دئلر كى، معبدن بئنالاريني اونا گؤرسدئئلر. ۲ عئسا اولارا ددى: «آيا بوتون بو شيلرى گؤرورسوز؟ دوغروسونى سئر ديئرئم: بوردا داش- داش اوسته قالمايچاق، هر شى ييخيلاجاق.»

شئون اٿيه جڪر و اٿنسان اوغولوني گوره جڪر
 ڪي گويون بولودلاري اوستونده قودرت و
 بويوڪ بئر جلال اٿان گئڙ. ۳۱ او، ملڪرئي
 اوجا سسلي شيپور اٿان گوندره جڪ، ملڪر
 ده اونون سچڊٿڪرئي دونيانين دؤرڊ يانيندان،
 گويون بئر اوجوندان او بئر اوجونا قدر
 ييغاجاقلار.

۳۲ اٿندي، انجڙ آغاجيندان اوڀره نٿن.
 خوللاري تزهله نٿب يارپاق آچاندا بئلسرڙ
 ڪي، ياي آرتيق ياخيندير. ۳۳ سڙ ده بوتون
 بو شيلري گورنده بئلن ڪي، اٿنسان اوغلي
 ياخيندير، قاپيددير. ۳۴ دوغروسوني سڙه
 ديئرم؛ بو شيلرٿن هاميسي پرنٿه يٿشمه يٿنجه
 بو نسلل آرادان گتمه يه جڪ. ۳۵ گوي و ڀر
 آرادان گده جڪ، آما منٿم سؤزلرٿم آرادان
 گتمه يه جڪ.

عئسا مسٽحن ظوهوري

۳۶ آما هج ڪس او گون و او ساعاٿي بئلمئر،
 نه گويون ملڪري، نه ده اوغول. آتادان
 باشقا هج ڪنم بئلمئر. ۳۷ نوحون زامانيندا
 نجه اٿندي، اٿنسان اوغولونون گلمه سي
 گونلرٿنده ده اٿه اولاجاق. ۳۸ طوفانندان
 قاباڪي گونلرده، نوح گمٿيه گئڙن گونه
 ڪئي، اٿنسانلار ييٿڙڊلر، اٿڇڙڊلر، آرواد
 آيڙڊيلار، آره گيٿڙڊلر ۳۹ و باشلارينا
 نه گلهجهي بئلمئرڊلر، اٿه ڪي طوفان
 گلٿب اولارين هاميسي اؤزي اٿنن آپاردي،
 اٿنسان اوغولونون ظوهور اٿهڊئي ده، بله
 اولاجاق. ۴۰ او گون زمئده اولان اٿڪي نفرڊن
 بئر گوتوروله جڪ، بئرسي قالاچاق.
 ۴۱ آل ديئرماني چڪن اٿڪي آرواددان؛ بئر
 گوتوروله جڪ، بئرسي قالاچاق. ۴۲ اونا گوره
 ده، اوياق قالين؛ چونڪي رٿن هانسي گون

داغلارا قاجسين. ۱۷ دامدا اولان اوٿندن بئر شي
 گوتورمه يه اٿمه سٿن. ۱۸ اٿه بوجور اڪٿن يريٿنده
 اولان آدم دا عاباسيني گوتورمڪ اوچون
 اوه دؤنمه سٿن. ۱۹ او گونلرده بويي اولانلارين
 و اوشاق آمٿڙڊرٿن آروادلارين، واي حالينا!
 ۲۰ دوعا الهين ڪي، قاجماغيز قيشدا، يا دا
 شنبه گونونده اولماسين. ۲۱ چونڪي او زامان
 اله بويوڪ موصٿت اولاجاق ڪي، دونيانين
 باشلانيشيندان اٿنڊئي ڪنمي بله بئر شي نه
 اولوب، نه ده اولاجاق. ۲۲ اگر او گونلر
 قيسالماسايد، هج بئر اٿنسان نجات تاپا
 بئلمزدي. آما سچٿلمٿش اولانلارين خاطرٿنه
 گوره، او گونلر قيسالديلاجاق.

۲۳ اگر او زامان بئر ڪس سڙه دسه: ”باخ،
 مسٽح بوردادير“، يا دا ”مسٽح اوردادير“،
 اونا اٿنانماين. ۲۴ چونڪي يالان اولان مسٽح
 و يالان اولان پيغمبرلر ظوهور الهيتب
 بويوڪ علامتلر و مؤجوزهلر گورسده جڪر
 ڪي، مومڪون اولسا، سچٿلمٿش اولانلاري دا
 بولدان چيخارٿسينلار. ۲۵ باخين، من سڙه
 قاباقدان خبر وردٿم. ۲۶ بله، ده اگر سڙه ”باخ،
 او چؤلده دئر“ دسهلر ده، چيخمابين؛ ”باخ، او
 اٿچهر ي اوتاقلار دادير“ دسهلر ده، اٿنانماين.
 ۲۷ چونڪي اٿلديريم نجه شرقدن چيخي قربه
 ڪنمي گورونور، اٿنسان اوغولونون گلمه سي ده
 اله اولاجاق. ۲۸ اٿس هاردا اولسا، لشخورلار دا
 اورايا ييغيلارلار.

۲۹ فورن او گونلرٿن موصٿبٿندن سورا،

گون قارالاجاق،

آي اٿشيغي ورمه يه جڪ،

اولدوزلار گويدن دوشه جڪر،

گويڙن قودرٿلري تٿره يه جڪ.

۳۰ او زامان اٿنسان اوغولونون علامتي گويده
 گورونه جڪ و ڀر اوزونون بوتون خالقلاري

هاميسي دوروب چيراقلاريني حاضيرلاديلار.
 ۸ عاغيليسزلار عاغيلي لارا ددئلر: "ياغيزدان
 بئزه ده ورنن، چونكي چيراقلاريميز سؤنور."
 ۹ آما عاغيلي لار جاواب ورئب ددئلر: "بله
 اولماسين كي، ياغ نه بئزه چاتسين، نه ده سئزه.
 ياخشيسي بودور كي، گدئب ياغ ساتانلاردان
 اوزوز اوچون آلاسيڙ." ۱۰ اولار ياغ آلاماغا
 گندن سورا بي گلدی و حاضير اولانلار
 اونونان توي مجلئسننه گئردئلر و قاپي
 باغلاندى. ۱۱ سورا او بئري قيزلار دا گلدئلر و
 ددئلر: "آغا، آغا، قاپيني بئزه آچ." ۱۲ آما او
 جاواب ورئب ددى: "دوغروسوني سئزه ديئرم:
 سئزي تانيميرام." ۱۳ اونا گؤره سئز ده اوياق
 اولون. چونكي ائئسان اوغلونون نه گلهجك
 گونوني بئللئرسئز نه ده ساعاتيني.

امانت پولون مٿلى

۱۴ گؤيون پادشاهليغي سفره چيخماق
 ائستهين بئر آداما بنزه ر كي، قوللاريني
 چاغيريب مال-دؤولتئنى اولارا تاپشيردى.
 ۱۵ بئرئنه بئش تالانت وردى، بئرئنه ائكي
 تالانت، بئرئنه ده بئر تالانت. هر بئرئنه اوز
 قابئلئيتئنه گؤره ورئب، سفره چيخدى.
 ۱۶ بئش تالانت آلان، آئن گدئب اولار ائئنان
 تئجارت الهدى و بئش تالانت دا قازاندى.
 ۱۷ ائكي تالانت آلان دا اله بوجور ائكي تالانت
 قازاندى. ۱۸ آما بئر تالانت آلان آدام گدئب،
 يري قازدى و آغاسينين پولوني گئزلدى.
 ۱۹ اوزون بئر زاماندان سورا بو قوللارين
 آغاسي قايتيدى و اولار ائئنان حسابلاشماق
 ائستهدى. ۲۰ بئش تالانت آلان آدام گلدی
 و بئش تالانت دا گئئرئب ددى: "آغا! سن
 منه بئش تالانت وردئن، باخ، من بئش تالانت
 دا قازانديم." ۲۱ قولون آغاسي اونا ددى:

گلهجهينئي بئلمئرسئز. ۴۳ آما بوني بئللن كي،
 اگر او صاحبي اوغرونون هانسي ساعاتدا
 گلهجهينئي بئلسيدى، اوياق قاليب اوئي
 اوغورلاماغا قويمازدى. ۴۴ سئز ده گرک
 حاضير اولاسيز، چونكي ائئسان اوغلي سئزن
 گومان الهمهديئز ساعاتدا گلهجك.

۴۵ «كئمدئر او وفالي و عاغيلي قول كي،
 اربابي اوني اوز اوئئنن اهلي اوستونه ائختئيار
 صاحبي قويور، اوندان اوئري كي، اولارا اوز
 واختي-واختيندا يملكرئي ورسئن؟ ۴۶ بختور
 او نؤكر كي، اربابي، گلدئي زامان، اوني ائشي
 باشيندا گؤره. ۴۷ دوغروسوني سئزه ديئرم كي؛
 اربابي بوتون وار-يوخوني اونا تاپشيراجاق.
 ۴۸ آما اگر نؤكر شرور اولوب اورهيئنده
 دسه كي، "اربابيم گلمكده يوبانيب،" ۴۹ و
 بولداشلاريني دؤيوب عياشلار ائئنان ييئب
 ائچمهييه باشلاس. ۵۰ او نؤكرئن اربابي، اونون
 گؤزلمه ديئي بئر گونده و بئلمه ديئي بئر ساعاتدا
 گلهجك و اوني ائكي شقه الهيئب، ائكي اوزلي لر
 ائئن بئر يره آتاجاق؛ اوريا كي اوردا آغلاشما و
 دئش قيچيرتماسي اولاجاق.»

اون باكره قيزين مٿلى

۲۵ «او زامان گؤيون پادشاهليغي او اون
 باكره قيزا بنزهيهجك كي، چيراقلاريني
 گؤتوروب بهيئن پئشوازيئا چيخديلار.
 ۲ اولاردان بئشي عاغيلي، بئشي عاغيليسز ائدى.
 ۳ عاغيليسزلار چيراقلاريني گؤتورموشدولر،
 آما ياغ گؤتورمه مئشدئلر. ۴ آما عاغيلي لار
 اوزلري ائئن قابلاريندا ياغ دا گؤتورموشدولر.
 ۵ بهيئن يوبانديغينا گؤره، اولارين هاميسيئي
 يوخي باسدى و ياتديلار. ۶ گجه ياريسي بئر
 قيشقيريق دوشدى: "باخين، بي گلئر. اونون
 پئشوازيئا چيخين!" ۷ او واخت قيزلارين

اولاری بئیرئندن آیراجاق. ۳۳ قویونلاری صاغینا و کچئلری سولونا قویاجاق. ۳۴ او زامان، پادشاه صاغینداکی لارا دئیجهک: "ای سئز، آتامین موبارکلی، گلن و او سلطنتی مراث آیین کی، دنیا یاراناندان بری سئزن اوچون حاضرلانیب. ۳۵ چونکی آج ائدئم، منه یمک وردئز؛ سوسوز ائدئم، منه سو وردئز؛ قرئب ائدئم، منی قبول الهدئز. ۳۶ لوت ائدئم، منی گینئدرئز. ناخوش ائدئم، منه باش چکدئز؛ زئنداندا ائدئم، یانینما گلدئز. ۳۷ او زامان صالح آداملار اونا جاواب ورئب دئیجهکر: "یارب، بئز سنی نه زامان آج گوروب یدئردئک، یا دا سوسوز گوروب سو وردئک؟ ۳۸ نه زامان سنی قرئب گوروب قبول الهدئک، یا دا لوت گوروب گینئدرئک؟ ۳۹ نه زامان سنی ناخوش، یا دا زئنداندا گوروب یانینما گلدئک؟" ۴۰ پادشاه اولارا جاواب ورئب دئیجهک: "دوغروسونی سئزه دیئرم: هر نه کی، منئم لاپ کئچئک قارداشلاریمین بئرئنه الهدئز، منه إله یئسئز. ۴۱ او زامان سولونداکی لارا دئیجهک: "وزاق اولون، ای ملعونلار! ائبلئسه و اونون ملکرئنه حاضرلانیب ابدی اودا یوللانیب. ۴۲ چونکی آج ائدئم، منه یمک ورمه دئز؛ سوسوز ائدئم، منه سو ورمه دئز. ۴۳ قرئب ائدئم، منی قبول الهمه دئز. لوت ائدئم، منی گینئدرمه دئز؛ ناخوش و زئنداندا ائدئم، فئکرئمه اولمادیز. ۴۴ او زامان اولار دا جاواب ورئب دئیجهکر: "یارب! سنی نه وخت آج، سوسوز، قرئب، لوت، ناخوش، یا دا زئنداندا گوردوک کی، سینه خئدمت الهمه دئک؟" ۴۵ پادشاه دا اولارا جاواب ورئب دئیجهک: "دوغروسونی سئزه دیئرم: هر نه کی، منئم بو لاپ کئچئکرئمدن بئرئنه الهمه دئز، منه الهمه یئسئز. ۴۶ بولار

"آفرئن یاخشى و وفالى قولوم! سن خیردا ائشلرده وفالى اولدوغونا گوره، سنى بؤيوك ائشلىر اوستونه قوياجاغام. آغانين شادليغيغا شرئك اول." ۲۲ ائكى تالانت آلان دا گئلب ددى: "آغا! منه ائكى تالانت وردئن. باخ، من ده ائكى تالانت فازانديم." ۲۳ قولون آغاسى اونا ددى: "آفرئن ياخشى و وفالى قولوم! سن خیردا ائشلرده وفالى اولدوغونا گوره، سنى بؤيوك ائشلىر اوستونه قوياجاغام. آغانين شادليغيغا شرئك اول." ۲۴ بئر تالانت آلان قول دا گئلب ددى: "آغا! سنئن برك بئر آدام اولدوغونى بئلئردئم؛ اكهمه دئيئنى، يردن بئچرسن، سيمه دئيئنى، يردن ييغارسن. ۲۵ قورخدوم و گدئب سنئن تالانتينى ير آلتيندا گئزلتدئم. بوبور، بو دا مالين." ۲۶ آما قولون آغاسى اونا جاواب ورئب ددى: "ای پئس و تنبل قول! سن کی بئلئردئن، اكهمه دئيئىمى يردن بئچرم، سيمه دئيئىمى يردن ييغارام؛ ۲۷ بس نه اوچون منئم پولومى صرافلارا ورمه دئن كى، قابيتديغيم زامان اونى منفعتى ائئن آلام؟ ۲۸ تالانتى اوندان آلين و اون تالانتى اولانا ورئن. ۲۹ چونكى هر كئتمده وار دير، اونا لاپ چوخ ورنللهجك و او بوللوق ائچئنده اولاجاق؛ آما هر كئتمده يوخدور، حئتا ئئنده اولان دا اوندان آليناجاق. ۳۰ او دئرسئر قولى چؤل قارانليغيغا آئين. اوردا آغلاشما و دئش قيجيرتماسى اولاجاق."

قویونلار و کچئلر

۳۱ انئسان اوغلى اؤز جلالى ائچئنده بوتون ملكرى ائئن بئرئكده گلنده، شؤوكتلى تختى اوستونده اوتوراجاق. ۳۲ بوتون خالقلار اونون حوزورونا ييغىلاجقلار. او زامان، چوبان قویونلاری کچئلردن آيیردیگی کئمی،

خوش خبري دونيانين هاراسيندا اعلان اولونسا، بو آروادين گوردئي ائشه ديئلب خايطرلاناچاق.»

ابدي عذابا دوچار اولاجاقلار، آما صالحلر ابدی حياتا مالئک اولاجاقلار.»

عٺسانين اولدورمک نقشه سی

يهودانين خيانتی

^{۱۴} او زامان ائسکاريوتلی يهودا کی، اونائکی شاگترلردن بئری اندی، باش کاهنلرئن يانينا گدئب ددی: ^{۱۵} «اوی آله ورسم، منه نه ورسرئ؟» اولار دا يهودايا اوتوز گوموش پاراسی وعده وردئلر. ^{۱۶} او واختدان يهودا، بئر فورصت آختاریردی کی، عٺسانی اولارا تسلئم الهسن.

پاسخا يمه يي

^{۱۷} مایاسیز چؤرک بايرامين بئرئنجی گونونده شاگترلر عٺسانين يانينا گلئب ددئلر: «هاردا ائسته يئرسن کی، سنئن اوچون پاسخا يمه يئي حاضر الهیک؟» ^{۱۸} عٺسا اولارا ددی: «شهره گئرئب فئلانکسنن يانينا گدنن و اونا ديئن: "اوستاد ديئر، منئم واختيم ياخيندير. ائسته يئرئم شاگترلرئم ائن بئر پرده، پاسخا شاميني سنئن ائونده يرئنه يتئم."» ^{۱۹} شاگترلر عٺسانين اولارا ددئي کئمی اله يئب پاسخا شاميني حاضيرلاديلار.

^{۲۰} آخشام دوشنده، عٺسا اونائکی شاگتردی ائن سو فره باشيندا اوتوردی. ^{۲۱} يکم يئبنده عٺسا ددی: «دوغروسونی سئزه ديئر: سئرلردن بئری منی تسلئم ائيهجک.» ^{۲۲} اولار چوخ قمگئن اولدولار و بئر-بئر اوندان سوروشدولار: «حتمن کی، من ديئل، آغا؟» ^{۲۳} عٺسا جواب وردی: «او آدام کی آئن من ائن کاسايا باتيرير، منی تسلئم ائيهجک.» ^{۲۴} ائنسان اوغلی نجه کی، اونون باره سئنده يازيليب، گدئر. آما وای او آدامين حالينا کی،

۲۶ عٺسا بوتون بو سؤزلری قورتاراندا سور، شاگترلرئنه ددی: ^۲ «نجه کی، بئلرسئزه ده، ائکی گوندن سورا مایاسیز چؤرک پاسخا بايرامي باشلاناچاق و ائنسان اوغلی چارميخا چکنلمک اوچون آله ورئلهجک.» ^۳ او زامان معبدئن باش کاهنلری و خالقين آغساقاللاری، قیافا آديندا اولان لاپ بؤيوک کاهنئن ساراينا ييغيشديلار ^۴ و مصلحتلشدئلر کی، نجه عٺسانی حئيله ائن توتوب اولدورسونلر. ^۵ آما ددئلر: «بو ائش بايرام گونلرئنده اولماسين، يوخسا خالق آراسيندا اغئتشاش باش وئر.»

عٺسا بيت عنيا کئندئده

^۶ عٺسا بيت عنيا کئندئنده، جوداملی شمعونون ائونده اولان واخت، ^۷ بئر آرواد اونون يانينا گلدی. آرواد مرمر بئر قابدا چوخ قئيمتلی بئر عطئرلی ياغ گئتمئشدی. عٺسا سو فره ده اوتوراندا، آرواد عطئرلی ياغی اونون باشينا تؤکمه يه باشلادی. ^۸ شاگترلر، بونی گؤرن واخت، حئرصله نئب ددئلر: «بو ائصراف نه اوچوندور؟ ^۹ اولاردی کی، بو عطئر باها بئر قئيمته ساتيليب يوخسوللارا ورئلسن.» ^{۱۰} آما عٺسا بونی بئللب اولارا ددی: «نه اوچون بو آروادی ائنجئدرسئز؟ او منه ياخشيليق الهدی. ^{۱۱} يوخسوللار همئشه يانيزداديرلار، آما من همئشه يانيزدا ديئل. ^{۱۲} بو آرواد بو عطئرلی منئم بدنمه تؤکمک ائن منی باسديريلماق اوچون حاضيرلادی. ^{۱۳} دوغروسونی سئزه ديئر: ائنجئلئن بو

ائَنکار الِئیه جکسن.» ۳۵ پطروس اونا ددی:
«حَتّی اِگر لازیم اولسا کِی سن ائن اؤلم، سنی
ائَنکار الہ مئیه جہیم.» شاگتردرئن هامیسی دا
إله ددئلر.

جِئسَمانی باغیندا

۳۶ او زامان عئسا شاگتردرلی ائن جِئسَمانی
آدیندا اولان بئر پرہ گئب اولارا ددی: «سئر
بوردا اوتورون کِی، من اورایا گدئب دوعا
الہیئم.» ۳۷ عئسا پطروس ائنان زیدین ائکی
اوغلوئی اؤزی ائن گؤتوردی. قم و ائضطراب
عئسایا حاکم اولماغا باشلامیشدی. ۳۸ او
واخت اولارا ددی: «جانیم اؤلوم حَئندہ
قمگئندئر. بوردا دورون و من ائن اویاق
قالین.» ۳۹ عئسا بئر آز اثرہلی گندی، اوزی-
اوستہ پرہ دوشوب دوعا الہدی: «ای آتام،
اگر مومکوندور، قوی بو عذاب پئیلاسی
مندن کچسن، آما گئنه ده منئم ائستہ دئئم
یوخ، سنئن ائستہ دئئن اولسون.» ۴۰ سورا
شاگتردرئنن یانینا گلدی و اولاری یوخولامیش
تاپدی. پطروسا ددی: «سئر من ائن بئر
ساعات دا، اویاق قالماغا قادئر دِیئلئر؟
۴۱ اویاق قالین و دوعا الہیئن کِی، ائمتاحانا
دوشمہ یہ سئر. روح ائستہ یئر، آما جئسم
ضعفدئر.» ۴۲ عئسا ائکئنجی دفہ گدئب
دوعا الہدی: «ای آتام، اگر مومکون دئئل
کِی، او پئیلا من اونی ائچمہ دن کچسن، قوی
سنئن ائستہ دئئن اولسون.» ۴۳ و قایدیب
اولاری گئنه یوخولامیش تاپدی، چونکی
اولارین گؤزلی آغیرلاشمیشدی. ۴۴ اولاری
قویوب گئنه گتدی و اوچونجی دفہ دوعا
الہیئب گئنه همن سؤزلی ددی. ۴۵ او
واخت شاگتردرئنن یانینا گئب اولارا ددی:
«سئر حلہ ده یاتیب ائستراحت الہیئر سئر؟

ائَنسان اوغلی اونون واسئطہ سی ائن تسلم
اولونور! او آدام هچ آنادان اولماسایدی،
اونون اوچون چوخ یاخشی اولاردی.» ۲۵ اونی
تسلم الہین یهودا ددی: «حتمن کِی، من
دئئل، اوستاد؟» عئسا دا اونا ددی: «ددئئن
کنمی دئر.»

۲۶ اولار یمک یئینده، عئسا چؤرہ یی
گؤتوروب شوکور الہدی و پارچالایب
شاگتردرہ وردی و اولارا ددی: «آلین، ییئن!
بو منئم بدنئمدئر.» ۲۷ سورا بئر پئیلانی
گؤتوروب شوکور الہدی و اولارا ورنب ددی:
«بوندان هامیز ائچئن.» ۲۸ بو منئم قانیمدیر،
تاریین ترہ عہدی کِی منئم قانیم ائنان
مؤهورلئر، الہ او قان کِی چوخ آدمالارین
یولوندا گوناھلارین باغیشلانماسی اوچون
تؤکولور. ۲۹ سئرہ دئئم: آرئیق اوزومون
محصولوندان ائچمہ جہیم، او گونه قدر کِی،
اونی آتامین پادشاھلیغیندا سئر ائن برابر ترہ
سئی ائچم.»
۳۰ و ائلاھی بئر ماھنی اوخویاندان سورا
زیتون داغینا گئئلر.

پطروسون ائَنکار الہمہ سی

قاباقدان خبر ورنئر

۳۱ او زامان عئسا اولارا ددی: «بو گجہ
هامیز مندن دؤنہ جکسئر. چونکی یازلیب:
”چوبانی ووراجاغام،
و سورونون قویونلاری داغیلاجاق.“
۳۲ آما من، دئرئلندن سورا، سئرذن قاباق
جئل وئلايتئنه گدہ جہیم.» ۳۳ پطروس
جاواب ورنب ددی: «هامی سندن دؤنسہ ده،
من سندن اصلا دؤنمہ جہیم.» ۳۴ عئسا
اونا ددی: «دوغروسونی سنہ دئئم: إله بو
گجہ، خوروز بانلامامیش سن منی اوچ دفہ

يتٲشسٲن.» او زامان شاگٲرډلرٲن هاميسي
عٲساني قويوب قاچډيلار.

عٲسا مٲلت شوراسينين قاباغيندا

۵۷ عٲساني توتانلار اوني لاپ بٲيوك كاهٲن
قيافانين يانينا گٲٲرډٲلر. تٲورات موعلٲملري
و آغساقالار دا بوردا ييغيلميشډيلار.
۵۸ پٲروس باش كاهٲنٲن حيٲٲٲٲن
اچهرٲسٲنه قدر اوزاقدان عٲسانين داليسيچا
گٲدى و اٲشٲن آخيريٲي گٲورمك اوچون
موحافٲزلرٲن يانيندا اوتوردى. ۵۹ باش
كاهٲنلر و بوتون شورا عٲساني اٲلدورمك
اوچون اونون ضٲډٲنه يالان شهادت
آختاريديلار. ۶۰ اورتايا بٲر چوخ يالانچي
شاهٲدلر چيخديغي حالدا، آختارديقلاريني تاپا
بٲلمهډٲلر. آخيردا اٲكي يالانچي شاهٲد گٲٲ
ددى: ۶۱ «بو آدام ددى كي، ”من تارينين
معبدٲني ييخيٲ، اوچ گونده تٲكه بٲلمه.م.»
۶۲ لاپ بٲيوك كاهٲن آياغا قالخيٲ عٲسايا
ددى: «هچ جاواب ورمٲرسن؟ بولارين سنٲن
ضٲډٲنه وردٲكلري شهادت نهډٲر؟» ۶۳ آما
عٲسا سوكونت الهډى. لاپ بٲيوك كاهٲن
اونا ددى: «سنى آند ورمٲر دٲري تاريبا،
بٲزه ده گٲرك، آيا سن وعده ورتلن مسٲح
تارينين اوغلوسان؟» ۶۴ عٲسا اونا ددى:
«دډٲٲٲن كٲمىډٲر. حٲا بوني دا سٲزه ديٲرم؛
بوندان سورا اٲنسان اوغلوٲي گٲورهجكسٲز كي،
تارينين قودرتٲٲٲن صاغيندا اوتوروب، گٲيون
بولودلاري اوستونده گٲٲر.» ۶۵ او زامان لاپ
بٲيوك كاهٲن اٲز پالتاريني جيريٲ ددى: «او
كوفر ديٲر، آرتيٲ شاهٲدلره نه احتٲياجيميٲ
وار؟ باخين، اله اٲنډى اونون كوفر دډٲٲٲني
اٲٲٲډٲز. ۶۶ سٲز نه ديٲرسٲز؟» اولار جاواب
ورٲب دډٲلر: «او، اٲلومه لايٲقډٲر.» ۶۷ او

باخين، ساعات ياخينلاشيٲ و اٲنسان اوغلى
گوناهكارلارين اٲنه تسٲٲم اولونور. ۶۶ دورون
گډك! باخين، مٲي تسٲٲم الهين گٲٲر!

عٲسا توتولور

۴۷ عٲسا حله دانيشيرډى كي، يهودا كي
اون اٲكي شاگٲرډلردن بٲري اٲډى، يانيندا
قيٲلينجلى و آل آغاجلى بٲيوك بٲر جاماعات
اٲنان يتٲشډى. اولار باش كاهٲنلر و خالقين
آغساقاللاري طرفٲنډن گٲٲډرٲلمٲشډٲلر.
۴۸ عٲساني تسٲٲم الهين اولار اٲنان قرارلاشيٲ
دمٲشډى: «كٲمى اٲٲسم، عٲسا اودور. اوني
توتون.» ۴۹ و او آندا عٲسايا ياخينلاشيٲ
ددى: «سالام، اوستادا» و اوني اٲډى.
۵۰ عٲسا دا اونا ددى: «دوستوم، نه اوچون
گډٲٲٲني اله!» او زامان اولار عٲسايا
ياخينلاشيډيلار و اوني ياخالاييٲ توتډولار.
۵۱ عٲسا اٲن اولانلاردان بٲري ال آٲيب،
قيٲلينجيني چكدى و لاپ بٲيوك كاهٲنٲن
قولونى ووروب قولاغيني كسډى. ۵۲ او
زامان عٲسا اونا ددى: «قيٲلينجيني ڀرٲنه
قوى، چونكى بوتون قيٲلينج چكنلر قيٲلينج
اٲنان هلاك اولاجاقلار. ۵۳ مگر اله گومان
اله ڀرسٲز كي، قادٲر ديٲلم آتامدان كٲمك
اٲستهيم؟! اٲستهسم، اله اٲنډى بو آن منه
اٲكي قوشوندان چوخ ملك گٲٲډرٲر. ۵۴ اوندا
بس نجه موقدس يازيلار دوغرى چيخاردى
كي، ديٲر بو اٲشٲلر گرڪ اولا؟» ۵۵ او زامان
عٲسا جاماعاتا ددى: «يول كسهٲنٲن اوستونه
گٲن كٲمى، قيٲلينجلار و آل آغاجلار اٲنان
اوستومه گٲٲسٲز؟ من هر گون معبدده
اوتوروب تعلقم ورتٲډٲم و مٲي توتماډيز.
۵۶ آما بولارين هاميسي اونون اوچون
باش ورتٲر كي، پيغمبرلرٲن يازيلاري ڀرٲنه

۳ او زامان اونى تسلئم الهين يهودا، عئسانين محكوم اولدوغونى گؤروب پشمان اولدى و اوتوز گوموش پاراسينى باش كاهنلر و آغساقاللار قاپتاريپ ددى: «من گوناھ اله مئشم، چونكى تقصيرسئر بئر آدامين قانينى آله ورمئشم.» اولار جاواب وردئلر: «بئزه نه؟ اؤزون بئل.»^۵ يهودا گوموشلرى معبدئن ائچئنه آتيب اوردان چيخدى و گدئب اؤزونى آسدى. ^۶ باش كاهنلر گوموشى گؤتوروب ددئلر: «قان باھاسى اولدوغونا گؤره، بو گوموشلرى معبدئن خزئنه سئنه قويماق جائز دئئل.»^۷ و مشورت اله بئب قرتبلرى باسديرماق اوچون او پول ائنان كوزه گر زمئسئنى آلديلار. ^۸ بونا گؤره او زمئيه بو گونه قدر قان زمئسى دئئلر. ^۹ او واخت ارميا پيغمبرئن واسئطهسى ائئن دئيئن سؤز پرتنه يتئشدى: «اولار اوتوز گوموش سئكهنى گؤتوردولر، او قئيمتى كى، ائسرائئل اوغوللارى اونون اوستونه قويوموشدولار. ^{۱۰} و اونى ربئن منه بويوردوغى كئى كوزه گر زمئسى اوچون وردئلر.»

عئسا روم والئسى پئلاطين قاباغيندا

^{۱۱} بو آرادا، عئسا والئئن قاباغيندا دوردى. والى اوندان سوروشدى: «سن يهودئلرن پادشاهى سان؟» عئسا اونا ددى: «سن بله دئيئسن.» ^{۱۲} آما باش كاهنلر و آغساقاللار عئسايا بؤھتان ووران زامان دا، او هچ بئر جاواب ورمهدى. ^{۱۳} او واخت پئلاط اونا ددى: «اشتئمئرسن كى، سنئن ضئذئنه نه قدر شهادت ورتئرلر؟» ^{۱۴} آما عئسا اونا هچ بئر جاواب ورمهدى. والى بوندان چوخ تعجب آلهدى.

زامان عئسانين اوزونه توپوروب، اونا يومروق ووردولار. بعضئلرى ده اونون اوزونه شئله ووروب، ^{۱۵} اوندان سوروشوردولار: «اى مسئح، نبئلك إله، ده گؤرك سنى كئم ووردى؟»

پطروس عئسانى ائنكار اله يئر

^{۱۶} بو زامان پطروس اشئكده، حيطده اوتورموشدى. بئر كئئر اونا ياخينلاشيب ددى: «سن ده جئللى عئسا ائنن ائدئن.» ^{۱۷} آما او، هامينين قاباغيندا ائنكار اله يئب ددى: «سنئن نه ددئيئنى باشا دوشمورم.» ^{۱۸} سورا دروازايا سارى گئدى. اوردا آيرى بئر كئئر اوني گؤروب اورداكى لارا ددى: «بو آدامدا ناصئرله عئسا ائنن ائدى.» ^{۱۹} پطرس، گئنه ائنكار اله يئب آند ائچدى كى: «او آدمى تانيميرام.» ^{۲۰} بئر آز سورا اوردا دورانلار گئلب پطروسا ددئلر: «دوغرودان سن ده اولاردانسان، چونكى دانيشيغيندان بئلئئر.» ^{۲۱} او زامان پطروس لعنت الئيه-الئيه آند ائچمهيه باشلادى: «او آدمى تانيميرام.» و او آندا خوروز بانلادى. ^{۲۲} پطروس عئسانين ددئي سؤزى يادينا گئئردى كى، اونا دمئشدى: «خوروز بانلامايش سن اوچ دفة مئى ائنكار الئيه جكسن.» پطروس اوردان چيخيب آجى-آجى آغلاماغا باشلادى.

يهودانين اؤلومى

۲۷ سحر چوخ تزدن بوتون معبدئن باش كاهنلرى و خالقين آغساقاللارى عئسانى اؤلدورمك اوچون مشورت اله دئلر. ^۲ عئسانى باغلاديلار و اوني والى پئلاطين يانينا آپاريپ اونا تسلئم اله دئلر.

عٽسايا شالاق ووردوراندا سورا اوني چارميخا چڪنلمهيه تسلم الهدي.

سريازلار عٽساني تحقير الهيرلر

٢٧ او واخت، والنئن سريازلاري عٽساني دٿوانخانايآپارديلار؛ و بوتون سريازلار اونون باشينا ييغيلدي. ٢٨ اولار عٽساني سوبوندروب، اونا قيرميرزي بئر پالتار گيدرئلر. ٢٩ تٽكانلاردان بئر تاج هوروب، باشينا قويدولار، صاغ الٽنه ده بئر قاميش وردئلر؛ اوني آله ساليب قاباغيندا دئر چؤكوردولر و ديرئلر: «سالام، اي يهودئلرن پادشاهي!» ٣٠ اونا توپوردولر، قاميشي گؤتوروب باشينا وردولار. ٣١ اوني آله سالاندان سورا، پالتاري اونون آينئندن چيخارديب اوز پالتاريني گيدرئلر؛ و اوني چارميخا چڪمهيه آپارديلار.

عٽسا چارميخا چڪئلر

٣٢ چؤله چيخاندا، شمعون آديندا اولان كرينلي بئر كئشئي توتدولار و اوني مجبور الهدئلر كي، عٽسانين چارميخيني داشيسين. ٣٣ جولجوتا، يعني «كله يري» آديندا اولان يره گلدنكاري زامان، ٣٤ عٽسايا عؤد ائني قاريشيق تورش شراب وردئلر. آما عٽسا اوني داديب ائچمك ائستمهدي. ٣٥ اوني چارميخا چڪندن سورا، پوشك آتيب پالتارلاريني آرالاريندا بؤلوشدولر. ٣٦ و اوردا اوتوروب اونون كشيئني چڪدئلر. ٣٧ اولار اونون تقصئرئي ده يازيب باشي اوستونه وردولار: «بودور يهودئلرن پادشاهي عٽسا.»

٣٨ او زامان اونونان ائكي اوغروني دا چارميخا چڪدئلر؛ بئرئي صاغ طرفئنده، او

١٥ والنئن رسمي بو ائدي كي هر بايرامدا، خالقين ائستهديئنه گؤره زئندانلردن بئرئي آزاد الٽيه. ١٦ او زامان بارآبا آديندا مشهور بئر زئندانلر حبسده ساخلانيردي. ١٧ بونا گؤره ده، جاماعات بئر يره ييغيلديقلاري زامان، پئلاط اولارا ددي: «هانسيني ائستهيرسئر كي، سئرئن اوچون آزاد الهيم؟ بارآباني، يوخسا مستح ديئلن عٽساني؟» ١٨ چونكي بئلردى كي، يهود خالقي عٽساني پاخيليقندان اونا تسلم الهيرلر. ١٩ پئلاط حؤكم كورسوسونده اوتورموشدى كي، آروادى اونا خبر گؤندردى: «سنن بو صالح آدام ائنان هچ بئر ائشن اولماسين؛ چونكي بو گون اونون حاقيندا يوخودا چوخ عذابلار چكئشم.» ٢٠ آما باش كاهنلر و آغساقلالر جاماعاتي تحريك الهيردئلر كي، بارآباني ائستهسنئلر و عٽساني اؤلومه ورسئلر. ٢١ او زامان والي اولاردان سوروشدى: «ائكئسنئندن هانسيني ائستهيرسئر كي، سئرئن اوچون آزاد الهيم؟» اولار دا ددئلر: «بارآباني.» ٢٢ پئلاط اولارا ددي: «بس مستح ديئلن عٽسا ائني نه الهيم؟» اولارين هاميسي ددئلر: «چارميخا چك.» ٢٣ والي ددي: «نئيه، نه پئسلئك الهينب؟!» آما اولار لاپ اوجدان باغريب ددئلر: «چارميخا چكئلسئن.»

٢٤ پئلاط گوردى كي، هچ بئر شي آرتيق فايدا الهمئر، بلكي اغئتئشاش داها دا گوجلهئر، سو گؤتوردى و خالقين قاباغيندا آلرئني يويوب ددي: «من بو صالح آدامين قانيندان تقصيرسئرئم. اوزوز بئلن!» ٢٥ بوتون خالقي جاواب ورتب ددي: «اونون قاني بئرئم بونيموزا و اوشاقلاريميزين بونونا اولسون!» ٢٦ او زامان پئلاط اولارا بارآباني آزاد الهدي و

آجیلیب، وفاتِ إلهُمَّش بئر چوخ موقدَّسئ جسدی دئِرئِلدی. ۵۳ اولا قِبَرلردن چیخیب، عئسانین دئِرئِلمه سئندن سورا، موقدَّس شهره گئِرئِئلر و بئر چوخ آداملارا گئوروندولر. ۵۴ روملی افسر و اونونان عئسانین کئشئینئ چکنلر، زلزله نی و باشورن شیلری گئوروب قورخدولار و ددئلر: «دوغرودان دا بو آدام تارینین اوغلی ائدی.»

۵۵ بئر چوخ آرواد کی، جلئل وئلائتئندن عئسانین دالیسیجا گلئب اونا خئدمت اله مئشدئلر، اوردا دوروب اوزاقدان باخیردیلار. ۵۶ مجدلی مریم، یعقوب ائنان یوسانین آناسی مریم و زیدین اوغوللارینین آناسی اولارین آراسیندا ائدی.

عئسانین باسديريلماسی

۵۷ آخشام دوشئنده یوسف آدیندا وارلی بئر آرئماتایلی کئشی گلدی کی، عئسانین شاگئردی اولموشدی. ۵۸ بو آدام پئلاطین یانینا گدئب عئسانین جسدئنی ائستهدی. او زامان پئلاط امر الهدی کی، جسد ورئلسئ. ۵۹ یوسف جسدی آلیب تمئز بئر کتان پارچایا بوکدی. ۶۰ اونی داشدا تزه قازیلیمیش اؤز مقبره سئنه قویدى و مقبره نئن آغزینا بئر اثری داش دیرله دئب گتدی. ۶۱ مجدلی مریم ائئن او بئری مریم اوردا، قِبَرئن قاباغیندا اوتورموشدولار.

مقبره نئن کئشئئن چکنلر

۶۲ او گونون صاباحی، یعنی موقدَّس شنبه گونی اوچون حاضرئلانماقدان بئر گون سورا، باش کاهئئلر و فرئسئلر پئلاطین یانینا ییغیلیب ددئلر: ۶۳ «جناب، بئر خاطیرلایریق کی، او یلانچی، دئری اولان واختیندا دئیردی کی،

بئرئنی ده سول طرفئنده. ۳۹ اوردان کچئلر عئسانی سؤیوردولر و باشلارینی تریه دئب، ۴۰ دئیردئلر: «ای معبدی ییخیب اوچ گونده تئکن! اگر تارینین اوغلسان، اؤزونى نئجات ور و چارمىخدان آشاغى دوش!» ۴۱ باش کاهئئلر، تئورات موعئلملری و آغساقاللار دا اونی مسخره الهئب، دئیردئلر: ۴۲ «آیری آداملاری نئجات وردی، آما اؤزونى نئجات وره بئلمئر! اگر ائسرائئلئن پادشاهی دیر، قوی ائئدی چارمىخدان دوشسون و بئر ده اونا ائمان گئئرک. ۴۳ تاريا بل باغلايردی؛ اگر تارى اونی سوئر، قوی ائئدی اؤزی اونی خئلاص اله سئ. چونکی دئیردی من تارینین اوغلویم.» ۴۴ اونونان چارمىخا چکئلن اوغرولا دا اونی سؤیوردولر.

عئسانین اؤلومی

۴۵ ناهارچاغی ساعات اون ائگئندن، ناهاردان سورا ساعات اوچه قدر، بوتون اؤلکيه قارنلیق دوشدی. ۴۶ ناهاردان سورا ساعات اوچه یاخین، عئسا اوجا سئس ائئن قیشقیردی: «ائلوی، ائلوی، لاما سَبَقْتَه نی؟» یعنی «تاریم، تاریم، نه اوچون منی ترک اله دئن؟» ۴۷ اوردا دورانلاردان بعضئسی بونی ائشدئنده ددئلر: «ائلیانی چاغیریر.» ۴۸ او آندا، اولاردان بئری قاجیب بئر تئکه ابر گئوتوردی، تورش شراب ائنان دولدوروب بئر قامیشا تاختدی و اونا اوزاتدی کی، ائچسئ. ۴۹ آما قالانلاری دئیردئلر: «قویون گئورک، آیا ائلیا اونی نئجات ورمه یه گئئر؟» ۵۰ عئسا گئنه اوجا سئس ائئن قیشقیریب روحونی تسلئم الهدی. ۵۱ او آندا معبدئن پرده سی یوخاریدان آشاغی قدر ائگئنه بؤلوندی. یر لرزه یه گلدی، قایالار چاتلادیلار. ۵۲ قِبَرلر

سلام!» اولار دا ياخينلاشيپ عٽسانين آياقلارينا دوشدولر و اوني پرستش الهڌلر. ١٠ او زامان عٽسا اولارا ددي: «قورخماين! گڏن، قارداشلاريما خبر ورتن كي، جلئله گتسنلر. مني اوردا گورهجڪر.»

ڪشڪچلرن گتڌريي خبر

١١ آروادلارين گتڌيئندن سورا، ڪشڪچلرن بعضئي شهره گئب، باش ورن بوتون شيلري معيڏن باش ڪاهنلرنه خبر وردلر. ١٢ اولار آغساقالار ائنان بئر پره ييغليب مشورت اله يندن سورا، سريازلارا چوخلي پول ورتب ١٣ دڌلر: «ديئ كي، اونون شاگڌلري بئر يوخودا اولاندا گجه ائن گئب اوني اوغورلاييلار. ١٤ اگر بو بارهده خبر والئيه گئب چاتسا، بئر اوني راضي الهيهريڪ و سئري بلادن قورتارايق.» ١٥ اولار دا پولي آليب امر اولوندوغي ڪئي الهڌلر. و بو سؤز بو گونه ڪئي يهودلر آراسيندا ياييلبيدير.

بؤيوڪ مأموريت

١٦ آما اون بئر شاگڌر جلئل وئلايتنه، عٽسانين اولارا بئلدڌريي داغا گتڌلر. ١٧ عٽساني گورن زامان، اوني پرستش الهڌلر؛ آما بعضلري شڪ ائچنده اڌلر. ١٨ عٽسا ياخينلاشيپ اولارا ددي: «گؤيده و ير اوزونده بوتون قودرت منه ورتلئب. ١٩ اونا گوره گڏن و بوتون خالقلاري منه شاگڌر اله يئن. و اولاري آتا، اوغول و موقڌس روحون آدي ائن تعمڌ ورتن. ٢٠ اولارا اؤيڌنن كي، سئره امر الهڌيئم بوتون شيلري ساخلاسينلار. باخين، من دونيانين آخيريناجاق هر گون سئر ائئتم.»

اوچ گوندن سورا دئرئلهجهيم. ٦٤ بونا گوره، امر اله كي، مقبرهني قوروسونلار. اولماسين شاگڌلري گئب اوني اوغورلاسينلار و خالقا دسنلر كي، او، اؤلولردن دئرئلدي. بو آزديرماق اؤلڪئنندن ده داهه پئس اولار. ٦٥ پئلاط اولارا ددي: «بئر دسته ڪشڪچي گؤتورون؛ گڏن بئلدئيئر ڪئي مقبرهني قورويون.» ٦٦ اولار گڏب مقبرهنن قاباغيندا ڪشڪچي قويدولار و مقبرهنن داشيني مؤهولهڌلر و بله ده مقبرهني بوتون خطرلردن قورودولار.

عٽسانين دئرئلمهسي

٢٨ موقڌس شنبه گوني ڪچندن سورا، هفتهنن اؤلڪي گوني سحر چوخ تزدن، مجدلي مريم و او بئري مريم مقبرهني گورمهيه گڏلر. ٢ باخ، بؤيوڪ بئر زلزله اولوموشدي: چونكي رين بئر ملهه گويدن انئب، داشي مقبرهنن آغزيندان ديرلهڌب اوستونده اوتورموشدي. ٣ او ملههين گورونوشي ائلديريم ڪئي ائشيلداييري؛ پالتاري دا قار ڪئي آغ ائدي. ٤ ڪشڪچلر اونون قورخوسوندان تئترهين اؤلي ڪئي اولوموشدولار. ٥ ملڪ آروادلارا ددي: «قورخماين، بئلئرم كي، چارميخا چڪئلمش عٽساني آختاريسيز. ٦ او، بوردا ديئل، چونكي دڌيي ڪئي دئرئلئب. گلن رين ياتديغي يري گورون. ٧ و تز گڏب اونون شاگڌلرنه ديئن: او، اؤلولردن دئرئلئب و سئرن قاباق جلئله گڏر. اوردا اوني گورهجڪسئر. ائندي، سئره خبر وردئم.» ٨ آروادلار قورخي و بؤيوڪ شادليق ائنان او ساعات مقبرهڌن چيخديلار و شاگڌرله خبر ورمهيه قاچديلا. ٩ شاگڌرله خبر ورمهيه گنده، بئرن عٽسا اولارين قاباغينا چيخيپ ددي: «سئره